



EUROPESE UNIE

HET EUROPEES PARLEMENT

DE RAAD

**Brussel, 24 mei 2019
(OR. en)**

2017/0143 (COD)

PE-CONS 24/19

**EF 43
ECOFIN 118
SURE 12
SOC 73
CODEC 306**

WETGEVINGSBESLUITEN EN ANDERE INSTRUMENTEN

Betreft: VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
inzake een pan-Europees persoonlijk pensioenproduct (PEPP)

VERORDENING (EU) 2019/...
VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

van ...

inzake een pan-Europees persoonlijk pensioenproduct (PEPP)

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 114,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure²,

¹ PB C 81 van 2.3.2018, blz. 139.

² Standpunt van het Europees Parlement van 4 april 2019 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en besluit van de Raad van

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Huishoudens in de Unie behoren tot de grootste spaarders ter wereld, maar het grootste deel van die spaargelden wordt aangehouden op bankrekeningen met korte looptijden. Wanneer meer wordt belegd op de kapitaalmarkten kan dit bijdragen tot het aangaan van de uitdagingen die gepaard gaan met de vergrijzing van de bevolking en de lage rentetarieven.
- (2) Ouderdomspensioenen vormen een essentieel onderdeel van het inkomen van gepensioneerden en voor veel mensen maakt een toereikende pensioenvoorziening het verschil tussen een waardige oude dag en armoede. Deze pensioenen vormen een eerste voorwaarde voor het uitoefenen van de grondrechten die zijn neergelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met inbegrip van de rechten van ouderen als bedoeld in artikel 25, waarin het volgende is bepaald: "De Unie erkent en eerbiedigt het recht van ouderen, een waardig en zelfstandig leven te leiden en aan het maatschappelijk en cultureel leven deel te nemen".
- (3) De Unie wordt geconfronteerd met een aantal uitdagingen, waaronder demografische uitdagingen die voortvloeien uit de vergrijzing van Europa. Daarnaast vinden er radicale veranderingen plaats in loopbaanpatronen, de arbeidsmarkt en de verdeling van de welvaart, niet in de laatste plaats als gevolg van de digitale revolutie.

- (4) Een aanzienlijk deel van de ouderdomspensioenen wordt uit hoofde van publieke regelingen verstrekt. Niettegenstaande de in de Verdragen vastgelegde exclusieve nationale bevoegdheid voor de organisatie van pensioenstelsels zijn toereikende inkomens en financieel duurzame nationale pensioenstelsels van vitaal belang voor de stabiliteit van de Unie in haar geheel. De overheveling van meer spaargelden van Europese burgers van kas- en bankdeposito's naar beleggingsproducten voor de lange termijn, zoals vrijwillige pensioenregelingen met een langetermijnpensioen karakter, zou gunstig zijn zowel voor individuele burgers (in de vorm van een hoger rendement en een beter pensioen) als voor de bredere economie.
- (5) In 2015 woonden 11,3 miljoen burgers van de Unie in de werkende leeftijd (20- 64 jaar) in een andere lidstaat dan die waarvan zij staatsburger waren, en werkten 1,3 miljoen burgers van de Unie in een andere lidstaat dan hun lidstaat van verblijf.
- (6) Meeneembaarheid van een pan-Europees persoonlijk pensioenproduct (PEPP) met een langetermijnpensioen karakter zal de aantrekkelijkheid ervan als product verhogen, met name voor jongeren en mobiele werknemers, en zal het recht van burgers om in de hele Unie te leven en te werken verder helpen bevorderen.
- (7) Persoonlijke pensioenen zijn belangrijk bij het koppelen van langetermijnspaarders aan langetermijnbeleggingen. Een grotere Europese markt voor persoonlijke pensioenen zal het aanbod van financiële middelen voor institutionele beleggers en investeringen in de reële economie ondersteunen.

- (8) Deze verordening maakt de invoering mogelijk van een persoonlijk pensioenproduct dat een langetermijnpensioenkaracter heeft en waarin zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met milieu-, sociale en governancefactoren (MSG-factoren) als bedoeld in de VN-beginselen voor verantwoord beleggen, en dat, voor zover mogelijk, eenvoudig, veilig, redelijk geprijsd, transparant, klantvriendelijk en in de hele Unie meeneembaar zal zijn, en complementair aan de bestaande stelsels in de lidstaten.
- (9) Momenteel functioneert de interne markt voor persoonlijke pensioenproducten niet soepel. In een aantal lidstaten is er nog geen markt voor persoonlijke pensioenproducten. In andere lidstaten zijn wel persoonlijke pensioenproducten beschikbaar, maar er is sprake van een hoge mate van fragmentatie tussen de nationale markten. Het gevolg is dat persoonlijke pensioenproducten slechts in beperkte mate meeneembaar zijn. Dit kan het moeilijk maken voor natuurlijke personen om gebruik te maken van hun fundamentele vrijheden. Zo zouden zij verhinderd kunnen worden een baan te nemen of met pensioen te gaan in een andere lidstaat. Bovendien wordt de mogelijkheid voor aanbieders om de vrijheid van vestiging en het vrij verrichten van diensten te gebruiken, belemmerd door het gebrek aan standaardisatie van bestaande persoonlijke pensioenproducten.

- (10) Aangezien de interne markt voor persoonlijke pensioenproducten uitermate gefragmenteerd en divers is, kan de impact van PEPP's van lidstaat tot lidstaat sterk verschillen, en de doelgroep is wellicht net zo gevarieerd. In sommige lidstaten kunnen PEPP's oplossingen bieden voor mensen die momenteel geen toegang hebben tot toereikende voorzieningen. In andere lidstaten zouden PEPP's consumenten meer keuzemogelijkheden kunnen bieden of oplossingen kunnen aanreiken voor mobiele burgers. PEPP's mogen er evenwel niet op gericht zijn bestaande nationale pensioenstelsels te vervangen, aangezien het een aanvullend en complementair persoonlijk pensioenproduct betreft.
- (11) De kapitaalmarktenunie zal ertoe bijdragen kapitaal in Europa te mobiliseren en te kanaliseren naar alle ondernemingen, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen, infrastructuur en duurzame langetermijnprojecten die daaraan behoefte hebben om uit te breiden en banen te creëren. Een van de belangrijkste doelstellingen van de kapitaalmarktenunie is om investeringen en keuzes voor retailbeleggers te vermeerderen door Europese spaargeld beter te gebruiken. In dit kader zal een PEPP een stap voorwaarts zijn voor een betere integratie van de kapitaalmarkten, aangezien deze producten de langetermijnfinanciering van de reële economie ondersteunen, rekening houdend met het langetermijnpensioen karakter van het product en de duurzaamheid van investeringen.
- (12) Zoals aangekondigd in het actieplan van de Commissie over de opbouw van een kapitaalmarktenunie van 30 september 2015, zal de Commissie "beoordelen of een beleidskader noodzakelijk is om te komen tot een succesvolle Europese markt voor eenvoudige, efficiënte en concurrerende individuele pensioenen, en zij zal nagaan of EU-wetgeving noodzakelijk is om deze markt te ondersteunen".

- (13) In de resolutie van het Europees Parlement van 19 januari 2016 getiteld "Inventarisatie en uitdagingen van de EU-verordening financiële diensten: impact en op weg naar een efficiënter en doeltreffender EU-kader voor financiële regelgeving en een kapitaalmarktenunie"¹ heeft het Europees Parlement benadrukt dat "een omgeving moet worden gecreëerd waarin de innovatie van financiële producten wordt gestimuleerd, zodat meer diversiteit en voordelen voor de reële economie worden bewerkstelligd en wordt voorzien in sterkere investeringsprikkels, en die eveneens kan bijdragen tot de waarborging van adequate, veilige en duurzame pensioenen, bijvoorbeeld door middel van de ontwikkeling van een pan-Europees pensioenproduct (PEPP), met een eenvoudige en transparante opzet".
- (14) In zijn conclusies van 28 juni 2016 heeft de Europese Raad opgeroepen tot "snelle en vastberaden vooruitgang om te zorgen voor een gemakkelijker toegang tot financiering voor bedrijven en om investeringen in de reële economie te ondersteunen door vaart te zetten achter de agenda voor de kapitaalmarktenunie".
- (15) In de Mededeling van de Commissie van 14 september 2016 Kapitaalmarktenunie – Versnellen van de hervorming heeft de Commissie aangekondigd voorstellen te zullen "bekijken voor een eenvoudig, efficiënt en concurrerend persoonlijk pensioenproduct van de EU. Opties die worden bekeken zijn onder meer een mogelijk wetgevingsvoorstel dat in 2017 zou kunnen worden ingediend."

¹ PB C 11 van 12.1.2018, blz. 24.

- (16) De Commissie heeft in de Mededeling van de Commissie van 8 juni 2017 over de tussentijdse evaluatie van het actieplan kapitaalmarktenunie aangekondigd te zullen komen met "wetgevingsvoorstel over een pan-Europees Persoonlijk Pensioen Product (PEPP) (eind juni 2017). Hiermee zullen de fundamenteen worden gelegd voor een veiligere, kostenefficiëntere en transparantere markt voor betaalbaar en vrijwillig individueel pensioensparen dat op een pan-Europese schaal kan worden beheerd. Dit zal helpen tegemoet te komen aan de behoeften van mensen die de toereikendheid van hun pensioenvoorzieningen willen versterken, de demografische uitdaging adresseren, een aanvulling zijn op de bestaande pensioenproducten en -regelingen, en de kostenefficiëntie ondersteunen van individuele pensioenen door goede kansen te bieden voor langetermijnbeleggingen voor individuele pensioenen."
- (17) De ontwikkeling van een PEPP zal tot het vermeerderen van de keuzes voor pensioensparen bijdragen, in het bijzonder voor mobiele werknemers, en een Uniemarkt voor PEPP-aanbieders instellen. Het dient evenwel uitsluitend complementair te zijn aan publieke pensioenstelsels.
- (18) Financiële voorlichting kan bijdragen tot meer inzicht en bewustzijn van de door huishoudens gemaakte spaarkeuzes op het gebied van vrijwillige individuele persoonlijke pensioenproducten. Spaarders moeten ook daadwerkelijk in de gelegenheid worden gesteld om volledig inzicht te krijgen in de risico's en kenmerken van een PEPP.

- (19) Een wetgevend kader voor een PEPP zal de basis leggen voor een succesvolle markt voor betaalbare en vrijwillige pensioengerelateerde beleggingen die op pan-Europese schaal kan worden beheerd. Door de bestaande wettelijke en bedrijfspensioenregelingen en pensioenproducten aan te vullen, zal het bijdragen tot het voorzien in de behoeften van mensen die de toereikendheid van hun pensioenspaargeld willen vermeerderen, het aanpakken van de demografische uitdaging en het beschikbaar stellen van een krachtige nieuwe bron van privaat kapitaal voor langetermijninvesteringen. Dit kader vervangt of harmoniseert geen bestaande nationale persoonlijke pensioenproducten of -regelingen, noch doet het afbreuk aan bestaande nationale wettelijke en bedrijfspensioenregelingen en pensioenproducten.
- (20) Een PEPP is een individueel niet-bedrijfsgerelateerd pensioenproduct waarop een PEPP-spaarder vrijwillig heeft ingeschreven. Aangezien een PEPP moet voorzien in de opbouw van kapitaal op de lange termijn, moeten de mogelijkheden voor de vervroegde opname van kapitaal worden beperkt en mogelijk zelfs bestraft.

- (21) Deze verordening harmoniseert een reeks kernkenmerken voor het PEPP, die betrekking hebben op sleutelementen zoals distributie, minimuminhoud van contracten, beleggingsbeleid, overstappen naar een andere aanbieder, of grensoverschrijdend aanbod en grensoverschrijdende meeneembaarheid. De harmonisatie van die kernkenmerken zal het gelijk speelveld voor aanbieders van persoonlijke pensioenen in het algemeen verbeteren en bijdragen tot het stimuleren van de voltooiing van de kapitaalmarktenunie en de integratie van de interne markt voor persoonlijke pensioenen. Zij zal leiden tot het creëren van een grotendeels gestandaardiseerd pan-Europees product dat in alle lidstaten beschikbaar is, waardoor de consument de mogelijkheid krijgt om ten volle gebruik te maken van de interne markt door zijn pensioenrechten naar het buitenland over te dragen en waardoor er een bredere keuze zal komen uit verschillende soorten aanbieders, inclusief op een grensoverschrijdende manier. Als gevolg van minder belemmeringen voor het verlenen van pensioendiensten over de grenzen heen, zal een PEPP de concurrentie tussen aanbieders op pan-Europese basis vermeerderen en schaalvoordelen creëren waarvan de spaarders zouden moeten profiteren.
- (22) Artikel 114 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) staat toe handelingen zowel in de vorm van een verordening als in de vorm van een richtlijn vast te stellen. Er is de voorkeur aan gegeven een verordening vast te stellen aangezien deze rechtstreeks van toepassing zou worden in alle lidstaten. Bijgevolg zou een verordening een snellere marktpenetratie van het PEPP mogelijk maken en sneller bijdragen tot het voorzien in de behoefte aan meer pensioensparen en -beleggingen in de context van de kapitaalmarktenunie. Deze verordening harmoniseert de kernkenmerken van PEPP's die niet aan specifieke nationale regels onderworpen moeten zijn en daarom lijkt een verordening in dit geval beter geschikt te zijn dan een richtlijn. Anderzijds zijn de kenmerken die buiten de werkingssfeer van deze verordening vallen (bijvoorbeeld de voorwaarden van de opbouwfase) onderworpen aan nationale regels.

- (23) In deze verordening worden eenvormige regels vastgesteld voor de registratie, de verstrekking en de distributie van en het toezicht op PEPP's. PEPP's moeten onderworpen zijn aan de bepalingen van deze verordening, het relevante sectorale Unierecht, evenals de desbetreffende gedelegeerde en uitvoeringshandelingen. Daarnaast zijn de door de lidstaten vastgestelde wetten ter uitvoering van het sectorale Unierecht van toepassing. In gevallen die niet bestreken worden door deze verordening noch door sectoraal Unierecht, moeten de respectievelijke wetten van de lidstaten van toepassing zijn. Een PEPP moet eveneens onderworpen worden aan een contract tussen de PEPP-spaarder en de PEPP-aanbieder ("de PEPP-overeenkomst"). In de PEPP-overeenkomst moet een aantal belangrijke kenmerken van het product worden opgenomen. Deze verordening mag geen afbreuk doen aan de regels van de Unie met betrekking tot het internationale privaatrecht, in het bijzonder de regels met betrekking tot de rechterlijke bevoegdheid en het toepasselijke recht. Deze verordening mag bovendien geen afbreuk doen aan nationaal contractueel, sociaal, arbeids- en belastingrecht.
- (24) Deze verordening moet duidelijk maken dat de PEPP-overeenkomst moet voldoen aan alle toepasselijke regels. In de PEPP-overeenkomst moeten bovendien de rechten en plichten van de partijen worden vastgelegd en een aantal belangrijke kenmerken van het pensioenproduct worden opgenomen. Een PEPP-overeenkomst kan ook worden gesloten door de vertegenwoordiger van een groep PEPP-spaarders, zoals een onafhankelijke spaardersvereniging, die optreedt namens die groep, mits dit gebeurt in overeenstemming met deze verordening en het toepasselijk nationaal recht, en mits PEPP-spaarders die op deze manier inschrijven dezelfde informatie en adviezen ontvangen als PEPP-spaarders die rechtstreeks met een PEPP-aanbieder of via een PEPP-distributeur een PEPP-overeenkomst sluiten.

(25) PEPP-aanbieders moeten toegang hebben tot de gehele Uniemarkt met één enkele productregistratie die dient te worden afgegeven op basis van één enkele reeks regels. Om een product onder de benaming "PEPP" op de markt te mogen brengen, moeten aanvragende PEPP-aanbieders bij de bevoegde autoriteiten een aanvraag tot registratie indienen. Deze verordening belet niet dat een bestaand persoonlijk pensioenproduct wordt geregistreerd dat aan de in deze verordening vastgelegde voorwaarden voldoet. De bevoegde autoriteiten nemen een besluit met betrekking tot registratie indien de aanvragende PEPP-aanbieder alle noodzakelijke informatie heeft verstrekt en indien passende regelingen zijn getroffen om aan de vereisten van deze verordening te voldoen. Nadat de bevoegde autoriteiten een besluit met betrekking tot registratie hebben genomen, dienen zij de Europese Toezichthoudende Autoriteit (Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (European Insurance and Occupational Pensions Authority - EIOPA), opgericht bij Verordening (EU) nr. 1094/2010 van het Europees Parlement en de Raad¹), hiervan dienovereenkomstig in kennis te stellen, teneinde de PEPP-aanbieder en het PEPP te registreren en het centraal openbaar register. Deze registratie moet geldig zijn in de hele Unie. Om op doeltreffende wijze toe te zien op naleving van de in deze verordening vastgelegde eenvormige vereisten, dienen de bevoegde autoriteiten en EIOPA in voorkomend geval onmiddellijk in kennis te worden gesteld van eventuele latere wijzigingen van de informatie en documenten die in het kader van de registratieprocedure zijn verstrekt.

¹ Verordening (EU) nr. 1094/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/79/EG van de Commissie (PB L 331 van 15.12.2010, blz. 48).

- (26) EIOPA dient een centraal openbaar register op te zetten dat informatie bevat over PEPP's die in de Unie zijn geregistreerd en kunnen worden aangeboden en gedistribueerd, alsook over de PEPP-aanbieders, evenals een lijst van lidstaten waarin het PEPP wordt aangeboden. Wanneer PEPP-aanbieders een PEPP niet op het grondgebied van een lidstaat distribueren, maar een subrekening voor die lidstaat kunnen openen om de meeneembaarheid voor hun PEPP-cliënten te garanderen, moet in dit register eveneens informatie worden opgenomen over de lidstaten waarvoor de PEPP-aanbieder subrekeningen aanbiedt.
- (27) De wijze waarop instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBPV's), als bedoeld in Richtlijn (EU) 2016/2341 van het Europees Parlement en de Raad¹, zijn georganiseerd en gereguleerd, verschilt aanzienlijk van lidstaat tot lidstaat. In sommige lidstaten is het deze instellingen uitsluitend toegestaan om activiteiten te ontplooiën op het gebied van bedrijfspensioenen, terwijl het deze instellingen, met inbegrip van de bevoegde entiteiten die verantwoordelijk zijn voor het beheer ervan en die in hun naam handelen, wanneer IBPV's geen rechtspersoonlijkheid hebben, in andere lidstaten is toegestaan activiteiten te ontplooiën op het gebied van bedrijfspensioenen en persoonlijke pensioenen. Dit heeft niet alleen geleid tot uiteenlopende organisatiestructuren bij IBPV's, maar gaat ook gepaard met een ander toezicht op nationaal niveau. Zo is met name het prudentieel toezicht op IBPV's die zich zowel met bedrijfspensioenen als met persoonlijke pensioenen mogen bezighouden breder dan dat op IBPV's die uitsluitend actief zijn op het gebied van bedrijfspensioenen.

¹ Richtlijn 2016/2341/EU van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBPV's) (voor de EER relevante tekst) (PB L 354 van 23.12.2016, blz. 37).

Teneinde de financiële stabiliteit niet te ondermijnen en rekening te houden met de verschillen in organisatorische structuur en toezicht, zouden alleen de IBPV's die op grond van het nationale recht gemachtigd zijn en onder toezicht staan om persoonlijke pensioenproducten aan te bieden, PEPP's mogen aanbieden. Bovendien, en om de financiële stabiliteit verder te waarborgen, dienen alle met het aanbieden van PEPP's overeenkomende activa en passiva te worden afgescheiden, zonder dat er enige mogelijkheid tot overdracht naar de andere pensioenvoorzieningswerkzaamheden van de instelling bestaat. IBPV's die PEPP's aanbieden dienen te allen tijde te voldoen aan de desbetreffende normen die zijn vastgelegd in Richtlijn (EU) 2016/2341, met inbegrip van de meer gedetailleerde investeringsregels die bij de omzetting van die richtlijn zijn vastgesteld in de lidstaten waar zij geregistreerd zijn of een vergunning hebben gekregen overeenkomstig Richtlijn (EU) 2016/2341, en de bepalingen van hun governancestelsel. Net als voor andere PEPP-aanbieders moeten, indien in deze Verordening strengere bepalingen worden vastgesteld, die bepalingen van toepassing zijn.

- (28) Het gemeenschappelijk PEPP-paspoort zal zorgen voor de totstandbrenging van een interne markt voor PEPP.

- (29) PEPP-aanbieders moeten de mogelijkheid hebben om door hen ontwikkelde PEPP's en niet door hen ontwikkelde PEPP's te distribueren, mits dit in overeenstemming is met het relevante sectorale recht. PEPP-distributeurs moeten het recht hebben om niet door hen ontwikkelde PEPP's te distribueren. PEPP-distributeurs mogen uitsluitend die producten distribueren ten aanzien waarvan zij over de passende kennis en vakbekwaamheid beschikken in overeenstemming met het relevante sectorale recht.
- (30) Voorafgaand aan de sluiting van de PEPP-overeenkomst dienen PEPP-aanbieders of PEPP-distributeurs verplicht advies te verstrekken aan potentiële PEPP-spaarders, daarbij rekening houdend met het langetermijnpensioen karakter van het product, de individuele eisen en behoeften van de PEPP-spaarder en de beperkte terugvorderingsmogelijkheden. Het advies dient er in het bijzonder op gericht te zijn de PEPP-spaarder te informeren over de kenmerken van de beleggingsopties, het niveau van kapitaalbescherming en de vormen van uitbetaling.

- (31) Op grond van de vrijheid van dienstverrichting of de vrijheid van vestiging kunnen PEPP-aanbieders PEPP's aanbieden en kunnen PEPP-distributeurs PEPP's distribueren op het grondgebied van een lidstaat van ontvangst nadat zij een subrekening voor deze lidstaat van ontvangst hebben geopend. Om te zorgen voor een kwalitatief hoogwaardige dienstverlening en effectieve consumentenbescherming, moeten de lidstaat van herkomst en de lidstaat van ontvangst nauw met elkaar samenwerken bij de handhaving van de in deze verordening vastgestelde verplichtingen. Indien PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs in verschillende lidstaten opereren onder de vrijheid van dienstverrichting moeten de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst verantwoordelijk zijn voor het zorgen voor naleving van de in deze verordening vastgestelde verplichtingen wegens hun nauwere banden met de PEPP-aanbieder. Om een rechtvaardige verdeling van verantwoordelijkheden tussen de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst en de lidstaat van ontvangst te waarborgen, moeten de bevoegde autoriteiten van een lidstaat van ontvangst, als deze vaststellen dat er op hun grondgebied verplichtingen niet worden nageleefd, de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst daarvan in kennis stellen, die dan verplicht moeten worden de aangewezen maatregelen te nemen. Bovendien moeten de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst in staat zijn te interveniëren als de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst nalaten de nodige actie te ondernemen of als de actie ontoereikend is.

- (32) De bevoegde autoriteiten van de lidstaten dienen over alle nodige middelen te beschikken om te garanderen dat PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs in heel de Unie hun activiteiten op een ordelijke wijze uitoefenen, ongeacht of deze activiteiten op grond van het recht van vestiging dan wel in het kader van het vrij verrichten van diensten worden verricht. Met het oog op de doeltreffendheid van het toezicht moeten alle acties die door de bevoegde autoriteiten worden ondernomen evenredig zijn met de aard, omvang en complexiteit van de risico's die inherent zijn aan de activiteiten van een bepaalde aanbieder of distributeur.
- (33) De pan-Europese dimensie van het PEPP kan niet alleen op het niveau van de aanbieder worden ontwikkeld, via de mogelijkheden voor zijn grensoverschrijdende activiteit, maar ook op het niveau van de PEPP-spaarder, via de meeneembaarheid van het PEPP en de overstapdienst, waardoor wordt bijgedragen aan het veiligstellen van de persoonlijk-pensioenrechten van personen die hun recht op vrij verkeer uitoefenen overeenkomstig de artikelen 21 en 45 VWEU. Meeneembaarheid houdt in dat de PEPP-spaarder van verblijfplaats verandert naar een andere lidstaat zonder van PEPP-aanbieder te veranderen, terwijl overstap naar een andere PEPP-aanbieder niet noodzakelijk een verandering van verblijfplaats inhoudt.

- (34) Een PEPP moet nationale subrekeningen omvatten, die voorzien in persoonlijk-pensioenproductkenmerken, waardoor bijdragen in het PEPP of uitbetalingen in aanmerking komen voor stimulansen indien hiervan sprake is in de lidstaten waarvoor de PEPP-aanbieder een subrekening heeft gecreëerd. De subrekening moet worden gebruikt om bij te houden welke bijdragen tijdens de opbouwfase en welke uitbetalingen tijdens de afbouwfase worden gedaan in overeenstemming met het recht van de lidstaat waarvoor de subrekening is geopend. Op het niveau van de PEPP-spaarder moet een eerste subrekening worden gecreëerd bij het sluiten van een PEPP-overeenkomst.
- (35) Om een soepele overgang voor PEPP-aanbieders mogelijk te maken, moet de verplichting tot het aanbieden van PEPP's met subrekeningen voor ten minste twee lidstaten binnen drie jaar na de datum van toepassing van deze verordening van toepassing zijn. Bij de start van een PEPP dient de PEPP-aanbieder informatie te verstrekken over de vraag welke nationale subrekeningen onmiddellijk beschikbaar zijn om mogelijke misleiding van PEPP-spaarders te voorkomen. Als een PEPP-spaarder naar een andere lidstaat verhuist en er voor die lidstaat geen subrekening beschikbaar is, moet de PEPP-aanbieder de PEPP-spaarder de mogelijkheid bieden om onverwijld en kosteloos over te stappen naar een andere PEPP-aanbieder die wel een subrekening voor die lidstaat aanbiedt. De PEPP-spaarder kan eveneens blijven bijdragen aan de subrekening waar de bijdragen werden gedaan vóór de verandering van verblijfplaats.

- (36) Rekening houdend met het langetermijnpensioenkaracter van het PEPP en de desbetreffende administratieve lasten, dienen PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs duidelijke, gemakkelijk te begrijpen en toereikende informatie te verstrekken aan potentiële PEPP-spaarders en PEPP-gerechtigden om hun besluitvorming over hun pensioen te ondersteunen. Om dezelfde reden moeten PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs in dezelfde mate voor een hoog niveau van transparantie zorgen in alle verschillende fasen van een PEPP, met inbegrip van de fase vóór de sluiting van het contract, de sluiting van het contract, de opbouwfase (met inbegrip van vóór de pensionering) en de afbouwfase. Meer bepaald dient informatie te worden verstrekt over opgebouwde pensioenrechten, verwachte omvang van de PEPP-pensioenuitkeringen, risico's, garanties, de integratie van MSG-factoren, en kosten. Indien de verwachte hoogte van de PEPP-pensioenuitkeringen op economische scenario's is gebaseerd, moet die informatie ook een beste-schattingsscenario en een ongunstig scenario omvatten dat extreem maar plausibel is.
- (37) Alvorens een PEPP-overeenkomst te sluiten moeten potentiële PEPP-spaarders alle nodige informatie krijgen om een gefundeerde keuze te maken. Voorafgaand aan de sluiting van de PEPP-overeenkomst moeten pensioengerelateerde eisen en behoeften worden gespecificeerd en moet advies worden verstrekt.

(38) Om te zorgen voor optimale producttransparantie, dienen PEPP-aanbieders een essentiële-informatiedocument voor PEPP's (PEPP-essentiële-informatiedocument) op te stellen voor de PEPP's die zij ontwikkelen voordat die PEPP' kunnen worden gedistribueerd aan PEPP-spaarders. Zij moeten ook verantwoordelijk zijn voor de nauwkeurigheid van het PEPP-essentiële-informatiedocument. Het PEPP-essentiële-informatiedocument moet het essentiële-informatiedocument voor verpakte retailbeleggingsproducten en verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten op grond van Verordening (EU) nr. 1286/2014 van het Europees Parlement en de Raad¹, dat bijgevolg niet voor PEPP's zou hoeven te worden verstrekt, vervangen en aanpassen. Er moet een apart PEPP-essentiële-informatiedocument worden opgesteld voor het basis-PEPP. Wanneer de PEPP-aanbieder alternatieve beleggingsopties aanbiedt, moet een algemeen essentiële-informatiedocument voor de alternatieve beleggingsopties worden verstrekt dat ook verwijzingen naar andere documenten kan bevatten. Indien de vereiste informatie over de alternatieve beleggingsopties niet in één beknopt, op zichzelf staand essentiële-informatiedocument kan worden verstrekt, moet een op zichzelf staand essentiële-informatiedocument voor iedere alternatieve beleggingsoptie worden verstrekt. Dit moet echter alleen het geval zijn indien het verstrekken van een algemeen essentiële-informatiedocument voor de alternatieve beleggingsopties niet in het belang van PEPP-cliënten zou zijn. Wanneer de bevoegde autoriteiten beoordelen of het PEPP-essentiële-informatiedocument voldoet aan deze verordening, moeten zij dan ook zorgen voor optimale vergelijkbaarheid van verschillende beleggingsopties, indien van toepassing, en daarbij in het bijzonder rekening houden met actuele kennis van gedragsanalyse teneinde eventuele "cognitieve bias" als gevolg van de presentatie van de informatie te voorkomen.

¹ Verordening (EU) nr. 1286/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 26 november 2014 over essentiële-informatiedocumenten voor verpakte retailbeleggingsproducten en verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten (PRIIP's) (PB L 352 van 9.12.2014, blz. 1).

- (39) Met het oog op een brede verspreiding en beschikbaarheid van PEPP-essentiële-informatiedocumenten moet deze verordening bepalen dat een PEPP-aanbieder de PEPP-essentiële-informatiedocumenten op zijn website publiceert. De PEPP-aanbieder moet het PEPP-essentiële-informatiedocument publiceren voor iedere lidstaat waar het PEPP wordt gedistribueerd op grond van de vrijheid van dienstverrichting of de vrijheid van vestiging, en het PEPP-essentiële-informatiedocument moet de specifieke informatie bevatten over de voorwaarden met betrekking tot de opbouwfase en de afbouwfase.
- (40) Rekentools voor persoonlijke pensioenproducten worden reeds op nationaal niveau ontwikkeld. Om zo nuttig mogelijk voor consumenten te zijn, moeten deze rekentools echter ook rekening houden met de kosten en vergoedingen die door de diverse PEPP-aanbieders in rekening worden gebracht, alsmede alle andere kosten of vergoedingen die door intermediairs of andere actoren in de beleggingsketen in rekening worden gebracht en die niet al door de PEPP-aanbieders zijn meegeteld.

- (41) De details van de informatie die in het PEPP-essentiële-informatiedocument moet worden opgenomen en de presentatie van deze informatie moeten verder worden geharmoniseerd via technische reguleringsnormen, rekening houdend met bestaand en lopend onderzoek naar consumentengedrag, inclusief resultaten van het testen van de effectiviteit van verschillende manieren om informatie aan de consument te presenteren. De Commissie moet bevoegd zijn technische reguleringsnormen vast te stellen. De ontwerpen van technische reguleringsnormen moeten door EIOPA worden ontwikkeld na raapleging van de Europese Toezichthoudende Autoriteiten (ETA's) – de Europese Toezichthoudende Autoriteit (Europese Bankautoriteit) (EBA) opgericht bij Verordening (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad¹ en de Europese Toezichthoudende Autoriteit (Europese Autoriteit voor effecten en markten) (ESMA) opgericht bij Verordening (EU) nr. 1095/2010 van het Europees Parlement en de Raad², waar van toepassing, alsook met de Europese Centrale Bank, bevoegde autoriteiten en na het uitvoeren van consumenten- en sectortests zoals bepaald in deze verordening, het volgende te specificeren: de details en de presentatie van de informatie die in het PEPP-essentiële-informatiedocument moet worden opgenomen;

¹ Verordening (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie (PB L 331 van 15.12.2010, blz. 12).

² Verordening (EU) nr. 1095/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor effecten en markten), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/77/EG van de Commissie (PB L 331 van 15.12.2010, blz. 84).

de voorwaarden waarop het PEPP-essentiële-informatiedocument moet worden geëvalueerd en herzien; de regels om de aannames over pensioenprojecties te bepalen; de bijzonderheden van de presentatie van de informatie die moet opgenomen worden in het PEPP-overzicht; en de minimumcriteria waaraan de risicolimiteringstechnieken moeten voldoen. Bij de ontwikkeling van de ontwerpen van technische reguleringsnormen moet EIOPA rekening houden met de diverse mogelijke soorten PEPP's, het langetermijnpensioen karakter van PEPP's, de capaciteiten van de PEPP-spaarders, en de kenmerken van PEPP's. Alvorens de ontwerpen van technische reguleringsnormen aan de Commissie voor te leggen, moeten deze door consumenten en de sector op basis van reële gegevens worden getest, indien van toepassing. De Commissie moet die technische reguleringsnormen vaststellen door middel van gedelegeerde handelingen op grond van artikel 290 VWEU en overeenkomstig de artikelen 10 tot en met 14 van Verordening (EU) nr. 1094/2010. De Commissie moet ook bevoegd zijn door EIOPA ontwikkelde technische uitvoeringsnormen vast te stellen waarin samenwerking en informatie-uitwisseling nader zijn uitgewerkt samen met de vereisten om die informatie in een gestandaardiseerd formaat te presenteren zodat deze kan worden vergeleken en, na raadpleging van de overige ETA's en de bevoegde autoriteiten en na sectortests, wat betreft het model van de toezichtsrapportage door middel van uitvoeringshandelingen op grond van artikel 291 VWEU en overeenkomstig artikel 15 van Verordening (EU) nr. 1094/2010.

- (42) Het PEPP-essentiële-informatiedocument moet duidelijk te onderscheiden zijn, en gescheiden worden van marketingmateriaal.
- (43) PEPP-aanbieders dienen een tot PEPP-spaarders gericht PEPP-overzicht op te stellen, om hen te voorzien van zeer belangrijke persoonlijke en generieke gegevens over het PEPP en om actuele informatie erover te waarborgen. Het PEPP-overzicht moet duidelijk en volledig zijn en moet relevante en passende informatie bevatten, zodat het een goed inzicht biedt in de pensioenrechten in de tijd en in de verschillende pensioenproducten, en tevens de arbeidsmobiliteit ten goede komt. Het PEPP-overzicht moet eveneens essentiële informatie bevatten over het beleggingsbeleid in verband met MSG-factoren en moet aangeven waar en hoe PEPP-spaarders aanvullende informatie kunnen verkrijgen over de integratie van MSG-factoren. Het PEPP-overzicht moet jaarlijks aan PEPP-spaarders worden verstrekt.
- (44) PEPP-aanbieders moeten PEPP-spaarders twee maanden voor de data waarop PEPP-spaarders de mogelijkheid hebben om hun uitbetalingsopties te wijzigen, informeren over het aanstaande begin van de afbouwfase, de mogelijke vormen van uitbetaling en de mogelijkheid de vorm van uitbetalingen te wijzigen. Wanneer meer dan een subrekening is geopend, moeten PEPP-spaarders worden geïnformeerd over het mogelijke begin van de afbouwfase van iedere subrekening.
- (45) Tijdens de afbouwfase moeten PEPP-gerechtigden informatie over hun PEPP-uitkeringen en de desbetreffende betalingsmogelijkheden blijven ontvangen. Dat is met name van belang wanneer tijdens de uitbetalingsfase een significant deel van het beleggingsrisico door de PEPP-gerechtigden wordt gedragen.

- (46) Om de rechten van PEPP-spaarders en PEPP-gerechtigden afdoende te beschermen, moeten PEPP-aanbieders kunnen kiezen voor een allocatie van activa die strookt met de specifieke aard en de looptijd van hun verplichtingen, met inbegrip van verplichtingen op de lange termijn. Bijgevolg is efficiënt toezicht vereist, alsook een benadering van de beleggingsregels die PEPP-aanbieders voldoende flexibiliteit biedt om het veiligste en doelmatigste beleggingsbeleid te kiezen en hen verplicht prudent en in de beste langetermijnbelangen van alle PEPP-spaarders tezamen te handelen. Naleving van de "prudent person"-regel vereist derhalve een beleggingsbeleid dat is toegespitst op de klantenstructuur van de PEPP-aanbieder.
- (47) Door de "prudent person"-regel tot onderliggend beginsel te maken voor kapitaalbelegging en door het voor PEPP-aanbieders mogelijk te maken om grensoverschrijdende activiteiten te verrichten, wordt de overheveling van spaargelden naar de sector persoonlijkpensioenvoorziening gestimuleerd, waardoor wordt bijgedragen aan de economische en sociale vooruitgang. In de "prudent person"-regel moet ook uitdrukkelijk rekening worden gehouden met de rol van MSG-factoren in het beleggingsproces.

- (48) Deze verordening moet een passend niveau van beleggingsvrijheid voor PEPP-aanbieders waarborgen. Als beleggers op zeer lange termijn met lage liquiditeitsrisico's kunnen PEPP-aanbieders bijdragen aan de ontwikkeling van de kapitaalmarktenunie door binnen prudente grenzen te beleggen in niet-liquide activa zoals aandelen en in andere instrumenten die een economisch langetermijnprofiel hebben en niet verhandeld worden op gereguleerde markten, multilaterale handelsfaciliteiten (MTF's) of georganiseerde handelsfaciliteiten (OTF's). Zij kunnen ook van de voordelen van internationale diversificatie profiteren. Beleggingen in aandelen in andere valuta's dan die waarin de verplichtingen zijn uitgedrukt en in andere instrumenten die een economisch langetermijnprofiel hebben en niet op gereguleerde markten, MTF's of OTF's worden verhandeld, mogen derhalve, tenzij om prudentiële redenen, overeenkomstig de "prudent person"-regel niet worden beperkt, teneinde de belangen van PEPP-spaarders en PEPP-gerechtigden te beschermen.

- (49) In de context van de verdieping van de kapitaalmarktenunie moet het begrip instrumenten met een economisch langetermijnprofiel ruim worden opgevat. Dergelijke instrumenten zijn niet-overdraagbare effecten die bijgevolg niet van de door secundaire markten geboden liquiditeit kunnen profiteren. Zij vereisen vaak dat men zich gedurende een bepaalde termijn vastlegt, waardoor de verhandelbaarheid ervan beperkt is en zij moeten worden geacht participatie- en schuldinstrumenten van niet-beursgenoteerde ondernemingen en aan dergelijke ondernemingen verstrekte leningen te omvatten. Niet-beursgenoteerde ondernemingen zijn onder meer infrastructuurprojecten, niet-beursgenoteerde vennootschappen die groei nastreven en vastgoed of andere activa die geschikt kunnen zijn voor langetermijnbeleggingsdoeleinden. Koolstofarme en klimaatbestendige infrastructuurprojecten zijn veelal niet-beursgenoteerde activa en zijn wat projectfinanciering betreft vaak op langetermijnkredieten aangewezen. Gezien de langlopende aard van hun verplichtingen worden PEPP-aanbieders aangemoedigd om een voldoende deel van hun activaportefeuille toe te wijzen ten behoeve van duurzame investeringen in de reële economie met economische langetermijnvoordelen, met name infrastructuurprojecten en -bedrijven.
- (50) MSG-factoren zijn belangrijk voor het beleggingsbeleid en de risicobeheersystemen van PEPP-aanbieders. PEPP-aanbieders moeten worden aangemoedigd om bij beleggingsbeslissingen dergelijke factoren in aanmerking te nemen en rekening te houden met de wijze waarop deze deel uitmaken van hun risicobeheersysteem, teneinde "gestrande activa" te voorkomen. De informatie over MSG-factoren moet toegankelijk voor EIOPA, de bevoegde autoriteiten en PEPP-spaarders.

- (51) Een van de doelstellingen van de regulering van PEPP's is de totstandbrenging van een veilig, betaalbaar, pensioenspaarproduct voor de lange termijn. Aangezien de investeringen met betrekking tot persoonlijke pensioenproducten langetermijninvesteringen zijn, moet bijzondere aandacht worden besteed aan de langetermijngevolgen van allocatie van activa. Er moet met name rekening worden gehouden met MSG-factoren. PEPP-spaargeld moet worden belegd met inachtneming van MSG-factoren als omschreven in de klimaat- en duurzaamheidsdoelstellingen van de Unie, die zijn vastgesteld in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering (Overeenkomst van Parijs), de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties en de leidende beginselen inzake bedrijfsleven en mensenrechten van de Verenigde Naties.
- (52) Om ervoor te zorgen dat zij voldoen aan hun verplichting om een beleggingsbeleid te ontwikkelen in overeenstemming met de "prudent person"-regel, moet PEPP-aanbieders worden belet te beleggen in niet-coöperatieve jurisdicties die in de desbetreffende conclusies van de Raad op de -lijst van niet-coöperatieve rechtsgebieden voor belastingdoeleinden zijn opgenomen, noch in derde landen met een hoog risico die strategische tekortkomingen vertonen als omschreven in de desbetreffende gedelegeerde verordening van de Commissie, vastgesteld op basis van artikel 9 van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad¹.

¹ Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PB L 141 van 5.6.2015, blz. 73).

- (53) Gezien de langetermijnpensioendoelstelling van het PEPP moeten de beleggingsopties die aan de PEPP-spaarders worden toegekend, worden geformuleerd en daarbij de elementen worden behandeld die beleggers in staat stellen om een beleggingsbeslissing te nemen, inclusief het aantal beleggingsopties waaruit zij kunnen kiezen. Na de eerste keuze die is gemaakt bij de toetreding tot een PEPP, moet de PEPP-spaarder de mogelijkheid hebben om deze keuze minimaal vijf jaar na de toetreding tot een PEPP of, in het geval van latere wijzigingen, na de laatste wijziging van de beleggingsoptie, te wijzigen zodat aanbieders voldoende stabiliteit wordt geboden voor hun langetermijnbeleggingsstrategie terwijl tegelijkertijd beleggersbescherming wordt gewaarborgd. PEPP-aanbieders moeten PEPP-spaarders evenwel de mogelijkheid bieden om de gekozen beleggingsoptie vaker te wijzigen.
- (54) Het basis-PEPP moet een veilig product zijn en dient als standaardbeleggingsoptie te fungeren. Het zou de vorm kunnen aannemen van ofwel een risicolimiteringstechniek die strookt met de doelstelling om de PEPP-spaarder in staat te stellen het belegde kapitaal te recupereren, ofwel een garantie op het geïnvesteerde kapitaal. Een risicolimiteringstechniek die strookt met de doelstelling om de PEPP-spaarder in staat te stellen het belegde kapitaal te recupereren, kan een conservatieve beleggingsstrategie zijn of een levenscyclusstrategie, waarbij het totale risico geleidelijk afneemt. Garanties die uit hoofde van de standaardbeleggingsoptie worden geboden moeten ten minste de bijdragen tijdens de opbouwfase na aftrek van alle vergoedingen en lasten dekken. Garanties kunnen ook de vergoedingen en lasten dekken en kunnen volledige of gedeeltelijke dekking van de inflatie bieden. Een garantie op het belegde kapitaal moet verschuldigd zijn aan het begin van de afbouwfase en, indien van toepassing, gedurende de afbouwfase.

(55) Teneinde PEPP-spaarders kostenefficiëntie en een toereikend rendement te garanderen, moeten de kosten en vergoedingen voor het basis-PEPP beperkt blijven tot een vast percentage van het opgebouwde kapitaal. Hoewel deze limiet moet worden vastgesteld op 1 % van het opgebouwde kapitaal, zou het wenselijk zijn de soorten kosten en vergoedingen waarmee rekening moet worden gehouden in de technische reguleringsnormen nader te specificeren, zodat gelijke voorwaarden worden gewaarborgd voor de verschillende PEPP-aanbieders en de verschillende soorten PEPP's met hun specifieke kosten- en vergoedingenstructuren. De Commissie moet de bevoegdheid krijgen dergelijke technische reguleringsnormen die moeten ontwikkeld worden door EIOPA, vast te stellen. Bij het opstellen van de ontwerpen van technische reguleringsnormen moet EIOPA in het bijzonder rekening houden met het langetermijnkarakter van het PEPP, de verschillende soorten PEPP's en de kostengerelateerde factoren die verband houden met de specifieke kenmerken van PEPP's, teneinde een eerlijke en gelijke behandeling van de verschillende PEPP-aanbieders en hun producten te waarborgen en tegelijkertijd rekening te houden met de aard van het basis-PEPP als een eenvoudig, kostenefficiënt en transparant product dat op de lange termijn een toereikend reëel beleggingsrendement biedt. Teneinde het langetermijn pensioen karakter van het product te waarborgen, moet bovendien de vorm van uitbetaling, in het bijzonder waar het levenslange annuïteiten betreft, zorgvuldig worden beoordeeld. Binnen dit kader en om te waarborgen dat voor PEPP-aanbieders die een kapitaalgarantie bieden dezelfde spelregels gelden als voor andere aanbieders, dient EIOPA terdege rekening te houden met de structuur van kosten en vergoedingen. Voorts dienen de procentuele waarden voor kosten en vergoedingen regelmatig worden herzien om de voortdurende geschiktheid ervan te waarborgen, daarbij rekening houdend met eventuele veranderingen in het kostenniveau. De Commissie moet die technische reguleringsnormen vaststellen door middel van gedelegeerde handelingen op grond van artikel 290 VWEU en overeenkomstig de artikelen 10 tot en met 14 van Verordening (EU) nr. 1094/2010.

Teneinde voortdurende kostenefficiëntie te waarborgen en PEPP-cliënten te beschermen tegen te omslachtige kostenstructuren, dient aan de Commissie de bevoegdheid te worden overgedragen overeenkomstig artikel 290 VWEU gedelegeerde handelingen vast te stellen tot wijziging van de procentuele waarde, daarbij rekening houdend met haar beoordelingen, in het bijzonder het feitelijke niveau en veranderingen van het feitelijke niveau van kosten en vergoedingen en het effect van het kostenplafond op de beschikbaarheid van PEPP's, en passende markttoegang van verschillende PEPP-aanbieders die verschillende soorten PEPP's aanbieden.

- (56) De voornaamste doelstellingen van de bevoegde autoriteiten bij de uitoefening van hun bevoegdheden moeten de bescherming van de rechten van PEPP-spaarders en PEPP-gerechtigden en de stabiliteit en soliditeit van PEPP-aanbieders zijn.

(57) Indien de PEPP-aanbieder een IBPV of een EU-beheerder van alternatieve beleggingsinstellingen (EU-abi-beheerder) is, moet hij een bewaarder aanstellen in verband met de bewaring van de met het aanbieden van PEPP's overeenkomende activa. Er zijn aanvullende garanties nodig in verband met de entiteit die als bewaarder optreedt en haar taken, aangezien de regels inzake de bewaarder als vastgelegd in Richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad¹ betrekking hebben op fondsen die uitsluitend aan professionele beleggers worden aangeboden, met uitzondering van Europese langetermijnbeleggingsinstellingen uit hoofde van Verordening (EU) 2015/760 van het Europees Parlement en de Raad², die eveneens aan retailbeleggers worden aangeboden, terwijl het sectorale recht dat van toepassing is op IBPV's niet in alle gevallen voorziet in de aanstelling van een bewaarder. Om de grootst mogelijke beleggersbescherming te bieden in verband met de bewaring van met het aanbieden van PEPP's overeenkomende activa, verplicht deze verordening IBPV's en EU-abi-beheerders die PEPP's aanbieden tot naleving van de regels van Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad³ wat betreft de aanstelling van de bewaarder, de uitvoering van zijn taken en zijn toezichtstaken.

¹ Richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2011 inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen en tot wijziging van de Richtlijnen 2003/41/EG en 2009/65/EG en van de Verordeningen (EG) nr. 1060/2009 en (EU) nr. 1095/2010 (PB L 174 van 1.7.2011, blz. 1).

² Verordening (EU) 2015/760 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2015 betreffende Europese langetermijnbeleggingsinstellingen (PB L 123 van 19.5.2015, blz. 98).

³ Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) (PB L 302 van 17.11.2009, blz. 32).

- (58) Transparantie en billijkheid van kosten en vergoedingen zijn essentieel om vertrouwen op te bouwen met PEPP-spaarders en hen in staat te stellen gefundeerde keuzes te maken. Dienovereenkomstig moet het gebruik van niet-transparante prijsmethoden worden verboden.
- (59) Teneinde de in deze verordening geformuleerde doelstellingen te verwezenlijken, moet aan de Commissie de bevoegdheid worden overgedragen om overeenkomstig artikel 290 VWEU handelingen vast te stellen wat betreft het specificeren van de voorwaarden voor de interventiebevoegdheden van EIOPA en de bevoegde autoriteiten en de criteria en factoren die EIOPA moet toepassen om te bepalen wanneer er sprake is van een significante reden tot bezorgdheid over de bescherming van PEPP-spaarders. Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen gebeuren in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven¹. Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de voorbereiding van de gedelegeerde handelingen.

¹ PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1.

- (60) Onverminderd het recht van PEPP-cliënten om een rechtsvordering in te stellen bij de rechtbank, dienen gemakkelijk toegankelijke, adequate, onafhankelijke, onpartijdige, transparante en effectieve procedures voor alternatieve geschillenbeslechting (ADR) tussen PEPP-aanbieders of PEPP-distributeurs en PEPP-cliënten te worden ingesteld voor de beslechting van geschillen uit hoofde van de rechten en verplichtingen die in deze verordening zijn vastgesteld.
- (61) Met het oog op de instelling van een efficiënte en effectieve geschillenbeslechtingsprocedure dienen PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs een effectieve klachtenprocedure in te voeren die door hun klanten kan worden doorlopen voordat het geschil wordt doorverwezen om in een ADR-procedure of voor een rechtbank te worden beslecht. De klachtenprocedure dient te voorzien in korte en duidelijk bepaalde termijnen waarbinnen de PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur op een klacht moet reageren. ADR-organen moeten over toereikende capaciteit beschikken om op adequate en efficiënte wijze grensoverschrijdend samen te werken met betrekking tot geschillen betreffende de rechten en plichten die uit deze verordening voortvloeien.

- (62) Om betere voorwaarden te vinden voor hun beleggingen, waardoor ook de concurrentie tussen PEPP-aanbieders wordt gestimuleerd, moeten PEPP-spaarders het recht hebben om tijdens de opbouwfase via een duidelijke, snelle en veilige procedure naar een andere PEPP-aanbieder in dezelfde of een andere lidstaat over te stappen. Wanneer spaarders uitbetalingen ontvangen in de vorm van levenslange annuïteiten, mogen PEPP-aanbieders evenwel niet worden verplicht om de overstapdienst voor PEPP's aan te bieden. Tijdens de overstap dienen overdragende PEPP-aanbieders de overeenkomstige bedragen of, indien van toepassing activa in natura, van de PEPP-rekening over te dragen en deze te sluiten. PEPP-spaarders kunnen contracten sluiten met ontvangende PEPP-aanbieders inzake de opening van een nieuwe PEPP-rekening. De nieuwe PEPP-rekening moet dezelfde subrekeningstructuur hebben als de vorige PEPP-rekening.
- (63) Tijdens de overstapdienst kunnen PEPP-spaarders er alleen voor kiezen activa in natura over te dragen wanneer het een overstap tussen PEPP-aanbieders betreft, zoals beleggingsondernemingen of andere in aanmerking komende aanbieders die over een aanvullende vergunning beschikken, die vermogensbeheer voor PEPP-spaarders aanbieden. In dit geval is schriftelijke toestemming van de ontvangende aanbieder noodzakelijk. In het geval van collectief beleggingsbeheer is de overdracht van activa in natura niet mogelijk, aangezien er geen sprake is van de scheiding van activa per individuele PEPP-spaarder.

- (64) Het overstapproces moet eenvoudig zijn voor de PEPP-spaarder. Dienovereenkomstig moet de ontvangende PEPP-aanbieder verantwoordelijk zijn voor het initiëren en beheren van het proces namens en op verzoek van de PEPP-spaarder. PEPP-aanbieders moeten op vrijwillige basis extra middelen, zoals een technische oplossing, kunnen gebruiken bij de oprichting van de overstapdienst. Gezien de pan-Europese aard van het product moeten PEPP-spaarders onverwijld en kosteloos kunnen overstappen wanneer in de lidstaat waar de PEPP-spaarder naartoe verhuist geen subrekening beschikbaar is.
- (65) De consument moet, voordat hij toestemming verleent om over te stappen, worden geïnformeerd over alle stappen en de kosten van de procedure die noodzakelijk zijn om de overstap te voltooien, teneinde de PEPP-spaarder in de gelegenheid te stellen een geïnformeerde beslissing te nemen over de overstapdienst.
- (66) De medewerking van de overdragende PEPP-aanbieder is noodzakelijk voor een succesvolle overstap. Bijgevolg moet aan de ontvangende PEPP-aanbieder door de overdragende PEPP-aanbieder alle informatie worden verstrekt die nodig is om de betalingen naar de andere PEPP-rekening over te brengen. Deze informatie dient evenwel beperkt te blijven tot wat nodig is om de overstap uit te voeren.

- (67) PEPP-spaarders mogen niet worden onderworpen aan financiële verliezen, daaronder begrepen heffingen en interesten, die het gevolg zijn van fouten van een van beide PEPP-aanbieders die bij de overstap betrokken zijn. PEPP-spaarders mogen met name geen financieel verlies dragen als gevolg van de betaling van bijkomende vergoedingen, interesten of andere heffingen, alsmede van boeten, sancties of enige andere financiële schade die is toe te schrijven aan de vertraagde uitvoering van de overstap. Aangezien kapitaalbescherming moet worden gewaarborgd aan het begin van de afbouwfase en, indien van toepassing, gedurende de afbouwfase, mag de overdragende PEPP-aanbieder niet worden verplicht om de kapitaalbescherming of -garantie te waarborgen ten tijde van de overstap. De PEPP-aanbieder kan ook besluiten om de kapitaalbescherming te waarborgen of de garantie te bieden ten tijde van de overstap.
- (68) PEPP-spaarders moeten in staat worden gesteld om met kennis van zaken een beslissing te nemen alvorens zij overstappen. De ontvangende PEPP-aanbieder moet aan alle distributie- en informatievereisten voldoen, inclusief de verstrekking van een PEPP-essentiële-informatiedocument, advies en voldoende informatie betreffende de kosten in verband met de overstap en de mogelijke negatieve gevolgen voor de kapitaalbescherming wanneer de overstap een PEPP met een garantie betreft. Kosten die de overdragende PEPP-aanbieder aanrekent moeten worden beperkt tot een bedrag dat geen obstakel voor mobiliteit vormt, en dienen in ieder geval te worden beperkt tot 0,5 % van de over te dragen overeenkomstige bedragen of geldwaarde van de activa in natura.

- (69) PEPP-spaarders moeten de vrijheid hebben om bij het toetreden tot een PEPP en het openen van een nieuwe subrekening te beslissen over hun uitbetalingskeuze (annuïteiten, vast bedrag of andere keuze) in de afbouwfase, maar met de mogelijkheid om hun keuze een jaar voor de aanvang van de afbouwfase, bij aanvang van de afbouwfase en ten tijde van de overstap, te herzien teneinde hun uitbetalingskeuze optimaal te kunnen aanpassen aan hun behoeften wanneer zij het pensioen naderen. Indien de PEPP-aanbieder meer dan één vorm van uitbetaling biedt, moet het voor de PEPP-spaarder mogelijk zijn te kiezen voor een andere uitbetalingsoptie voor iedere subrekening die in zijn PEPP-rekening is geopend.
- (70) PEPP-aanbieders moeten een breed scala aan vormen van uitbetaling aan PEPP-spaarders kunnen aanbieden. Die aanpak zou het doel bereiken van een verhoogde marktpenetratie van het PEPP via meer flexibiliteit en keuze voor PEPP-spaarders. Aanbieders zouden daardoor hun PEPP's op de meest kosteneffectieve wijze kunnen ontwerpen. Hij is coherent met ander Uniebeleid en politiek haalbaar, aangezien de lidstaten zo voldoende ruimte hebben om te beslissen welke vormen van uitbetaling zij willen aanmoedigen. In overeenstemming met het langetermijnkarakter van het product moeten de lidstaten de mogelijkheid hebben om maatregelen vast te stellen om bepaalde vormen van uitbetaling te bevoordelen, zoals kwantitatieve limieten voor betalingen op basis van vaste bedragen, teneinde levenslange annuïteiten en inkomensonttrekkingen verder te bevorderen.

(71) Gezien de pan-Europese aard van het PEPP moet er op de hele interne markt worden gezorgd voor een consistent hoog beschermingsniveau van PEPP-spaarders. Dit vereist passende instrumenten om inbreuken doeltreffend te bestrijden en schade voor de consument te voorkomen. De bevoegdheden van EIOPA en de bevoegde autoriteiten dienen daarom te worden aangevuld met een speciaal mechanisme om het op de markt brengen, distribueren en verkopen te verbieden van PEPP's ten aanzien waarvan ernstige zorgen bestaan wat betreft de bescherming van de PEPP-spaarders, onder meer wat betreft het langetermijnkarakter van het product, de ordentelijke werking en integriteit van de financiële markt, of de stabiliteit van het gehele of delen van het financiële stelsel, in combinatie met passende coördinatie- en noodbevoegdheden voor EIOPA.

De bevoegdheden van EIOPA moeten gebaseerd zijn op artikel 9, lid 5, van Verordening (EU) nr. 1094/2010 om te waarborgen dat dergelijke mechanismen om in te grijpen in werking kunnen worden gesteld in het geval er aanzienlijke zorgen over de bescherming van PEPP-spaarders bestaan, onder meer wat betreft het langetermijnkarakter van het PEPP. Wanneer aan de voorwaarden wordt voldaan, kunnen de bevoegde autoriteiten het verbod of de beperking uit voorzorg opleggen voordat een PEPP op de markt is gebracht, is gedistribueerd of aan PEPP-spaarders is verkocht. Die bevoegdheden ontslaan de PEPP-aanbieder niet van zijn verantwoordelijkheid om aan alle relevante vereisten uit hoofde van deze verordening te voldoen.

- (72) Er moet volledige transparantie over kosten en vergoedingen in verband met de belegging in een PEPP gegarandeerd worden. Dezelfde spelregels zouden gelden voor alle aanbieders, waarbij consumentenbescherming wordt gewaarborgd. Er zou vergelijkende informatie beschikbaar zijn voor de verschillende producten, waardoor concurrerende prijsstelling wordt gestimuleerd.
- (73) Hoewel het doorlopende toezicht op PEPP-aanbieders door de respectieve bevoegde autoriteiten moet worden uitgeoefend, moet het toezicht op PEPP's door EIOPA worden gecoördineerd om de consistente toepassing van een uniforme toezichthoudende methode te waarborgen, waardoor tot de pan-Europese aard en het langetermijnkarakter van het PEPP wordt bijgedragen.
- (74) Teneinde de consumentenrechten te versterken en de toegang tot een klachtenprocedure te vergemakkelijken, moeten PEPP-spaarders individueel of collectief klachten kunnen indienen bij de bevoegde autoriteiten van hun lidstaat van verblijf, ongeacht waar de inbreuk heeft plaatsgevonden.
- (75) EIOPA moet samenwerken met de bevoegde autoriteiten en de samenwerking en samenhang tussen hen vergemakkelijken. In dit verband moet EIOPA een rol spelen in verband met de bevoegdheid van de bevoegde autoriteiten om toezichtsmaatregelen toe te passen door bewijs te leveren over PEPP-gerelateerde inbreuken. EIOPA dient ook bindende bemiddeling te bieden in geval van onenigheid tussen bevoegde autoriteiten in grensoverschrijdende situaties.

- (76) Om ervoor te zorgen dat deze verordening wordt nageleefd door PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs, en om ervoor te zorgen dat zij in heel de Unie gelijk behandeld worden, moet in bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen die effectief, evenredig en afschrikkend zijn, worden voorzien.
- (77) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie van 8 december 2010 betreffende "Het versterken van sanctieregelingen in de financiële sector" en om de naleving van de voorschriften van deze verordening te waarborgen moeten de lidstaten de nodige stappen nemen om op inbreuken op deze verordening passende bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen te stellen.
- (78) Hoewel de lidstaten regels voor zowel bestuursrechtelijke als strafrechtelijke sancties voor dezelfde inbreuken vast kunnen stellen, mag van de lidstaten niet worden verlangd dat zij regels voor bestuursrechtelijke sancties vaststellen voor inbreuken op deze verordening die onder hun nationale strafrecht vallen. Het handhaven van strafrechtelijke sancties in plaats van bestuursrechtelijke sancties voor inbreuken op deze verordening mag de bevoegde autoriteiten evenwel niet beperken of anderszins beïnvloeden in hun vermogen om voor de toepassing van deze verordening tijdig samen te werken, informatie in te winnen en uit te wisselen met bevoegde autoriteiten in andere lidstaten, ook nadat de betrokken inbreuken voor strafrechtelijke vervolging naar de bevoegde rechterlijke instanties zijn verwezen.

- (79) De bevoegde autoriteiten moeten worden gemachtigd om geldelijke sancties op te leggen die hoog genoeg zijn om actuele of potentiële winsten teniet te doen en die zelfs op grotere financiële ondernemingen en de bestuurders daarvan een afschrikkend effect hebben.
- (80) Om de consistente toepassing van sancties in heel de Unie te waarborgen, dienen de bevoegde autoriteiten rekening te houden met alle relevante omstandigheden bij het bepalen van het type bestuursrechtelijke sancties of andere maatregelen en het niveau van geldelijke sancties.
- (81) Om ervoor te zorgen dat beslissingen inzake inbreuken en sancties door bevoegde autoriteiten een afschrikkend effect hebben op het grote publiek en om de consumentenbescherming te versterken door hen te waarschuwen over PEPP's die in overtreding van deze verordening worden gedistribueerd, moeten deze beslissingen worden gepubliceerd, tenzij een dergelijke bekendmaking de stabiliteit van de financiële markten of een aan de gang zijnde onderzoek in gevaar brengt.
- (82) De bevoegde autoriteiten moeten over de nodige onderzoeksbevoegdheden beschikken om mogelijke inbreuken op te sporen, en moeten tevens doeltreffende mechanismen opzetten om de melding van mogelijke of feitelijke inbreuken mogelijk te maken.
- (83) Deze verordening moet de bepalingen van de wetgevingen van de lidstaten met betrekking tot strafbare feiten onverlet laten.

- (84) De verwerking van persoonsgegevens in het kader van deze verordening, zoals bij de uitwisseling of doorgifte van persoonsgegevens door de bevoegde autoriteiten of de verwerking van persoonsgegevens door PEPP-aanbieders of PEPP-distributeurs, moet plaatsvinden in overeenstemming met Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad¹ en Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad². Iedere uitwisseling of doorgifte van informatie door de ETA's moet plaatsvinden in overeenstemming met Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad³.
- (85) Gezien de gevoeligheid van persoonlijke financiële gegevens is een krachtige gegevensbescherming van groot belang. Derhalve wordt aanbevolen dat gegevensbeschermingsautoriteiten nauw betrokken zijn bij de uitvoering van en het toezicht op deze verordening.

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1).

² Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie) (PB L 201 van 31.7.2002, blz. 37).

³ Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG (PB L 295 van 21.11.2018, blz. 39).

- (86) De in deze verordening vastgelegde registratie- en kennisgevingprocedure mag niet in de plaats komen van een eventuele aanvullende nationale procedure die is ingesteld om te kunnen profiteren van de op nationaal niveau vastgestelde voordelen en stimulansen.
- (87) Er moet een evaluatie van deze verordening worden uitgevoerd, onder meer door beoordeling van marktontwikkelingen, zoals de opkomst van nieuwe types PEPP's, alsook ontwikkelingen op andere gebieden van het Unierecht en de ervaringen van de lidstaten. Bij die evaluatie moet rekening worden gehouden met de verschillende doelstellingen die met een goed functionerende PEPP-markt worden nagestreefd, en moet in het bijzonder worden beoordeeld of deze verordening ertoe heeft geleid dat meer Europese burgers sparen voor een duurzaam en toereikend pensioen. Het belang van Europese minimumnormen voor het toezicht op PEPP-aanbieders vereist ook dat de PEPP-aanbieders worden beoordeeld met betrekking tot hun naleving van deze verordening en het toepasselijke sectorale recht.
- (88) Gezien de mogelijke gevolgen van deze verordening op de lange termijn is het van groot belang dat ontwikkelingen tijdens de eerste toepassingsfase nauwlettend worden gemonitord. Bij de evaluatie moet de Commissie ook rekening houden met de ervaringen van EIOPA, belanghebbenden en deskundigen, en ze moet het Europees Parlement en de Raad in kennis stellen van eventuele bevindingen.

- (89) Deze verordening moet erop toezien dat de grondrechten worden geëerbiedigd en moet de beginselen in acht nemen die in het bijzonder zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met name het recht van ouderen een waardig en zelfstandig leven te leiden en deel te nemen aan het maatschappelijk en cultureel leven, het recht op bescherming van persoonsgegevens, het eigendomsrecht, de vrijheid van ondernemerschap, het beginsel van gelijkheid tussen mannen en vrouwen en het beginsel van een hoog niveau van consumentenbescherming.
- (90) Daar de doelstellingen van deze verordening, te weten een betere bescherming van de PEPP-spaarder en een groter vertrouwen van de PEPP-spaarders in PEPP's, ook in verband met de grensoverschrijdende distributie van deze producten, niet voldoende door de onafhankelijk van elkaar optredende lidstaten kunnen worden verwezenlijkt maar vanwege de gevolgen van het optreden beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Onderwerp

In deze verordening worden eenvormige regels vastgesteld voor de registratie, ontwikkeling en distributie van en het toezicht op persoonlijke pensioenproducten die in de Unie worden gedistribueerd onder de benaming "pan- Europees persoonlijk pensioenproduct" of "PEPP".

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- 1) "persoonlijk pensioenproduct": een product dat:
 - a) is gebaseerd op een overeenkomst op vrijwillige basis tussen een individuele spaarder en een entiteit en een aanvulling vormt op elk pensioenproduct in het kader van een wettelijk of bedrijfspensioen;
 - b) voorziet in de langetermijnopbouw van kapitaal met als expliciet doel een inkomen te verstrekken bij de pensionering en met beperkte mogelijkheden voor vervroegde opname vóór pensionering;
 - c) geen pensioenproduct in het kader van een wettelijk pensioen of bedrijfspensioen is;

- 2) "pan-Europees persoonlijk pensioenproduct" of "(PEPP)": een langetermijn persoonlijk pensioenproduct dat in het kader van een PEPP-overeenkomst wordt aangeboden door een overeenkomstig artikel 6, lid 1, in aanmerking komende financiële onderneming, en waarop een PEPP-spaarder, of een vereniging van onafhankelijke PEPP-spaarders namens haar leden, heeft ingeschreven met het oog op pensioen, met geen of een strikt beperkte mogelijkheid van vervroegde terugvordering, en dat geregistreerd is overeenkomstig deze verordening;
- 3) "PEPP-spaarder": een natuurlijke persoon die een PEPP-overeenkomst met een PEPP-aanbieder heeft gesloten;
- 4) "PEPP-overeenkomst": een overeenkomst tussen een PEPP-spaarder en een PEPP-aanbieder die voldoet aan de voorwaarden van artikel 4;
- 5) "PEPP-rekening": een op naam van een PEPP-spaarder of PEPP-gerechtigde aangehouden persoonlijke pensioenrekening die wordt gebruikt voor de registratie van transacties opdat de PEPP-spaarder periodiek kan bijdragen voor het pensioen en de PEPP-gerechtigde zijn PEPP-uitkeringen kan ontvangen;
- 6) "PEPP-gerechtigde": een natuurlijke persoon die PEPP-uitkeringen ontvangt;

- 7) "PEPP-cliënt": een PEPP-spaarder, een potentiële PEPP-spaarder of een PEPP-gerechtigde;
- 8) "PEPP-distributie": het adviseren over, het voorstellen of het uitvoeren van ander voorbereidend werk voor het sluiten van overeenkomsten voor het aanbieden van een PEPP, het sluiten van dit soort overeenkomsten, of het assisteren bij het beheer en de uitvoering van dit soort overeenkomsten, daaronder begrepen het verstrekken van informatie over één of meerdere PEPP-overeenkomsten op basis van criteria die PEPP-cliënten via een website of andere media kiezen en het opstellen van een PEPP-ranglijst, met inbegrip van prijs- en productvergelijking of van een korting op de premie van een PEPP, wanneer de PEPP-cliënt direct of indirect via een website of andere media een PEPP-overeenkomst kan sluiten;
- 9) "PEPP-pensioenuitkeringen": uitkeringen die worden uitbetaald bij het bereiken of naar verwachting bereiken van de pensioenleeftijd in een van de vormen als bedoeld in artikel 58, lid 1;
- 10) "PEPP-uitkeringen": PEPP-pensioenuitkeringen en andere, bijkomende voordelen waarop een PEPP-gerechtigde overeenkomstig de PEPP-overeenkomst recht heeft, met name voor de strikt beperkte gevallen van vroegtijdige terugvordering of indien in de PEPP-overeenkomst is voorzien in een dekking van biometrische risico's;
- 11) "opbouwfase": de periode waarin de activa worden opgebouwd op een PEPP-rekening en die in de regel loopt tot de afbouwfase start;

- 12) "afbouwfase": de periode waarin de op een PEPP-rekening opgebouwde activa kunnen worden aangesproken om pensioen- of andere inkomensbehoeften te financieren;
- 13) "annuïteit": een bedrag dat periodiek wordt betaald gedurende een bepaalde periode, zoals gedurende het leven van de PEPP-gerechtigde of gedurende een bepaald aantal jaren, als tegenprestatie voor een belegging;
- 14) "onttrekkingen": discretionaire bedragen die PEPP-gerechtigden kunnen opnemen, tot een bepaald plafond op periodieke basis;
- 15) "PEPP-aanbieder": een financiële onderneming als bedoeld in artikel 6, lid 1, die gemachtigd is om een PEPP te ontwikkelen en te distribueren;
- 16) "PEPP-distributeur": een financiële onderneming als bedoeld in artikel 6, lid 1, die gemachtigd is om niet door haar ontwikkelde PEPP's te distribueren, een beleggingsonderneming die beleggingsadvies verleent, of een verzekeringstussenpersoon als gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt 3, van Richtlijn (EU) 2016/97 van het Europees Parlement en de Raad¹;

¹ Richtlijn (EU) 2016/97 van het Europees Parlement en de Raad van 20 januari 2016 betreffende verzekeringsdistributie (PB L 26 van 2.2.2016, blz. 19).

- 17) "duurzame drager": ieder hulpmiddel:
- a) dat een PEPP-cliënt in staat stelt om persoonlijk aan hem gerichte informatie op zodanige wijze op te slaan dat deze achteraf gedurende een voor het doel van de informatie toereikende periode kan worden geraadpleegd, en
 - b) waarmee de opgeslagen informatie ongewijzigd kan worden gereproduceerd;
- 18) "bevoegde autoriteiten": de nationale autoriteiten die door een lidstaat zijn aangewezen om toezicht te houden op PEPP-aanbieders of PEPP-distributeurs, al naar gelang, of om de taken uit te voeren waarin in deze verordening is voorzien;
- 19) "lidstaat van herkomst van de PEPP-aanbieder": de lidstaat van herkomst overeenkomstig de definitie in de desbetreffende wetgevingshandeling als bedoeld in artikel 6, lid 1;
- 20) "lidstaat van herkomst van de PEPP-distributeur":
- a) indien de distributeur een natuurlijk persoon is, de lidstaat waar deze zijn verblijfplaats heeft;
 - b) indien de distributeur een rechtspersoon is, de lidstaat waar zijn statutaire zetel is gevestigd of, indien deze rechtspersoon volgens zijn nationale recht geen statutaire zetel heeft, de lidstaat waar zijn hoofdkantoor is gevestigd;

- 21) "lidstaat van ontvangst van de PEPP-aanbieder": een lidstaat, niet zijnde de lidstaat van herkomst van de PEPP-aanbieder, waar de PEPP-aanbieder PEPP's aanbiedt op grond van de vrijheid van dienstverrichting of de vrijheid van vestiging of waarvoor de PEPP-aanbieder een subrekening heeft geopend;
- 22) "lidstaat van ontvangst van de PEPP-distributeur": een andere lidstaat dan de lidstaat van herkomst van de PEPP-distributeur, waar de PEPP-distributeur PEPP's distribueert op grond van de vrijheid van dienstverrichting of de vrijheid van vestiging;
- 23) "subrekening": een nationaal segment dat binnen elke PEPP-rekening wordt geopend en voldoet aan de wettelijke eisen en voorwaarden voor het gebruik van eventuele stimulansen die op nationaal niveau voor het beleggen in een PEPP zijn vastgesteld door de lidstaat van verblijf van de PEPP-spaarder; bijgevolg kan iedereen een PEPP-spaarder of een PEPP-gerechtigde in elke subrekening zijn, afhankelijk van de desbetreffende wettelijke vereisten voor de opbouwfase en afbouwfase;
- 24) "kapitaal": totaal van de kapitaalinbrengen, berekend op basis van belegbare bedragen na aftrek van alle vergoedingen, lasten en kosten die direct of indirect door de PEPP-spaarders worden gedragen;

- 25) "financiële instrumenten": de financiële instrumenten die nader worden bepaald in deel C van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad¹;
- 26) "bewaarder": een instelling belast met de bewaring van activa en het toezicht op de inachtneming van het reglement van het fonds en het toepasselijke recht;
- 27) "basis-PEPP": een investeringsoptie als bedoeld in artikel 45;
- 28) "risicolimiteringstechnieken": technieken voor een stelselmatige vermindering van de omvang van de blootstelling aan een risico en/of de kans dat dit risico zich voordoet;
- 29) "biometrische risico's": risico's in verband met overlijden, arbeidsongeschiktheid en/of lange levensduur;
- 30) "overstappen naar een andere aanbieder": het op verzoek van een PEPP-spaarder van één PEPP-aanbieder naar een andere PEPP-aanbieder overdragen van de overeenkomstige bedragen of, indien van toepassing, activa in natura overeenkomstig artikel 52, lid 4, van één PEPP-rekening naar de andere PEPP-rekening, met afsluiting van de eerste PEPP-rekening, onverminderd artikel 53, lid 4, onder e);
- 31) "advies": een persoonlijke aanbeveling van de PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur aan een PEPP-cliënt over een of meer PEPP-overeenkomsten;

¹ Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende markten voor financiële instrumenten en tot wijziging van Richtlijn 2002/92/EG en Richtlijn 2011/61/EU (PB L173 van 12.6.2014, blz. 349).

- 32) "partnerschap": samenwerking tussen PEPP-aanbieders om subrekeningen aan te bieden voor verschillende lidstaten in de context van de meeneembaarheidsdienst als bedoeld in artikel 19, lid 2;
- 33) "milieu-, sociale en governancefactoren" of "MSG-factoren": milieu-, sociale en governancekwesties zoals die welke zijn opgenomen in de Overeenkomst van Parijs, de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties, de leidende beginselen van de Verenigde Naties inzake bedrijfsleven en mensenrechten en de door de Verenigde Naties ondersteunde beginselen voor verantwoord beleggen.

Artikel 3

Toepasselijke voorschriften

De registratie, ontwikkeling en distributie van en het toezicht op PEPP's zijn onderworpen aan:

- a) deze verordening, en
- b) voor de aangelegenheden die niet bij deze verordening worden geregeld:
 - i) het toepasselijke sectorale Unierecht, met inbegrip van de overeenkomstige gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen;

- ii) de door de lidstaten vastgestelde wettelijke voorschriften ter uitvoering van het toepasselijke sectorale Unierecht en ter uitvoering van maatregelen die specifiek op PEPP's zijn gericht;
- iii) andere nationale wettelijke voorschriften die gelden voor PEPP's.

Artikel 4

PEPP-overeenkomst

1. In de PEPP-overeenkomst worden de specifieke bepalingen voor het PEPP vastgesteld, overeenkomstig de toepasselijke regels bedoeld in artikel 3.
2. De PEPP-overeenkomst omvat met name het volgende:
 - a) een beschrijving van het basis-PEPP als bedoeld in artikel 45, met inbegrip van informatie over de garantie op het geïnvesteerde kapitaal of de investeringsstrategie voor het garanderen van de kapitaalbescherming;
 - b) een beschrijving van de alternatieve beleggingsopties als bedoeld in artikel 42, lid 2, indien van toepassing;
 - c) de in artikel 44 bedoelde voorwaarden met betrekking tot een wijziging van de investeringsoptie;
 - d) indien het PEPP de dekking aanbiedt van biometrische risico's, nadere gegevens over die dekking, inclusief de omstandigheden die aanleiding geven tot uitkering;

- e) een beschrijving van de PEPP-pensioenuitkeringen, in het bijzonder de mogelijke vormen van uitbetaling en het in artikel 59 bedoelde recht om de vorm van uitbetaling te wijzigen;
- f) de in de artikelen 17 tot en met 20 bedoelde voorwaarden met betrekking tot de meeneembaarheidsdienst, met inbegrip van informatie over de lidstaten waarvoor een subrekening beschikbaar is;
- g) de in de artikelen 52 tot en met 55 bedoelde voorwaarden met betrekking tot de overstapdienst;
- h) de kostencategorieën en de totale kosten, uitgedrukt als percentage en in geldwaarde, indien van toepassing;
- i) de in artikel 47 bedoelde voorwaarden met betrekking tot de opbouwfase voor de subrekening die betrekking heeft op de lidstaat van verblijf van de PEPP-spaarder;
- j) de in artikel 57 bedoelde voorwaarden met betrekking tot de afbouwfase voor de subrekening die betrekking heeft op de lidstaat van verblijf van de PEPP-spaarder;
- k) indien van toepassing, de voorwaarden waaronder de toegekende voordelen of stimulansen moeten worden terugbetaald aan de lidstaat van verblijf van de PEPP-spaarder.

HOOFDSTUK II

REGISTRATIE

Artikel 5

Registratie

1. Een PEPP mag in de Unie alleen worden aangeboden en gedistribueerd wanneer het geregistreerd is in het door EIOPA bijgehouden centraal openbaar register overeenkomstig artikel 13.
2. De registratie van een PEPP is voor alle lidstaten geldig. Hiermee wordt aan de PEPP-aanbieder het recht verleend om het PEPP dat in het in artikel 13 bedoelde centraal openbaar register werd geregistreerd, aan te bieden, en aan de PEPP-distributeur om het te distribueren.

Er wordt overeenkomstig hoofdstuk IX permanent toezicht gehouden op de naleving van deze verordening.

Artikel 6

Aanvraag van registratie van een PEPP

1. Alleen de volgende financiële ondernemingen die een vergunning hebben of ingeschreven zijn overeenkomstig het Unierecht, kunnen de registratie van een PEPP aanvragen:
 - a) kredietinstellingen waaraan overeenkomstig Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad¹ vergunning is verleend;
 - b) verzekeringsondernemingen waaraan overeenkomstig Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad² vergunning is verleend en die actief zijn op het gebied van directe levensverzekering overeenkomstig artikel 2, lid 3, van Richtlijn 2009/138/EG en bijlage II bij die richtlijn;
 - c) instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBPV's) die beschikken over een vergunning of zijn geregistreerd overeenkomstig Richtlijn (EU) 2016/2341 en die op grond van het nationale recht gemachtigd zijn en onder toezicht staan om ook persoonlijke pensioenproducten aan te bieden. In dit geval worden alle activa en passiva die overeenkomen met activiteiten op het gebied van de aanbidding van PEPP's, afgescheiden, zonder dat er enige mogelijkheid bestaat om ze over te hevelen naar de andere pensioenaanbiedingsactiviteiten van de instelling;

¹ Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 338).

² Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II) (PB L 335 van 17.12.2009, blz. 1).

- d) beleggingsondernemingen waaraan overeenkomstig Richtlijn 2014/65/EU vergunning is verleend en die vermogensbeheer aanbieden;
 - e) beleggingsondernemingen of beheersmaatschappijen waaraan overeenkomstig Richtlijn 2009/65/EU vergunning is verleend;
 - f) beheerders van alternatieve EU-beleggingsinstellingen (EU-abi-beheerders) waaraan overeenkomstig Richtlijn 2011/61/EU vergunning is verleend;
2. De in lid 1 genoemde financiële ondernemingen dienen de aanvraag van registratie van een PEPP in hun bevoegde autoriteiten. De aanvraag omvat:
- a) de standaardcontractbepalingen van de PEPP-overeenkomst die aan PEPP-spaarders zullen worden voorgesteld, zoals bedoeld in artikel 4;
 - b) informatie over de identiteit van de aanvrager;
 - c) informatie over regelingen betreffende portefeuille- en risicobeheer en administratie met betrekking tot het PEPP, met inbegrip van de regelingen als bedoeld in artikel 19, lid 2, artikel 42, lid 5, en artikel 49, lid 3;
 - d) een lijst van de lidstaten waar de PEPP-aanbieder die de aanvraag indient, het PEPP op de markt wil brengen, indien van toepassing;

- e) informatie over de identiteit van de bewaarder, indien van toepassing;
 - f) de essentiële PEPP-informatie als bedoeld in artikel 26;
 - g) een lijst van de lidstaten waarvoor de PEPP-aanbieder die de aanvraag indient, de onmiddellijke opening van een subrekening zal kunnen garanderen.
3. De bevoegde autoriteiten beoordelen uiterlijk vijftien werkdagen na ontvangst van de in lid 2 bedoelde aanvraag of de aanvraag volledig is.

De bevoegde autoriteiten stellen een termijn vast waarbinnen de aanvrager aanvullende informatie moet verstrekken als de aanvraag niet volledig is. Nadat de aanvraag als volledig wordt beschouwd, stellen de bevoegde autoriteiten de aanvrager daarvan in kennis.

4. Binnen drie maanden na de datum van indiening van de volledige aanvraag op grond van lid 3 nemen de bevoegde autoriteiten een besluit tot registratie van een PEPP, alleen als de aanvrager in aanmerking komt voor het aanbieden van PEPP's overeenkomstig lid 1 en als de met de registratieaanvraag ingediende informatie en documenten bedoeld in lid 2 voldoen aan deze verordening.
5. Binnen vijf werkdagen na het nemen van een besluit tot registratie van het PEPP stellen de bevoegde autoriteiten EIOPA in kennis van het besluit en van de in lid 2, onder a), b), d), f) en g), bedoelde informatie en documenten, en brengen zij de PEPP-aanbieder die de aanvraag heeft ingediend, hiervan op de hoogte.

EIOPA is niet verantwoordelijk en wordt niet aansprakelijk gesteld voor een besluit tot registratie door bevoegde autoriteiten.

Als de bevoegde autoriteiten weigeren registratie te verlenen, brengen zij een met redenen omkleed besluit uit dat vatbaar is voor beroep.

6. Als er in een lidstaat meer dan één bevoegde autoriteit is voor een specifieke soort financiële onderneming als bedoeld in lid 1, wijst die lidstaat één bevoegde autoriteit aan voor elke soort financiële onderneming als bedoeld in lid 1 die verantwoordelijk is voor de registratieprocedure en voor de communicatie met EIOPA.

Alle latere wijzigingen van de met de aanvraag ingediende informatie en documenten als bedoeld in lid 2 worden onmiddellijk ter kennis gebracht van de bevoegde autoriteiten. Als de wijzigingen verband houden met de in lid 2, onder a), b), d), f) en g), bedoelde informatie en documenten, delen de bevoegde autoriteiten deze wijzigingen zonder onnodige vertraging mee aan EIOPA.

Artikel 7
Registratie van een PEPP

1. Binnen vijf werkdagen na de datum van kennisgeving van het besluit tot registratie alsmede de informatie en documenten overeenkomstig artikel 6, lid 5, registreert EIOPA het PEPP in het in artikel 13 bedoelde centraal openbaar register en stelt zij de bevoegde autoriteiten daarvan zonder onnodige vertraging in kennis.
2. Binnen vijf werkdagen na ontvangst van de in lid 1 bedoelde kennisgeving van de registratie van het PEPP stellen de bevoegde autoriteiten de PEPP-aanbieder die de aanvraag heeft ingediend, daarvan in kennis.
3. De PEPP-aanbieder mag het PEPP aanbieden en de PEPP-distributeur mag het PEPP distribueren vanaf de datum van de registratie van het PEPP in het in artikel 13 bedoelde centraal openbaar register.

Artikel 8
Voorwaarden voor doorhaling van een registratie van een PEPP

1. De bevoegde autoriteiten nemen een besluit tot doorhaling van de registratie van het PEPP wanneer:
 - a) de PEPP-aanbieder uitdrukkelijk afstand doet van de registratie;

- b) de PEPP-aanbieder de registratie heeft verkregen door middel van valse verklaringen of op enige andere onregelmatige wijze;
 - c) de PEPP-aanbieder deze verordening ernstig of stelselmatig heeft geschonden; of
 - d) de PEPP-aanbieder of het PEPP niet meer voldoet aan de voorwaarden waaronder de registratie is verleend.
2. Binnen vijf werkdagen na het nemen van een besluit tot doorhaling van de registratie van het PEPP delen de bevoegde autoriteiten dit mee aan EIOPA en stellen zij de PEPP-aanbieder daarvan in kennis.
 3. Binnen vijf werkdagen na ontvangst van de kennisgeving van het in lid 2 bedoelde besluit tot doorhaling haalt EIOPA de registratie van het PEPP door en stelt zij de bevoegde autoriteiten daarvan in kennis.
 4. Binnen vijf werkdagen na ontvangst van de in lid 3 bedoelde kennisgeving van de doorhaling van de registratie van het PEPP, inclusief de datum van de doorhaling, stellen de bevoegde autoriteiten de PEPP-aanbieder daarvan in kennis.

5. De PEPP-aanbieder biedt het PEPP niet meer aan en de PEPP-distributeur distribueert het PEPP niet meer vanaf de datum van de doorhaling van de registratie van het PEPP in het in artikel 13 bedoelde centraal openbaar register.
6. Als EIOPA informatie heeft ontvangen over het bestaan van een van de in lid 1, onder b) of c), van dit artikel bedoelde omstandigheden, richt zij, overeenkomstig de in artikel 66 bedoelde verplichting tot samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten en EIOPA, het verzoek aan de bevoegde autoriteiten van de PEPP-aanbieder om na te gaan of van deze omstandigheden sprake is; de bevoegde autoriteiten dienen hun bevindingen en de desbetreffende informatie in bij EIOPA.
7. Alvorens een besluit tot doorhaling van de registratie van het PEPP te nemen, stellen de bevoegde autoriteiten en EIOPA alles in het werk om ervoor te zorgen dat de belangen van de PEPP-spaarders worden beschermd.

Artikel 9

Benaming

De benaming "pan-Europees persoonlijk pensioenproduct" of "PEPP" mag met betrekking tot een persoonlijk pensioenproduct alleen worden gebruikt wanneer het persoonlijke pensioenproduct door EIOPA is geregistreerd om in overeenstemming met deze verordening onder de benaming "PEPP" te worden gedistribueerd.

Artikel 10

Distributie van PEPP's

1. De in artikel 6, lid 1, genoemde financiële ondernemingen mogen door henzelf ontwikkelde PEPP's distribueren. Zij mogen ook niet door henzelf ontwikkelde PEPP's distribueren, mits zij voldoen aan het desbetreffende sectorale recht op grond waarvan zij producten mogen distribueren die niet door henzelf zijn ontwikkeld.
2. In overeenstemming met Richtlijn (EU) 2016/97 geregistreerde verzekeringstussenpersonen en beleggingsondernemingen waaraan overeenkomstig Richtlijn 2014/65/EU vergunning is verleend voor de verlening van beleggingsadvies als gedefinieerd in artikel 4, lid 1, punt 4, van Richtlijn 2014/65/EU, zijn gerechtigd om PEPP's te distribueren die zijzelf niet hebben ontwikkeld.

Artikel 11

Voor de verschillende soorten aanbieders geldend prudentieel regime

PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs voldoen aan deze verordening, alsmede aan het desbetreffende prudentiële regime dat voor hen geldt in overeenstemming met de in artikel 6, lid 1, en artikel 10, lid 2, genoemde wetgevingshandelingen.

Artikel 12

Publicatie van nationale bepalingen

1. De tekst van de nationale wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die gelden voor de voorwaarden met betrekking tot de opbouwfase als bedoeld in artikel 47 en de voorwaarden met betrekking tot de afbouwfase als bedoeld in artikel 57, met inbegrip van informatie over aanvullende nationale procedures die zijn ingesteld voor het aanvragen van de op nationaal niveau vastgestelde voordelen en stimulansen, indien van toepassing, wordt openbaar gemaakt en bijgewerkt door de betrokken nationale autoriteit.
2. Alle bevoegde autoriteiten in een lidstaat plaatsen op hun website een bijgewerkte link naar de in lid 1 bedoelde teksten.
3. De publicatie van de in lid 1 bedoelde teksten is uitsluitend bestemd voor informatiedoeleinden en scheidt geen wettelijke verplichtingen of aansprakelijkheid voor de betrokken nationale autoriteiten.

Artikel 13

Centraal openbaar register

1. EIOPA houdt een centraal openbaar register bij dat elk PEPP bevat dat op grond van deze verordening geregistreerd is, evenals het registratienummer van het PEPP, de PEPP-aanbieder van dit PEPP, de bevoegde autoriteiten van de PEPP-aanbieder, de datum van de registratie van het PEPP, een volledige lijst van de lidstaten waar dit PEPP wordt aangeboden en een volledige lijst van lidstaten waarvoor de PEPP-aanbieder een subrekening aanbiedt. Het register wordt in elektronische vorm publiek beschikbaar gesteld en wordt bijgewerkt.
2. De bevoegde autoriteiten brengen EIOPA op de hoogte van de in artikel 12, lid 2, bedoelde links en houden deze informatie actueel.
3. EIOPA publiceert de in lid 2 bedoelde links in het in lid 1 bedoelde centraal openbaar register en houdt ze actueel.

HOOFDSTUK III
GRENSOVERSCHRIJDENDE AANBIEDING EN
MEENEEMBAARHEID VAN PEPP'S

AFDELING I
VRIJHEID VAN DIENSTVERRICHTING
EN VRIJHEID VAN VESTIGING

Artikel 14

*Uitoefening van de vrijheid van dienstverrichting en de vrijheid van vestiging
door PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs*

1. PEPP-aanbieders mogen PEPP's aanbieden en PEPP-distributeurs mogen PEPP's distribueren op het grondgebied van een lidstaat van ontvangst op grond van de vrijheid van dienstverrichting of de vrijheid van vestiging op voorwaarde dat ze dat doen met inachtneming van de desbetreffende regels en procedures die zijn vastgesteld in of op grond van het in artikel 6, lid 1, onder a), b), d) en e), of in artikel 10, lid 2, genoemde Unierecht dat op hen van toepassing is en na kennisgeving van hun voornemen om een subrekening voor deze lidstaat van ontvangst te openen overeenkomstig artikel 21.

2. PEPP-aanbieders als bedoeld in artikel 6, lid 1, onder c) en f), nemen de voorschriften van artikel 15 in acht.

Artikel 15

Uitoefening van de vrijheid van dienstverrichting door IBPV's en EU-abi-beheerders

1. De in artikel 6, lid 1, onder c) en f), bedoelde PEPP-aanbieders die voornemens zijn PEPP-spaarders op het grondgebied van een lidstaat van ontvangst voor het eerst PEPP's aan te bieden in het kader van het vrij verrichten van diensten delen na kennisgeving van hun voornemen om voor deze lidstaat van ontvangst een subrekening te openen overeenkomstig artikel 21, de bevoegde autoriteiten van hun lidstaat van herkomst de volgende informatie mee:
 - a) de naam en het adres van de PEPP-aanbieder;
 - b) de lidstaat waar de PEPP-aanbieder voornemens is PEPP's aan PEPP-spaarders aan te bieden of te distribueren.

2. De bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst zenden de informatie binnen tien werkdagen na de datum van ontvangst door naar de lidstaat van ontvangst, samen met een bevestiging dat de in lid 1 van dit artikel bedoelde PEPP-aanbieder voldoet aan de vereisten van artikel 6, lid 1. De informatie wordt aan de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst meegedeeld, tenzij de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst redenen hebben om te twijfelen aan de toereikendheid van de administratieve structuur met betrekking tot het aanbieden van PEPP's of aan de financiële situatie van de PEPP-aanbieder als bedoeld in artikel 6, lid 1, onder c) en f).

Wanneer de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst weigeren de gegevens aan de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst te verstrekken, delen zij de redenen van deze weigering binnen één maand na ontvangst van alle gegevens mede aan de betrokken PEPP-aanbieder. Tegen deze weigering of ieder uitblijven van een antwoord staat beroep open bij de rechter in de lidstaat van herkomst van de PEPP-aanbieder.

3. De bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst bevestigen binnen tien werkdagen de ontvangst van de in lid 1 bedoelde informatie. De bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst delen de PEPP-aanbieder vervolgens mee dat de informatie door de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst is ontvangen en dat de PEPP-aanbieder kan beginnen met het aanbieden van PEPP's aan PEPP-spaarders in die lidstaat.

4. Bij gebreke van een ontvangstbevestiging als bedoeld in lid 3 binnen tien werkdagen na de datum van toezending van de in lid 2 bedoelde informatie, delen de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst de PEPP-aanbieder mee dat de PEPP-aanbieder in die lidstaat van ontvangst diensten kan beginnen aan te bieden.
5. In geval van wijziging van de in lid 1 bedoelde informatie stelt de PEPP-aanbieder ten minste één maand voordat de wijziging wordt doorgevoerd, de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst van deze wijziging in kennis. De bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst stellen de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst zo spoedig mogelijk en uiterlijk één maand na ontvangst van de kennisgeving in kennis van de wijziging.
6. De lidstaten van ontvangst kunnen voor de toepassing van deze procedure andere dan de in artikel 2, punt 18, bedoelde bevoegde autoriteiten aanwijzen om de aan de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst verleende bevoegdheden uit te oefenen. De lidstaten stellen de Commissie en EIOPA van deze aanwijzing en van de eventuele taakverdeling in kennis.

Artikel 16

Bevoegdheden van de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst

1. Wanneer de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst redenen hebben om aan te nemen dat een PEPP op zijn grondgebied is gedistribueerd of dat een subrekening voor die lidstaat is geopend in strijd met de verplichtingen die voortvloeien uit de toepasselijke voorschriften als bedoeld in artikel 3, stellen zij de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst van de PEPP-aanbieder of de PEPP-distributeur in kennis van hun bevindingen.
2. Na beoordeling van de op grond van lid 1 ontvangen informatie nemen de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst, in voorkomend geval, onverwijld passende maatregelen om de situatie te verhelpen. Zij stellen de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst op de hoogte van deze maatregelen.
3. Wanneer de door de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst genomen maatregelen ontoereikend zijn of ontbreken, en de PEPP-aanbieder of de PEPP-distributeur het PEPP blijft distribueren op een wijze die duidelijk schadelijk is voor de belangen van de PEPP-spaarders van de lidstaat van ontvangst of voor de ordelijke werking van de markt voor persoonlijke pensioenproducten in die lidstaat, kunnen de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst, na de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst daarvan in kennis te hebben gesteld, passende maatregelen nemen om verdere onregelmatigheden te voorkomen, onder meer om, voor zover dat strikt noodzakelijk is, de PEPP-aanbieder of de PEPP-distributeur te beletten de distributie van PEPP's op hun grondgebied voort te zetten.

Voorts mogen de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst of de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst de zaak overeenkomstig artikel 19 van Verordening (EU) nr. 1094/2010 naar EIOPA doorverwijzen en om haar bijstand verzoeken.

4. De leden 1 tot en met 3 doen geen afbreuk aan de bevoegdheid van de lidstaat van ontvangst om passende en niet-discriminerende maatregelen te nemen om onregelmatigheden op zijn grondgebied te voorkomen of te bestraffen in situaties waarin onmiddellijk optreden strikt noodzakelijk is om de rechten van de consument in de lidstaat van ontvangst te beschermen en wanneer gelijkwaardige maatregelen van de lidstaat van herkomst ontoereikend zijn of ontbreken, of in gevallen waarin de onregelmatigheden in strijd zijn met nationale wettelijke voorschriften ter bescherming van het algemeen belang, voor zover strikt noodzakelijk. In dergelijke situaties hebben de lidstaten van ontvangst de mogelijkheid om de PEPP-aanbieder of de PEPP-distributeur te beletten op hun grondgebied nieuwe activiteiten uit te oefenen.
5. Alle maatregelen die door de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst uit hoofde van dit artikel worden genomen, worden in een met redenen omkleed document aan de PEPP-aanbieder of de PEPP-distributeur meegedeeld en zonder onnodige vertraging ter kennis gebracht van de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst.

AFDELING II

MEENEEMBAARHEID

Artikel 17

De meeneembaarheidsdienst

1. PEPP-spaarders hebben het recht gebruik te maken van een meeneembaarheidsdienst die hen het recht geeft te blijven bijdragen op hun bestaande PEPP-rekening wanneer zij hun verblijfplaats verplaatsen naar een andere lidstaat.
2. Bij gebruik van de meeneembaarheidsdienst hebben PEPP-spaarders het recht om alle voordelen en stimulansen te behouden die door de PEPP-aanbieder zijn verleend en die verband houden met doorlopende belegging in hun PEPP.

Artikel 18

Aanbieden van de meeneembaarheidsdienst

1. PEPP-aanbieders bieden de in artikel 17 genoemde meeneembaarheidsdienst aan aan PEPP-spaarders die een PEPP-rekening bij hen aanhouden en om deze dienst verzoeken.
2. Bij het voorstellen van een PEPP verstrekt de PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur potentiële PEPP-spaarders informatie over de meeneembaarheidsdienst en over welke subrekeningen onmiddellijk beschikbaar zijn.

3. Binnen drie jaar na de datum van toepassing van deze verordening biedt elke PEPP-aanbieder, na een tot hem gericht verzoek, nationale subrekeningen aan voor ten minste twee lidstaten.

Artikel 19

Subrekeningen van het PEPP

1. Wanneer PEPP-aanbieders overeenkomstig artikel 17 een meeneembaarheidsdienst aan PEPP-spaarders aanbieden, zorgen zij ervoor dat wanneer een nieuwe subrekening wordt geopend binnen een PEPP-rekening, deze subrekening voldoet aan de wettelijke eisen en voorwaarden die op nationaal niveau voor het PEPP zijn vastgesteld door de nieuwe lidstaat van verblijf van de PEPP-spaarder, zoals bedoeld in de artikelen 47 en 57. Alle transacties in de PEPP-rekening worden op een overeenkomstige subrekening geboekt. De bijdragen aan en de opnamen uit de subrekening kunnen onderworpen zijn aan afzonderlijke contractbepalingen.
2. Onverminderd het toepasselijke sectorale recht kunnen PEPP-aanbieders er ook voor zorgen dat wordt voldaan aan de in lid 1 bedoelde eisen door een partnerschap aan te gaan met een andere geregistreerde PEPP-aanbieder (de "partner").

Gelet op de omvang van de door de partner uit te voeren taken, moet de partner gekwalificeerd zijn en in staat zijn de gedelegeerde taken uit te voeren. De PEPP-aanbieder sluit een schriftelijke overeenkomst met de partner. De overeenkomst is juridisch afdwingbaar en omschrijft duidelijk de rechten en plichten van de PEPP-aanbieder en van de partner. De overeenkomst voldoet aan de relevante regels en procedures voor delegatie en uitbesteding die zijn vastgesteld bij of krachtens het Unierecht dat op hen van toepassing is, als bedoeld in artikel 6, lid 1. Niettegenstaande die overeenkomst blijft de PEPP-aanbieder als enige aansprakelijk voor zijn verantwoordelijkheden uit hoofde van deze verordening.

Artikel 20

Opening van een nieuwe subrekening

1. Onverwijld nadat hij in kennis is gesteld van de verplaatsing van de verblijfplaats van de PEPP-spaarder naar een andere lidstaat informeert de PEPP-aanbieder de PEPP-spaarder over de mogelijkheid om binnen de PEPP-rekening van de PEPP-spaarder een nieuwe subrekening te openen en over de termijn waarbinnen een subrekening kan worden geopend.

In dat geval verstrekt de PEPP-aanbieder de PEPP-spaarder gratis het PEPP-essentiële-informatiedocument met de in artikel 28, lid 3, onder g), bedoelde specifieke vereisten voor de subrekening die overeenkomt met de nieuwe lidstaat van verblijf van de PEPP-spaarder.

Indien er geen nieuwe subrekening beschikbaar is, stelt de PEPP-aanbieder de PEPP-spaarder in kennis van het recht om onverwijld en kosteloos over te stappen en van de mogelijkheid om te blijven sparen op de laatst geopende subrekening.

2. Indien de PEPP-spaarder gebruik wil maken van de mogelijkheid om een subrekening te openen, stelt de PEPP-spaarder de PEPP-aanbieder in kennis van het volgende:
 - a) de nieuwe lidstaat van verblijf van de PEPP-spaarder;
 - b) de datum vanaf wanneer de bijdragen naar de nieuwe subrekening moeten worden overgemaakt;
 - c) alle nodige informatie over andere voorwaarden voor het PEPP.
3. De PEPP-spaarder kan blijven bijdragen aan de laatst geopende subrekening.
4. De PEPP-aanbieder biedt de PEPP-spaarder aan om een gepersonaliseerde aanbeveling te verstrekken waarin wordt uiteengezet of de opening van een nieuwe subrekening binnen de PEPP-rekening van de PEPP-spaarder en het leveren van bijdragen aan de nieuwe subrekening gunstiger zou zijn dan het blijven bijdragen aan de laatst geopende subrekening.

5. Wanneer de PEPP-aanbieder niet in staat is om de opening van een nieuwe subrekening die overeenkomt met de nieuwe lidstaat van verblijf van de PEPP-spaarder te garanderen, wordt de PEPP-spaarder overeenkomstig zijn keuze in staat gesteld:
 - a) onverwijld en kosteloos naar een andere PEPP-aanbieder over te stappen, niettegenstaande de vereisten van artikel 52, lid 3, inzake de frequentie van het overstappen; of
 - b) te blijven bijdragen aan de laatst geopende subrekening.
6. De nieuwe subrekening wordt geopend door het aanpassen van de bestaande PEPP-overeenkomst tussen de PEPP-spaarder en de PEPP-aanbieder, in overeenstemming met het toepasselijke overeenkomstenrecht. De openingsdatum wordt in de overeenkomst vastgesteld.

Artikel 21

Informatieverstrekking aan de bevoegde autoriteiten over de meeneembaarheid

1. De PEPP-aanbieder die voor het eerst een nieuwe subrekening voor een lidstaat van ontvangst wil openen, stelt de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst daarvan in kennis.
2. De PEPP-aanbieder neemt in de kennisgeving de volgende informatie en documenten op:
 - a) de standaardcontractbepalingen van de PEPP-overeenkomst als bedoeld in artikel 4, met inbegrip van de bijlage voor de nieuwe subrekening;

- b) het PEPP-essentiële-informatiedocument, dat de specifieke vereisten bevat voor de subrekening die overeenstemt met de nieuwe subrekening overeenkomstig artikel 28, lid 3, onder g);
 - c) het in artikel 36 bedoelde PEPP-overzicht;
 - d) informatie over de in artikel 19, lid 2, bedoelde contractuele regelingen, indien van toepassing.
3. De bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst verifiëren of de verstrekte documentatie volledig is en zenden deze binnen tien werkdagen na ontvangst van de volledige documentatie toe aan de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst.
 4. De bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst bevestigen onverwijld de ontvangst van de in lid 2 bedoelde informatie en documenten.
 5. De bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst delen de PEPP-aanbieder vervolgens mee dat de informatie door de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst is ontvangen en dat de PEPP-aanbieder de subrekening voor die lidstaat kan openen.

Bij gebreke van een ontvangstbevestiging als bedoeld in lid 4 binnen 10 werkdagen na de datum van toezending van de in lid 3 bedoelde documentatie, delen de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst de PEPP-aanbieder mee dat de subrekening voor die lidstaat kan worden geopend.

6. In geval van wijziging van de in lid 2 bedoelde informatie en documenten stelt de PEPP-aanbieder de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst ten minste één maand voor de invoering van de wijziging in kennis van deze wijziging. De bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst stellen de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst zo spoedig mogelijk en uiterlijk één maand na ontvangst van de kennisgeving in kennis van de wijziging.

HOOFDSTUK IV
VOORWAARDEN INZAKE DISTRIBUTIE EN
INFORMATIEVERSTREKKING

AFDELING I
ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 22

Algemeen beginsel

Bij het uitvoeren van distributieactiviteiten voor PEPP's handelen PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs steeds eerlijk, billijk en professioneel in het beste belang van hun PEPP-cliënten.

Artikel 23

Distributieregeling voor de verschillende soorten

PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs

1. Voor de distributie van PEPP's nemen de verschillende soorten PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs de volgende regels in acht:
 - a) verzekeringsondernemingen als bedoeld onder b) van artikel 6, lid 1, van onderhavige richtlijn en verzekeringstussenpersonen als bedoeld in artikel 10, lid 2, van onderhavige richtlijn voldoen aan het toepasselijke nationale recht tot omzetting van de in de hoofdstukken V en VI van Richtlijn (EU) 2016/97 uiteengezette regels, met uitzondering van de artikelen 20, 23 en 25 en artikel 30, lid 3, van die richtlijn voor de distributie van verzekeringen met een beleggingscomponent, aan het op grond van die regels aangenomen rechtstreeks toepasselijke Unierecht met betrekking tot de distributie van die producten en aan deze verordening, met uitzondering van artikel 34, lid 4;
 - b) beleggingsondernemingen als bedoeld in artikel 10, lid 2 van deze richtlijn voldoen aan het toepasselijke nationale recht tot omzetting van de regels die voor het in de handel brengen en distribueren van financiële instrumenten zijn uiteengezet in artikel 16, lid 3, eerste alinea, en artikelen 23, 24 en 25 van Richtlijn 2014/65/EU, met uitzondering van artikel 24, lid 2, en artikel 25, leden 3 en 4, van die richtlijn, aan het op grond van die bepalingen aangenomen rechtstreeks toepasselijke Unierecht, en aan deze verordening, met uitzondering van artikel 34, lid 4;

- c) alle overige PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs voldoen aan het toepasselijke nationale recht tot omzetting van de regels die voor het in de handel brengen en distribueren van financiële instrumenten zijn uiteengezet in artikel 16, lid 3, eerste alinea, en in de artikelen 23, 24 en 25 van Richtlijn 2014/65/EU, met uitzondering van artikel 24, lid 2, en artikel 25, leden 2, 3. en 4, van die richtlijn, aan het op grond van die bepalingen aangenomen rechtstreeks toepasselijke Unierecht en aan deze verordening.
2. De in lid 1, onder a), beschreven regels gelden alleen voor zover er geen strengere bepaling is in het toepasselijke nationale recht die uitvoering geeft aan de voorschriften van hoofdstukken V en VI van Richtlijn (EU) 2016/97.

Artikel 24

Elektronische distributie en andere duurzame dragers

PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs verstrekken PEPP-cliënten kosteloos alle documenten en informatie in het kader van dit hoofdstuk in elektronische vorm, mits de PEPP-cliënt in staat wordt gesteld om deze informatie op zodanige wijze op te slaan dat deze gedurende een voor het doel van de informatie toereikende periode kan worden geraadpleegd en mits het instrument toelaat dat de opgeslagen informatie ongewijzigd wordt gereproduceerd.

Op verzoek verstrekken PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs deze documenten en informatie ook kosteloos op een andere duurzame drager, waaronder papier. PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs informeren PEPP-cliënten over hun recht om kosteloos een kopie van deze documenten op een andere duurzame drager, waaronder papier, aan te vragen.

Artikel 25

Toezicht op producten en governancevereisten

1. PEPP-aanbieders zorgen voor handhaving, toepassing en toetsing van een procedure voor de goedkeuring van elk PEPP, of van significante aanpassingen van een bestaand PEPP, voordat het onder PEPP-cliënten wordt gedistribueerd.

Het productgoedkeuringsproces is evenredig aan en past bij de aard van het PEPP.

Tijdens het productgoedkeuringsproces wordt een beoogde doelmarkt voor elk PEPP gespecificeerd, wordt gewaarborgd dat alle desbetreffende risico's voor een dergelijke beoogde doelmarkt zijn geëvalueerd en dat de geplande distributiestrategie in samenhang is met de beoogde doelmarkt, en worden redelijke stappen genomen om ervoor te zorgen dat het PEPP op de beoogde doelmarkt wordt gedistribueerd.

De PEPP-aanbieder begrijpt en toetst ook regelmatig de PEPP's die hij aanbiedt, waarbij rekening wordt gehouden met alle gebeurtenissen die materiële gevolgen kunnen hebben voor het potentiële risico voor de beoogde doelmarkt, om ten minste te beoordelen of het PEPP blijft beantwoorden aan de behoeften van de beoogde doelmarkt en of de geplande distributiestrategie passend blijft.

PEPP-aanbieders verstrekken aan alle PEPP-distributeurs alle adequate informatie over het PEPP en het productgoedkeuringsproces, met inbegrip van de beoogde doelmarkt van het PEPP.

PEPP-distributeurs beschikken over adequate regelingen om de in de vijfde alinea genoemde informatie te verkrijgen en de kenmerken en de beoogde doelmarkt van elk PEPP te begrijpen.

2. De in dit artikel bedoelde beleidsmaatregelen, processen en regelingen laten alle overige vereisten op grond van, of die van toepassing zijn uit hoofde van, deze verordening, met inbegrip van de vereisten inzake openbaarmaking, geschiktheid of adequaatheid, vaststelling van en omgang met belangenconflicten, "inducements" en MSG-factoren onverlet.

AFDELING II

INFORMATIEVERSTREKKING IN DE PRECONTRACTUELE FASE

Artikel 26

PEPP-essentiële-informatiedocument

1. Voordat een PEPP aan PEPP-spaarders wordt voorgesteld, stelt de PEPP-aanbieder voor dat PEPP-product een PEPP-essentiële-informatiedocument op in overeenstemming met de voorschriften van deze afdeling en maakt hij het PEPP-essentiële-informatiedocument op zijn website bekend.
2. Het PEPP-essentiële-informatiedocument bevat precontractuele informatie. Het document is accuraat, eerlijk en duidelijk en mag niet misleidend zijn. Het bevat essentiële informatie en strookt met alle bindende contractuele documenten, met de ter zake doende delen van de documenten waarmee het product wordt aangeboden en met de voorwaarden van het PEPP.
3. Het PEPP-essentiële-informatiedocument is een op zichzelf staand document dat duidelijk verschilt van marketingmateriaal. Het bevat geen verwijzingen naar marketingmateriaal. Het kan verwijzen naar andere documenten, waaronder, indien van toepassing, een prospectus, maar alleen wanneer deze verwijzingen te maken hebben met de informatie die uit hoofde van deze verordening in het PEPP-essentiële-informatiedocument moet staan.

Voor het basis-PEPP wordt een afzonderlijk PEPP-essentiële-informatiedocument opgesteld.

4. Wanneer een PEPP-aanbieder een PEPP-spaarder een reeks alternatieve beleggingsopties aanbiedt, zodat niet alle in artikel 28, lid 3, vereiste informatie over deze onderliggende beleggingsopties binnen één beknopt, op zichzelf staand PEPP-essentiële-informatiedocument kan worden verstrekt, stellen de PEPP-aanbieders een van de volgende documenten op:
- a) een op zichzelf staand PEPP-essentiële-informatiedocument voor elke alternatieve investeringsoptie;
 - b) een generiek PEPP-essentiële-informatiedocument waarin ten minste een generieke beschrijving van de alternatieve beleggingsopties wordt gegeven en waarin wordt aangegeven waar en hoe meer gedetailleerde precontractuele informatie over de beleggingen ter ondersteuning van deze beleggingsopties kan worden gevonden.
5. Overeenkomstig artikel 24 wordt het PEPP-essentiële-informatiedocument opgesteld als een kort document dat op een beknopte wijze is geschreven. Het PEPP-essentiële-informatiedocument:
- a) is op zodanige wijze gepresenteerd en vormgegeven dat het gemakkelijk leesbaar is, met gebruik van tekens van leesbare grootte;
 - b) is toegespitst op de essentiële informatie die PEPP-cliënten nodig hebben;
 - c) is duidelijk uitgedrukt en geschreven in een taal en een stijl die het begrip van de informatie vergemakkelijken, met name in een duidelijke, beknopte en begrijpelijke taal.

6. Wanneer in het PEPP-essentiële-informatiedocument kleuren worden gebruikt, mag dit de informatie niet minder duidelijk maken ingeval het PEPP-essentiële-informatiedocument in zwart-wit wordt afgedrukt of gefotokopieerd.
7. Wanneer de bedrijfsnaam of het logo van de PEPP-aanbieder of de groep waarvan hij deel uitmaakt wordt gebruikt, mag dat niet de aandacht van de informatie in het PEPP-essentiële-informatiedocument afleiden of de leesbaarheid van de tekst bemoeilijken.
8. Naast het PEPP-essentiële-informatiedocument verstrekken PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs potentiële PEPP-spaarders verwijzingen naar alle openbare verslagen over de financiële toestand van de PEPP-aanbieder, met inbegrip van zijn solvabiliteit, zodat potentiële PEPP-spaarders gemakkelijk kennis kunnen nemen van deze informatie.
9. Aan potentiële PEPP-spaarders wordt ook informatie verstrekt over de resultaten die de beleggingsoptie van de PEPP-spaarder in het verleden heeft behaald over ten minste tien jaar, of over alle jaren gedurende welke het PEPP is aangeboden indien dat minder dan tien jaar is. De informatie over de resultaten in het verleden gaan vergezeld van de mededeling "in het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst".

Artikel 27

Taal van het PEPP-essentiële-informatiedocument

1. Het PEPP-essentiële-informatiedocument wordt opgesteld in de officiële talen – of ten minste één daarvan – die worden gebruikt in de regio van de lidstaat waar het PEPP wordt gedistribueerd, of in een andere taal die door de bevoegde autoriteiten van die lidstaat wordt aanvaard; indien het document in een nog andere taal werd opgesteld, wordt het in één van deze talen vertaald.

Deze vertaling vormt een getrouwe en nauwkeurige weergave van het oorspronkelijke PEPP-essentiële-informatiedocument.

2. Wanneer een PEPP in een lidstaat in de handel wordt gebracht met marketingmateriaal dat is opgesteld in één of meer van de officiële talen van die lidstaat, wordt het PEPP-essentiële-informatiedocument ten minste in dezelfde officiële talen opgesteld.
3. Het PEPP-essentiële-informatiedocument wordt op verzoek in een passend formaat ter beschikking gesteld van PEPP-spaarders met een visuele handicap.

Artikel 28

Inhoud van het PEPP-essentiële-informatiedocument

1. De titel "essentiële-informatiedocument voor een PEPP" staat duidelijk zichtbaar bovenaan de eerste bladzijde van het PEPP-essentiële-informatiedocument.

Het PEPP-essentiële-informatiedocument wordt opgesteld zoals in de leden 2 en 3 is vastgelegd.

2. Onmiddellijk onder de titel staat een toelichting, die als volgt luidt:

"Dit document geeft u essentiële informatie aangaande dit pan-Europees persoonlijk pensioenproduct (PEPP). Het is geen marketingmateriaal. Deze informatie is wettelijk voorgeschreven om u te helpen de aard, de risico's, de kosten en de mogelijke winsten en verliezen van dit persoonlijk pensioenproduct te begrijpen en om u te helpen het met andere PEPP's te vergelijken."

3. Het PEPP-essentiële-informatiedocument bevat de volgende informatie:

- a) aan het begin van het document: de naam van het PEPP en of het al dan niet om een basis-PEPP gaat, de identiteit en contactgegevens van de PEPP-aanbieder, informatie over de bevoegde autoriteiten van de PEPP-aanbieder, het registratienummer van het PEPP in het centraal openbaar register en de datum van het document;

- b) de verklaring: "Het in dit document beschreven pensioenproduct is een langetermijnproduct met beperkte terugvorderingsmogelijkheid dat niet te allen tijde kan worden beëindigd.";
- c) onder het kopje "Wat is dit voor een product?": de aard en de voornaamste kenmerken van het PEPP, waaronder:
 - i) de langetermijndoelstellingen van het PEPP en de middelen om deze te verwezenlijken, waarbij het in het bijzonder gaat om de vraag of de doelstellingen worden bereikt via directe of indirecte blootstelling aan de onderliggende beleggingsactiva, inclusief een beschrijving van de onderliggende instrumenten of referentiewaarden, inclusief een specificatie van de markten waarin de PEPP-aanbieder investeert, alsmede een toelichting van de manier waarop het rendement wordt bepaald;
 - ii) een beschrijving van het type PEPP-spaarder tot wie het PEPP wordt gericht wanneer het op de markt komt, met name wat betreft diens vermogen om beleggingsverlies te dragen en de beleggingshorizon;

- iii) een verklaring over
 - de vraag of het basis-PEPP een garantie op het kapitaal biedt dan wel de vorm aanneemt van een risicolimiteringstechniek die in overeenstemming is met de doelstelling om de PEPP-spaarder in staat te stellen het kapitaal te recupereren, of
 - de vraag of en in welke mate een alternatieve beleggingsoptie, indien van toepassing, een garantie of een risicolimiteringstechniek biedt;
- iv) een beschrijving van de PEPP-pensioenuitkeringen, in het bijzonder de mogelijke vormen van uitbetaling en het recht om de vorm van uitbetaling te wijzigen als bedoeld in artikel 59, lid 1;
- v) wanneer het PEPP betrekking heeft op biometrische risico's: bijzonderheden over de gedekte risico's en de verzekeringsuitkeringen, met inbegrip van de omstandigheden waaronder deze uitkeringen kunnen worden aangevraagd;
- vi) informatie over de meeneembaarheidsdienst, met inbegrip van een verwijzing naar het in artikel 13 bedoelde centraal openbaar register waarin informatie is opgenomen over de voorwaarden voor de opbouwfase en de afbouwfase die door de lidstaten overeenkomstig de artikelen 47 en 57 zijn vastgesteld;

- vii) een verklaring over de gevolgen voor de PEPP-spaarder van een vroegtijdige terugtrekking uit het PEPP, met inbegrip van alle toepasselijke vergoedingen, boetes, en mogelijk verlies van kapitaalbescherming en van andere mogelijke voordelen en stimulansen;
- viii) een verklaring over de gevolgen voor de PEPP-spaarder indien de PEPP-spaarder ophoudt bij te dragen aan het PEPP;
- ix) informatie over de beschikbare subrekeningen en over de in artikel 20, lid 5, bedoelde rechten van de PEPP-spaarder;
- x) informatie over het recht van de PEPP-spaarder om over te stappen en het recht op informatie over de overstapdienst als bedoeld in artikel 56;
- xi) de voorwaarden voor wijziging van de gekozen investeringsoptie als bedoeld in artikel 44;
- xii) informatie, indien beschikbaar, over de prestaties van de beleggingen van de PEPP-aanbieder wat betreft MSG-factoren;
- xiii) het recht dat op de PEPP-overeenkomst van toepassing wanneer de partijen geen vrijheid van rechtskeuze hebben, of, wanneer de partijen vrij zijn in de keuze van het toepasselijke recht, het recht dat de PEPP-aanbieder voorstelt te kiezen;

- xiv) indien van toepassing, een vermelding of er een bedenktijd of annuleringsperiode voor de PEPP-spaarder bestaat;
- d) onder het kopje "Wat zijn de risico's en wat kan ik ervoor terugkrijgen?": een korte beschrijving van het risico- en rendementsprofiel, die de volgende elementen omvat:
 - i) een samenvattende risico-indicator, aangevuld met een beschrijvende toelichting van die indicator, de voornaamste beperkingen ervan en een beschrijvende toelichting van de voor het PEPP materieel relevante risico's die niet afdoende in de samenvattende risico-indicator worden weergegeven;
 - ii) het maximaal mogelijke verlies aan belegd kapitaal, met inbegrip van informatie over:
 - de vraag of de PEPP-spaarder het belegde kapitaal volledig kan verliezen, of
 - de vraag of de PEPP-spaarder risico loopt op aanvullende financiële verbintenissen of verplichtingen;
 - iii) passende prestatiescenario's, en de aannames waarop zij zijn gebaseerd;
 - iv) indien van toepassing, de rendementsvoorwaarden voor de PEPP-spaarders of ingebouwde prestatiebeperkingen;

- v) een verklaring dat de belastingwetgeving van de lidstaat van verblijf van de PEPP-spaarder invloed kan hebben op de daadwerkelijke uitbetaling;
- e) onder het kopje "Wat gebeurt er als [naam van de PEPP-aanbieder] niet kan uitbetalen?": een korte beschrijving van de vraag of het verlies wordt gedekt door een compensatie- of waarborgregeling voor beleggers, en zo ja, om welke regeling het gaat, de naam van de garantsteller en welke risico's al dan niet door de regeling worden gedekt;
- f) onder het kopje "Wat zijn de kosten?": de kosten die aan de belegging in het PEPP zijn verbonden, waaronder de door de PEPP-spaarder te dragen directe en indirecte kosten, met inbegrip van zowel eenmalige als vaste kosten, gepresenteerd door middel van samenvattende indicatoren van deze kosten en, ter wille van de vergelijkbaarheid, een vermelding van de totale kosten, uitgedrukt in geldelijke en in procentuele termen, om alle gevolgen van de totale kosten voor de belegging te tonen.

In het PEPP-essentiële-informatiedocument wordt duidelijk aangegeven dat de PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur uitgebreide informatie zal geven over distributiekosten die niet in de voornoemde kosten zijn vervat, zodat de PEPP-spaarders het cumulatieve effect van deze totale kosten op het rendement van de belegging kunnen begrijpen;

- g) onder het kopje "Wat zijn de specifieke vereisten voor de subrekening voor [mijn lidstaat van verblijf]?:
 - i) onder de rubriek: "Vereisten voor de bijdragefase":

een beschrijving van de voorwaarden voor de opbouwfase, zoals bepaald door de lidstaat van verblijf van de PEPP-spaarder overeenkomstig artikel 47;
 - ii) onder de rubriek: "Vereisten voor de uitbetalingsfase":

een beschrijving van de voorwaarden voor de afbouwfase, zoals bepaald door de lidstaat van verblijf van de PEPP-spaarder overeenkomstig artikel 57;
- h) onder het kopje "Hoe kan ik een klacht indienen?": informatie over hoe en bij wie een PEPP-spaarder een klacht kan indienen over het PEPP of over het gedrag van de PEPP-aanbieder of de PEPP-distributeur.

4. Wanneer het PEPP-essentiële-informatiedocument in elektronische vorm wordt verstrekt mag de op grond van lid 3 vereiste informatie in gelaagde vorm worden verstrekt, zodat gedetailleerde stukken informatie kunnen worden weergegeven in pop-upvensters of via links naar bijbehorende lagen. In dat geval moet het PEPP-essentiële-informatiedocument als één enkel document kunnen worden geprint.

5. Om een consistente toepassing van dit artikel te garanderen, stelt EIOPA, na raadpleging van de andere ETA's en na het uitvoeren van consumenten- en sectortests, ontwerpen van technische reguleringsnormen op ter nadere bepaling van:
- a) de bijzonderheden van de presentatie, met inbegrip van de vorm en de lengte van het document, en de inhoud van elk van de in lid 3 bedoelde informatie-onderdelen;
 - b) de methode voor de presentatie van de in lid 3, onder d), i) en iii), bedoelde risico's en rendement;
 - c) de methode voor de berekening van de kosten, met inbegrip van de specificatie van samenvattende indicatoren, als bedoeld in lid 3, onder f);
 - d) wanneer informatie wordt gepresenteerd in elektronische vorm met gelaagde informatie, welke informatie zich in de eerste laag bevindt en welke informatie in de aanvullende detaillagen mag worden verstrekt.

Bij de ontwikkeling van de ontwerpen van technische reguleringsnormen houdt EIOPA rekening met de diverse soorten PEPP's, het langetermijnkarakter van het PEPP, de capaciteiten van de PEPP-spaarders en de kenmerken van de PEPP's, zodat de PEPP-spaarder een keuze kan maken tussen verschillende beleggingsopties en andere opties waarin het PEPP voorziet, onder meer wanneer deze keuze op verschillende tijdstippen kan worden gemaakt of in de toekomst kan worden gewijzigd.

EIOPA dient deze ontwerpen van technische reguleringsnormen uiterlijk op ...
[12 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] bij de Commissie in.

Aan de Commissie wordt de bevoegdheid overgedragen om deze verordening aan te vullen door de in de eerste alinea bedoelde technische reguleringsnormen vast te stellen overeenkomstig de artikelen 10 tot en met 14 van Verordening (EU) nr. 1094/2010.

Artikel 29

Marketingmateriaal

Marketingmateriaal dat specifieke informatie met betrekking tot het PEPP geeft, bevat geen verklaring die in strijd is met de informatie in het PEPP-essentiële-informatiedocument of die de betekenis van het PEPP-essentiële-informatiedocument aantast. In het marketingmateriaal wordt vermeld dat er een PEPP-essentiële-informatiedocument beschikbaar is en wordt aangegeven hoe en waar dit kan worden verkregen. Ook wordt de website van de PEPP-aanbieder vermeld.

Artikel 30

Herziening van het PEPP-essentiële-informatiedocument

1. De PEPP-aanbieder evalueert de in het PEPP-essentiële-informatiedocument vermelde informatie ten minste eenmaal per jaar en herziet het document onmiddellijk wanneer uit de evaluatie blijkt dat er veranderingen moeten worden aangebracht. De herziene versie wordt onmiddellijk beschikbaar gesteld.
2. Om een consistente toepassing van dit artikel te garanderen, stelt EIOPA, na raadpleging van de andere ETA's en na het uitvoeren van consumenten- en sectortests, ontwerpen van technische reguleringsnormen op waarin de voorwaarden worden gespecificeerd waaronder het PEPP-essentiële-informatiedocument wordt geëvalueerd en herzien.

EIOPA dient deze ontwerpen van technische reguleringsnormen uiterlijk op ...
[12 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] bij de Commissie in.

Aan de Commissie wordt de bevoegdheid overgedragen om deze verordening aan te vullen door de in de eerste alinea bedoelde technische reguleringsnormen vast te stellen overeenkomstig de artikelen 10 tot en met 14 van Verordening (EU) nr. 1094/2010.

Artikel 31

Burgerrechtelijke aansprakelijkheid

1. De PEPP-aanbieder kan niet burgerrechtelijk aansprakelijk worden gesteld louter op basis van het PEPP-essentiële-informatiedocument, met inbegrip van vertalingen daarvan, tenzij het misleidend is, niet accuraat is of niet strookt met de ter zake doende gedeelten van juridisch bindende precontractuele en contractuele documenten of met de in artikel 28 opgenomen vereisten.
2. Een PEPP-spaarder die aantoont verlies te hebben geleden bij het sluiten van een PEPP-overeenkomst waarvoor een PEPP-essentiële-informatiedocument was opgesteld, omdat hij heeft vertrouwd op dat PEPP-essentiële-informatiedocument onder de in lid 1 genoemde omstandigheden, kan overeenkomstig het nationaal recht van de PEPP-aanbieder voor dat verlies een schadevergoeding vorderen.
3. Elementen zoals "verlies" of "schadevergoeding" als bedoeld in lid 2, die niet worden gedefinieerd, worden uitgelegd en toegepast in overeenstemming met het toepasselijke nationale recht zoals aangewezen door de betreffende regels van het internationaal privaatrecht.
4. Dit artikel staat nadere vorderingen voor burgerrechtelijke aansprakelijkheid overeenkomstig het nationale recht niet in de weg.
5. De verplichtingen uit hoofde van dit artikel worden niet door contractuele bedingen beperkt of uitgesloten.

Artikel 32

PEPP-overeenkomsten die biometrische risico's dekken

Wanneer het PEPP-essentiële-informatiedocument betrekking heeft op een PEPP-overeenkomsten waarin biometrische risico's worden gedekt, gelden de verplichtingen van de PEPP-aanbieder uit hoofde van deze afdeling alleen ten aanzien van de PEPP-spaarder.

Artikel 33

Verstrekking van het PEPP-essentiële-informatiedocument

1. Een PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur verstrekt, wanneer hij advies geeft over een PEPP of een PEPP te koop aanbiedt, aan potentiële PEPP-spaarders tijdig alle overeenkomstig artikel 26 opgestelde PEPP-essentiële-informatiedocumenten voordat deze PEPP-spaarders gebonden zijn door een PEPP-overeenkomst of een aanbod met betrekking tot deze PEPP-overeenkomst.
2. Een PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur kan aan de vereisten van lid 1 voldoen door het PEPP-essentiële-informatiedocument te verstrekken aan een natuurlijke persoon met een schriftelijke volmacht om namens de PEPP-spaarder beleggingsbeslissingen te nemen met betrekking tot transacties die uit hoofde van die schriftelijke volmacht worden gesloten.

3. Om de coherente toepassing van dit artikel te waarborgen ontwikkelt EIOPA, in voorkomend geval na raadpleging van de andere ETA's, ontwerpen van technische reguleringsnormen tot nadere bepaling van de voorwaarden voor het voldoen aan de verplichting het PEPP-essentiële-informatiedocument te verstrekken als bepaald in lid 1.

EIOPA dient deze ontwerpen van technische reguleringsnormen uiterlijk op ...
[12 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] bij de Commissie in.

Aan de Commissie wordt de bevoegdheid overgedragen om deze verordening aan te vullen door de in de eerste alinea bedoelde technische reguleringsnormen vast te stellen overeenkomstig de artikelen 10 tot en met 14 van Verordening (EU) nr. 1094/2010.

AFDELING III

ADVIES

Artikel 34

Specificatie van wensen en behoeften en adviesverlening

1. Voorafgaand aan de sluiting van een PEPP-overeenkomst stelt de PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur, op basis van de van de potentiële PEPP-spaarder vereiste en ontvangen informatie, de pensioenwensen en -behoeften van die potentiële PEPP-spaarder vast, inclusief de mogelijke behoefte om een annuïteitenproduct te verwerven, en verstrekt hij de potentiële PEPP-spaarder objectieve en begrijpelijke informatie over het PEPP om hem in staat te stellen met kennis van zaken een beslissing te nemen.

Iedere voorgestelde PEPP-overeenkomst sluit aan bij de pensioenwensen en -behoeften van de PEPP-spaarder, rekening houdend met zijn of haar opgebouwde pensioenrechten.

2. De PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur verleent de potentiële PEPP-spaarder advies alvorens er een PEPP-overeenkomst wordt gesloten en doet de potentiële PEPP-spaarder een gepersonaliseerde aanbeveling waarin wordt uitgelegd waarom een bepaald PEPP, inclusief een specifieke beleggingsoptie, in voorkomende geval, het best aansluit bij de wensen en behoeften van de PEPP-spaarder.

De PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur verschaft de potentiële PEPP-spaarder ook gepersonaliseerde pensioenprojecties voor het aanbevolen product, op basis van de vroegste datum waarop de afbouwfase kan starten, en een waarschuwing dat die projecties kunnen verschillen van de uiteindelijke waarde van de ontvangen PEPP-uitkeringen. Indien de pensioenprojecties op basis van economische scenario's worden opgesteld, bevat die informatie ook het meest realistische scenario en een ongunstig scenario, rekening houdend met de specifieke aard van de PEPP-overeenkomst.

3. Indien een basis-PEPP wordt aangeboden zonder ten minste een garantie op het kapitaal, geeft de PEPP-aanbieder of -distributeur duidelijk aan dat er PEPP's beschikbaar zijn met een garantie op het kapitaal, om welke redenen hij een basis-PEPP aanbeveelt op basis van een risicolimiteringstechniek die consistent is met de doelstelling om de PEPP-spaarder in staat te stellen het kapitaal te recupereren en wijst hij duidelijk op eventuele bijkomende risico's die deze PEPP's kunnen inhouden ten opzichte van een op een kapitaalgarantie gebaseerd basis-PEPP dat een garantie op het kapitaal biedt. Deze uitleg wordt schriftelijk verstrekt.

4. Bij het verstrekken van advies vraagt de in artikel 23, lid 1, onder c), van deze verordening bedoelde PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur de potentiële PEPP-spaarder hem informatie te verschaffen met betrekking tot de voor het aangeboden of gevraagde PEPP relevante kennis en ervaring van de betrokken persoon op het gebied van beleggingen, de financiële situatie van de betrokken persoon, met inbegrip van diens vermogen om verliezen te dragen, zijn beleggingsdoelstellingen en zijn risicotolerantie, zodat de PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur in staat is de potentiële PEPP-spaarder een of meerdere PEPP's aan te bevelen die voor hem geschikt zijn en, in het bijzonder, in overeenstemming zijn met zijn risicotolerantie en vermogen om verliezen te dragen.
5. De verantwoordelijkheden van de PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur worden niet beperkt door het feit dat het advies geheel of gedeeltelijk wordt verstrekt via een geautomatiseerd of semi-geautomatiseerd systeem.
6. Onverminderd strengere sectorale recht, waarborgen PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs, en tonen zij op verzoek aan de bevoegde autoriteiten aan, dat natuurlijke personen die advies over PEPP's verlenen, over de nodige kennis en bekwaamheid beschikken om hun verplichtingen krachtens deze verordening na te komen. De lidstaten maken de criteria ter beoordeling van deze kennis en bekwaamheid openbaar.

AFDELING IV

INFORMATIE OVER DE LOOPTIJD VAN DE OVEREENKOMST

Artikel 35

Algemene bepalingen

1. PEPP-aanbieders stellen ten behoeve van iedere PEPP-spaarder een beknopt, gepersonaliseerd document op dat tijdens de opbouwfase wordt verstrekt met essentiële informatie rekening houdende met de specifieke aard van de nationale pensioenstelsels en toepasselijke regelgeving, met inbegrip van het nationale sociale, arbeids- en belastingrecht ("PEPP-overzicht"). De titel van het document bevat het woord "PEPP-overzicht".
2. De precieze datum waarop de informatie in het PEPP-overzicht betrekking heeft, wordt duidelijk zichtbaar vermeld.
3. De informatie in het PEPP-overzicht is duidelijk en actueel.
4. De PEPP-aanbieder verstrekt iedere PEPP-spaarder jaarlijks een PEPP-overzicht.

5. Elke wezenlijke wijziging van de in het PEPP-overzicht opgenomen informatie ten opzichte van het voorgaande overzicht wordt duidelijk aangegeven.
6. Naast het PEPP-overzicht wordt de PEPP-spaarder gedurende de gehele looptijd van de overeenkomst onverwijld op de hoogte gehouden van elke wijziging van de volgende gegevens:
 - a) de contractbepalingen, inclusief de algemene en bijzondere polisvoorwaarden;
 - b) de naam, de rechtsvorm of het adres van het hoofdkantoor van de PEPP-aanbieder en, in voorkomend geval, van het bijkantoor waarmee de overeenkomst is gesloten;
 - c) informatie over de wijze waarop in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met MSG-factoren.

Artikel 36

PEPP-overzicht

1. Het PEPP-overzicht bevat ten minste de volgende essentiële informatie voor de PEPP-spaarders:
 - a) de persoonsgegevens van de PEPP-spaarder en de vroegste datum waarop de afbouwfase voor een subrekening kan starten;
 - b) de naam en de contactgegevens van de PEPP-aanbieder en een identificatie van de PEPP-overeenkomst;

- c) de lidstaat waar de PEPP-aanbieder een vergunning heeft verkregen of is geregistreerd en de namen van de bevoegde autoriteiten;
- d) informatie over de pensioenprojecties op basis van de onder a) vermelde datum, met een waarschuwing dat die projecties kunnen verschillen van de definitieve waarde van de ontvangen PEPP-uitkeringen. Indien de pensioenprojecties op basis van economische scenario's worden opgesteld, bevat die informatie ook het meest realistische scenario en een ongunstig scenario, rekening houdend met de specifieke aard van de PEPP-overeenkomst;
- e) informatie over de bijdragen die door de PEPP-spaarder of door een derde betaald zijn op de PEPP-rekening gedurende de voorgaande 12 maanden;
- f) een uitsplitsing van alle, indirecte en directe, door de PEPP-spaarder betaalde kosten, ten minste over de voorgaande 12 maanden, waarbij de administratiekosten, de kosten voor het bewaren van activa, de kosten in verband met portefeuilletransacties en de overige kosten worden vermeld, alsmede een raming van de impact van de kosten op de uiteindelijke PEPP-uitkeringen; dergelijke kosten zouden moeten worden uitgedrukt in monetaire termen en als percentage van de bijdragen gedurende de voorgaande 12 maanden;
- g) indien van toepassing, de aard en het mechanisme van de garantie of risicolimiteringstechnieken als bedoeld in artikel 46;

- h) indien van toepassing, het aantal en de waarde van de eenheden die overeenkomen met de bijdragen van de PEPP-spaarder gedurende de voorgaande 12 maanden;
- i) het totale bedrag op de PEPP-rekening van de PEPP-spaarder op de in artikel 35 bedoelde datum;
- j) informatie over de resultaten die in het verleden door de beleggingsoptie van de PEPP-spaarder gedurende ten minste tien jaar zijn behaald of, indien het PEPP minder dan tien jaar wordt aangeboden, gedurende alle jaren dat het PEPP wordt aangeboden. De informatie over de in het verleden behaalde resultaten gaat vergezeld van de mededeling "in het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst";
- k) voor PEPP-rekeningen met meer dan één subrekening, wordt de informatie in het PEPP-overzicht opgesplitst voor alle bestaande subrekeningen;
- l) beknopte informatie over het beleggingsbeleid in verband met MSG-factoren.

2. EIOPA stelt in overleg met de Europese Centrale Bank en de bevoegde autoriteiten ontwerpen van technische reguleringsnormen op waarin de regels worden uiteengezet ter bepaling van de in lid 1, onder d), van dit artikel en in artikel 34, lid 2, bedoelde aannames over pensioenprojecties. Die regels passen de PEPP-aanbieders toe voor de vaststelling van, voor zover van toepassing, het jaarlijkse percentage van de nominale beleggingsresultaten, het jaarlijkse inflatiepercentage en de toekomstige loontrend.

EIOPA dient die ontwerpen van technische reguleringsnormen uiterlijk op ... [12 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] bij de Commissie in. Aan de Commissie wordt de bevoegdheid overgedragen om deze verordening aan te vullen door de in de eerste alinea bedoelde technische reguleringsnormen vast te stellen overeenkomstig de artikelen 10 tot en met 14 van Verordening (EU) nr. 1094/2010.

Artikel 37

Aanvullende informatie

1. In het PEPP-overzicht wordt nader vermeld waar en hoe aanvullende informatie kan worden verkregen, zoals:
 - a) verdere praktische informatie over de rechten en opties van de PEPP-spaarder, ook met betrekking tot beleggingen, de afbouwfase, de overstapdienst en de meeneembaarheidsdienst;

- b) de jaarrekeningen en jaarverslagen van de PEPP-aanbieder die openbaar toegankelijk zijn;
- c) een schriftelijke verklaring met daarin de beginselen van het beleggingsbeleid van de PEPP-aanbieder, verklaring die ten minste informatie bevat over de toegepaste wegingsmethoden voor beleggingsrisico's, de risicobeheerprocedures en de strategische allocatie van activa in het licht van de aard en de looptijd van de PEPP-verplichtingen, alsmede de wijze waarop in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met MSG-factoren;
- d) indien van toepassing, informatie over de gehanteerde aannames voor in annuïteiten uitgedrukte bedragen, met name over het percentage van de annuïteit, het soort PEPP-aanbieder en de duur van de annuïteit;
- e) de hoogte van de PEPP-uitkeringen in geval van terugvordering vóór de in artikel 36, lid 1, onder a), bedoelde datum.

2. Omwille van consistente toepassing van artikel 36 en van dit artikel, ontwikkelt EIOPA, na raadpleging van de overige ETA's en na uitvoering van consumententests en sectortests, ontwerpen van technische reguleringsnormen waarin de bijzonderheden van de presentatie van de in artikel 36 en in dit artikel bedoelde informatie nader is aangegeven. Met betrekking tot de presentatie van de in artikel 36, lid 1, onder j), bedoelde informatie over de resultaten die in het verleden zijn behaald, wordt rekening gehouden met de verschillen tussen beleggingsopties, met name als de PEPP-spaarder een beleggingsrisico draagt, als de beleggingsoptie leeftijdafhankelijk is of als er sprake is van afstemming van de looptijden van activa en passiva;

EIOPA dient deze ontwerpen van technische reguleringsnormen uiterlijk op ...
[12 maanden na de inwerkingtreding van deze verordening] bij de Commissie in.

Aan de Commissie wordt de bevoegdheid toegekend om deze verordening aan te vullen door de in de eerste alinea bedoelde technische reguleringsnormen vast te stellen overeenkomstig de artikelen 10 tot en met 14 van Verordening (EU) nr. 1094/2010.

3. Onverminderd artikel 34, lid 2, en artikel 36, lid 1, onder d,) mogen de lidstaten van PEPP-aanbieders verlangen dat zij de PEPP-spaarders aanvullende pensioenprojecties verstrekken waarbij de regels ter bepaling van de aannames worden vastgesteld door de respectieve lidstaten, zodat PEPP-spaarders het PEPP kunnen vergelijken met nationale producten.

Artikel 38

Informatie te verstrekken aan PEPP-spaarders tijdens de fase vóór de pensionering en aan PEPP-gerechtigden tijdens de afbouwfase

1. In aanvulling op het PEPP-overzicht verstrekken PEPP-aanbieders aan iedere PEPP-spaarder twee maanden vóór de in artikel 59, lid 1, onder a) en b), bedoelde data of op verzoek van de PEPP-spaarder, informatie over de op handen zijnde aanvang van de afbouwfase, de mogelijke vormen van uitbetaling en de mogelijkheid voor de PEPP-spaarder om de vorm van uitbetaling te wijzigen overeenkomstig artikel 59, lid 1.

2. Gedurende de afbouwfase verstrekken PEPP-aanbieders jaarlijks informatie aan PEPP-gerechtigden over de verschuldigde PEPP-uitkeringen en de corresponderende vorm van uitbetalingen.

Indien de PEPP-spaarder gedurende de afbouwfase blijft bijdragen of beleggingsrisico blijft dragen, blijft de PEPP-aanbieder hem het PEPP-overzicht met de relevante informatie toesturen.

Artikel 39

Op verzoek aan PEPP-spaarders en PEPP-gerechtigden te verstrekken informatie

Op verzoek van een PEPP-spaarder, een PEPP-gerechtigde of hun vertegenwoordigers verstrekt de PEPP-aanbieder de aanvullende informatie als bedoeld in artikel 37, lid 1, en aanvullende informatie over de gehanteerde aannames om de in artikel 36, lid 1, onder d), bedoelde projecties te genereren.

AFDELING V

RAPPORTAGE AAN NATIONALE AUTORITEITEN

Artikel 40

Algemene bepalingen

1. PEPP-aanbieders dienen bij hun bevoegde autoriteiten de voor toezichtsdoeleinden benodigde informatie in, in aanvulling op de informatie die wordt verstrekt krachtens het relevante sectorale recht. Die aanvullende informatie omvat, indien van toepassing, de gegevens die nodig zijn om bij de uitvoering van een toezichtsproces de volgende activiteiten uit te voeren:
 - a) beoordelen van het door de PEPP-aanbieders toegepaste governancesysteem, de door hen verrichte werkzaamheden, de voor solvabiliteitsdoeleinden gehanteerde waarderingsgrondslagen, de risico's en de risicobeheersystemen en hun kapitaalstructuur, -behoeften en -beheer;
 - b) op basis van de uitoefening van hun rechten en plichten als toezichthouder elke passende beslissing nemen.

2. De bevoegde autoriteiten beschikken, naast de bevoegdheden die hun krachtens het nationale recht zijn toegekend, over de bevoegdheden om:
 - a) de aard, de reikwijdte en het model van de in lid 1 bedoelde informatie vast te stellen die PEPP-aanbieders met van tevoren bepaalde tussenpozen, in van tevoren bepaalde gevallen of bij onderzoeken naar de situatie van een PEPP-aanbieder moeten verschaffen;
 - b) bij de PEPP-aanbieders alle informatie in te winnen over overeenkomsten die in het bezit zijn van PEPP-aanbieders, of over overeenkomsten die met derden worden aangegaan; en
 - c) informatie op te vragen bij externe deskundigen, zoals accountants en actuarissen.
3. De in de leden 1 en 2 bedoelde informatie bestaat uit:
 - a) kwalitatieve of kwantitatieve elementen, of een passende combinatie daarvan;
 - b) historische, actuele of prospectieve elementen, of een passende combinatie daarvan;
 - c) gegevens uit interne of externe bronnen, of een passende combinatie daarvan.

4. De in de leden 1 en 2 bedoelde informatie:
- a) houdt rekening met de aard, omvang en complexiteit van de werkzaamheden van de PEPP-aanbieder, en met name met de risico's die aan die werkzaamheden verbonden zijn;
 - b) is toegankelijk, in alle essentiële opzichten volledig, vergelijkbaar en in de tijd gezien consistent;
 - c) is relevant, betrouwbaar en begrijpelijk.
5. PEPP-aanbieders verschaffen de bevoegde autoriteiten jaarlijks de volgende informatie:
- a) voor welke lidstaten de PEPP-aanbieder subrekeningen aanbiedt;
 - b) het aantal meldingen overeenkomstig artikel 20, lid 1, ontvangen van PEPP-spaarders die hun verblijfplaats hebben verplaatst naar een andere lidstaat;
 - c) het aantal verzoeken om een subrekening te openen en het aantal subrekeningen dat geopend is overeenkomstig artikel 20, lid 2;
 - d) het aantal verzoeken van PEPP-spaarders om over te stappen en de feitelijke overdrachten overeenkomstig artikel 20, lid 5, onder a);
 - e) het aantal verzoeken van PEPP-spaarders om over te stappen en de feitelijke overdrachten overeenkomstig artikel 52, lid 3;

De bevoegde autoriteiten geven de informatie door aan EIOPA.

6. PEPP-aanbieders beschikken over passende systemen en structuren om aan de vereisten van de leden 1 tot en met 5 te voldoen, alsmede over een door het leidinggevend, toezichthoudend of bestuurlijk orgaan van de PEPP-aanbieder goedgekeurde schriftelijk vastgelegde beleidslijn die waarborgt dat de ingediende informatie steeds correct is.
7. Op verzoek aan de bevoegde autoriteiten en om de taken uit te voeren die haar overeenkomstig deze verordening zijn toegekend, heeft EIOPA toegang tot de door de PEPP-aanbieders ingediende informatie.
8. Indien PEPP-bijdragen en -uitkeringen in aanmerking komen voor voordelen of stimulansen, verschaft de PEPP-aanbieder in overeenstemming met het relevante nationale recht de relevante nationale autoriteit alle informatie die noodzakelijk is voor het leveren of claimen van dergelijke voordelen en stimulansen die ontvangen zijn met betrekking tot dergelijke bijdragen en uitkeringen, indien van toepassing.

9. De Commissie stelt overeenkomstig artikel 72 gedelegeerde handelingen vast om deze verordening aan te vullen, waarin nadere invulling wordt gegeven aan de in de leden 1 tot en met 5 van dit artikel bedoelde aanvullende informatie, teneinde te zorgen voor een passende convergentie van de rapportage aan toezichthoudende autoriteiten.

EIOPA ontwikkelt, na raadpleging van de overige ETA's en de bevoegde autoriteiten en na sectortests, ontwerpen van technische uitvoeringsnormen wat betreft het model van de toezichtsrapportage.

EIOPA dient die ontwerpen van technische reguleringsnormen uiterlijk op ... [12 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] bij de Commissie in.

Aan de Commissie wordt de bevoegdheid toegekend om de in de tweede alinea bedoelde technische uitvoeringsnormen vast te stellen overeenkomstig artikel 15 van Verordening (EU) nr. 1094/2010.

HOOFDSTUK V

OPBOUWFASE

AFDELING I

BELEGGINGSREGELS VOOR PEPP-AANBIEDERS

Artikel 41

Beleggingsregels

1. PEPP-aanbieders beleggen de met het PEPP verbonden activa in overeenstemming met de "prudent person"-regel en met name met de volgende voorschriften:
 - a) de activa worden belegd in het belang op lange termijn van de PEPP-spaarders in hun geheel. In geval van mogelijke tegenstrijdige belangen zorgt een PEPP-aanbieder, of de entiteit die zijn portefeuille beheert, ervoor dat de belegging uitsluitend in het belang van de PEPP-spaarders plaatsvindt;
 - b) in overeenstemming met de "prudent person"-regel houden de PEPP-aanbieders rekening met de risico's die verband houden met het mogelijke langetermijneffect van beleggingsbeslissingen op MSG-factoren;
 - c) de activa worden op zodanige wijze belegd dat de veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel worden gewaarborgd;

- d) de activa worden hoofdzakelijk op gereguleerde markten belegd. Beleggingen in activa die niet zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde financiële markt, worden tot een prudent niveau beperkt;
- e) beleggingen in derivaten zijn toegestaan voor zover deze instrumenten tot een vermindering van het beleggingsrisico bijdragen of een doeltreffend portefeuillebeheer vergemakkelijken. Die instrumenten worden op prudente basis gewaardeerd, met inachtneming van de onderliggende activa, en worden mede in aanmerking genomen bij de waardering van de activa van een PEPP-aanbieder. PEPP-aanbieders vermijden voorts een bovenmatig risico met betrekking tot één en dezelfde tegenpartij en tot andere derivatenverrichtingen;
- f) de activa zijn naar behoren gediversifieerd zodat een bovenmatig vertrouwen in bepaalde activa, of een bepaalde emittent of groep van ondernemingen en risicoaccumulatie in de portefeuille als geheel worden vermeden. Beleggingen in activa uitgegeven door dezelfde emittent of door emittenten die tot dezelfde groep behoren, stellen de PEPP-aanbieder niet bloot aan bovenmatige risicoconcentratie;
- g) de activa worden niet voor fiscale doeleinden belegd in een niet-coöperatief rechtsgebied dat in de toepasselijke conclusies van de Raad op de lijst van niet-coöperatieve rechtsgebieden voor fiscale doeleinden is geplaatst, noch in derde landen met een hoog risico die strategische tekortkomingen vertonen zoals vermeld in de toepasselijke gedelegeerde verordening van de Commissie die is vastgesteld op basis van artikel 9 van Richtlijn (EU) 2015/849

- h) de PEPP-aanbieder stelt zichzelf noch de met het PEPP verbonden activa bloot aan risico's veroorzaakt door buitensporige hefboomwerking en buitensporige looptijdtransformatie.
2. De in lid 1, onder a) tot en met h), beschreven regels gelden alleen voor zover er geen strengere bepaling is in het voor de PEPP-aanbieder geldende desbetreffende sectorale recht.

AFDELING II

BELEGGINGSOPTIES VOOR PEPP-SPAARDERS

Artikel 42

Algemene bepalingen

1. PEPP-aanbieders mogen PEPP-spaarders tot zes beleggingsopties aanbieden.
2. De beleggingsopties omvatten het basis-PEPP en kunnen alternatieve beleggingsopties omvatten.
3. Alle beleggingsopties worden door PEPP-aanbieders ontworpen op basis van een garantie of risicolimiteringstechniek die afdoende bescherming bieden voor PEPP-spaarders.

4. Het bieden van garanties is onderhevig aan het relevante sectorale recht dat toepasselijk is op de PEPP-aanbieder.
5. PEPP-aanbieders als bedoeld in artikel 6, lid 1, onder c), d), e) en f), mogen PEPP-spaarders alleen een garantie bieden in samenwerking met kredietinstellingen of verzekeringsondernemingen die dergelijke garanties kunnen bieden overeenkomstig het sectorale recht dat op hen van toepassing is. Alleen die instellingen en ondernemingen zijn aansprakelijk voor de garantie.

Artikel 43

Keuze van de beleggingsoptie door de PEPP-spaarder

Na de relevante informatie en het relevante advies te hebben ontvangen kiest de PEPP-spaarder bij het afsluiten van de PEPP-overeenkomst voor een beleggingsoptie.

Artikel 44

Voorwaarden voor het aanpassen van de gekozen beleggingsoptie

1. Als de PEPP-aanbieder alternatieve beleggingsopties aanbiedt kan de PEPP-spaarder, in de opbouwfase van het PEPP, kiezen voor een andere beleggingsoptie na een minimumperiode van vijf jaar na het sluiten van de PEPP-overeenkomst en, in geval van latere wijzigingen, vijf jaar na de meest recente wijziging van een beleggingsoptie. De PEPP-aanbieder kan de PEPP-spaarder toestaan om de gekozen beleggingsoptie vaker te wijzigen.
2. De aanpassing van de beleggingsopties is kosteloos voor de PEPP-spaarder.

Artikel 45

Het basis-PEPP

1. Het basis-PEPP is een veilig product dat de standaardbeleggingsoptie vormt. Het wordt ontworpen door PEPP-aanbieders op basis van een garantie op het kapitaal dat verschuldigd is bij aanvang van de afbouwfase en gedurende de afbouwfase, indien van toepassing, of een risicolimiteringstechniek die consistent is met de doelstelling om de PEPP-spaarder in staat te stellen het kapitaal te recupereren.
2. De kosten en vergoedingen voor het basis-PEPP bedragen ten hoogste 1 % van het opgebouwde kapitaal per jaar.

3. Om ervoor te zorgen dat dezelfde regels gelden voor de verschillende PEPP-aanbieders en de verschillende soorten PEPP's, ontwikkelt EIOPA ontwerpen van technische reguleringsnormen waarin de verschillende soorten kosten en vergoedingen als bedoeld in lid 2, worden gespecificeerd, in voorkomend geval in overleg met de overige ETA's.

Bij het ontwikkelen van de ontwerpen van technische reguleringsnormen houdt EIOPA rekening met de verschillende soorten PEPP's, het langetermijnkarakter van het PEPP en de verschillende mogelijke kenmerken van de PEPP's, met name uitbetalingen in de vorm van levenslange annuïteiten of jaarlijkse onttrekkingen tot ten minste de leeftijd die overeenkomt met de gemiddelde levensverwachting van de PEPP-spaarder. EIOPA beoordeelt ook de bijzondere aard van de kapitaalbescherming met specifieke betrekking tot de kapitaalgarantie. EIOPA dient deze ontwerpen van technische reguleringsnormen uiterlijk op ... [12 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] bij de Commissie in.

Aan de Commissie wordt de bevoegdheid overgedragen om deze verordening aan te vullen door de in de eerste alinea bedoelde technische reguleringsnormen vast te stellen overeenkomstig de artikelen 10 tot en met 14 van Verordening (EU) nr. 1094/2010.

4. Om de twee jaar vanaf de datum van toepassing van deze verordening, evalueert de Commissie na raadpleging van EIOPA, en, indien van toepassing, de overige ETA's, de toereikendheid van het in lid 2 bedoelde percentage. De Commissie houdt in het bijzonder rekening met het huidige niveau en de wijzigingen van het huidige niveau van de kosten en vergoedingen en de impact op de beschikbaarheid van PEPP's.

De Commissie is bevoegd om overeenkomstig artikel 72 gedelegeerde handelingen vast te stellen voor de wijziging van het percentage als bedoeld in lid 2 van dit artikel in het licht van haar evaluaties om ervoor te zorgen dat PEPP-aanbieders voldoende markttoegang hebben.

Artikel 46

Risicolimiteringstechnieken

1. Het gebruik van risicolimiteringstechnieken zorgt ervoor dat de beleggingsstrategie voor het PEPP zodanig is ontworpen dat met het PEPP een stabiel en toereikend toekomstig persoonlijk pensioeninkomen wordt opgebouwd en dat wordt gezorgd voor een eerlijke behandeling van alle generaties van PEPP-spaarders.

Alle risicolimiteringstechnieken, of zij nu worden toegepast in het kader van het basis-PEPP of voor alternatieve beleggingsopties, zijn solide, robuust en afgestemd op het risicoprofiel van de betrokken beleggingsoptie.

2. De toepasselijke risicolimiteringstechnieken kunnen o.a. bepalingen bevatten:
- a) voor de geleidelijke aanpassing van de beleggingsallocatie om de financiële risico's van beleggingen voor cohorten te limiteren in overeenstemming met de resterende looptijd (levenscyclusstrategie);
 - b) voor het aanleggen van reserves van bijdragen of beleggingsresultaten, die op eerlijke en transparante wijze aan PEPP-spaarders worden toegewezen, om beleggingsverliezen te limiteren; of
 - c) om te voorzien in passende financiële garanties ter bescherming tegen beleggingsverliezen.
3. Om te zorgen voor de consistente toepassing van dit artikel ontwikkelt EIOPA, na raadpleging van de overige ETA's en na uitvoering van sectortests, ontwerpen van technische reguleringsnormen waarin de minimumcriteria worden gespecificeerd waaraan risicolimiteringstechnieken moeten voldoen, rekening houdend met de verschillende soorten PEPP's en hun specifieke kenmerken, alsmede de verschillende soorten PEPP-aanbieders en de verschillen tussen hun prudentiële regimes.

EIOPA dient die ontwerpen van technische reguleringsnormen uiterlijk op ... [12 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] bij de Commissie in.

Aan de Commissie wordt de bevoegdheid overgedragen om deze verordening aan te vullen door de in de eerste alinea bedoelde technische reguleringsnormen vast te stellen overeenkomstig de artikelen 10 tot en met 14 van Verordening (EU) nr. 1094/2010.

AFDELING III

ANDERE ASPECTEN VAN DE OPBOUWFASE

Artikel 47

Voorwaarden met betrekking tot de opbouwfase

1. De voorwaarden met betrekking tot de opbouwfase van de nationale subrekeningen worden vastgesteld door de lidstaten, tenzij in deze verordening anders is bepaald.
2. Bij deze voorwaarden kan het met name gaan om leeftijdsgrenzen voor het starten van de opbouwfase, de minimumduur van de opbouwfase, maximum- en minimumbedragen van bijdragen en de continuïteit ervan.

HOOFDSTUK VI

BELEGGERSBESCHERMING

Artikel 48

Bewaarder

1. De in artikel 6, lid 1, onder c), e) en f), bedoelde PEPP-aanbieders stellen een of meer bewaarders aan voor de bewaring van met PEPP's verbonden activa en de vervulling van toezichttaken.
2. Voor de aanstelling van de bewaarder, de uitvoering van zijn taken met betrekking tot de bewaring van activa en de aansprakelijkheid van de bewaarder en voor de toezichttaken van de bewaarder is hoofdstuk IV van Richtlijn 2009/65/EG van overeenkomstige toepassing.

Artikel 49

Dekking van biometrische risico's

1. PEPP-aanbieders kunnen PEPP's aanbieden met een optie om biometrische risico's te dekken.
2. Dekking van biometrische risico's is onderhevig aan het relevante sectorale recht dat toepasselijk is op de PEPP-aanbieder. De dekking van biometrische risico's kan verschillen van subrekening tot subrekening.

3. De in artikel 6, lid 1, onder a), c), d), e) en f), bedoelde PEPP-aanbieders kunnen PEPP's aanbieden met een optie om biometrische risico's te dekken. In dat geval mag de dekking alleen worden verstrekt door samen te werken met verzekeringsondernemingen die die risico's kunnen dekken overeenkomstig het sectorale recht dat op hen van toepassing is. De verzekeringsonderneming is volledig aansprakelijk voor de dekking van biometrische risico's.

Artikel 50

Klachten

1. PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs zetten adequate en effectieve procedures op en passen deze toe voor de afhandeling van klachten van PEPP-cliënten met betrekking tot de uit deze verordening voortvloeiende rechten en plichten.
2. Die procedures gelden in alle lidstaten waar de PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur zijn diensten aanbiedt en zijn beschikbaar in een officiële taal van de betrokken lidstaat naar keuze van de PEPP-cliënt, of in een andere taal indien overeengekomen tussen de PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur en de PEPP-cliënt.

3. PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs leveren alle mogelijke inspanningen om, hetzij elektronisch of op een andere duurzame drager overeenkomstig artikel 24, te reageren op de klachten van PEPP-cliënten. In die reactie wordt op alle naar voren gebrachte punten ingegaan, binnen een passende termijn, doch uiterlijk binnen 15 werkdagen na ontvangst van de klacht. In uitzonderlijke situaties, waarin het om redenen die de PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur niet verwijtbaar zijn niet mogelijk is om binnen 15 werkdagen antwoord te geven, is deze gehouden een bericht te sturen waarin om verlenging van de antwoordtermijn wordt verzocht, de redenen van de vertraging in de beantwoording van de klacht duidelijk worden vermeld en de termijn wordt genoemd waarbinnen de PEPP-cliënt de definitieve reactie zal ontvangen. De termijn voor het ontvangen van de definitieve reactie mag in geen geval meer dan 35 werkdagen bedragen.
4. PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs stellen de PEPP-cliënt in kennis van ten minste één orgaan voor alternatieve geschillenbeslechting (ADR) die bevoegd is voor het behandelen van geschillen over rechten en plichten van PEPP-cliënten uit hoofde van deze verordening.
5. De in lid 1 bedoelde informatie over de procedures wordt op duidelijke, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke wijze ter beschikking gesteld op de website van de PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur, in het bijkantoor en in de algemene voorwaarden van de tussen PEPP-aanbieder of PEPP-distributeur en de PEPP-cliënt gesloten overeenkomst. Daarbij wordt aangegeven hoe er verdere informatie over het betrokken ADR-orgaan en over de voorwaarden voor de inschakeling ervan kan worden verkregen.

6. De bevoegde autoriteiten zetten procedures op die PEPP-cliënten en andere belanghebbenden, met inbegrip van consumentenverenigingen, de mogelijkheid bieden bij de bevoegde autoriteiten klachten in te dienen met betrekking tot mogelijke inbreuken van PEPP-aanbieders en PEPP-distributeurs op deze verordening. In alle gevallen ontvangen de klagers een antwoord.
7. Bij gevallen die meer dan één lidstaat betreffen mag de indiener van de klacht ervoor kiezen zijn klacht in te dienen bij de bevoegde autoriteit van zijn lidstaat van verblijf, ongeacht waar de inbreuk heeft plaatsgevonden.

Artikel 51

Buitengerechtelijke geschillenbeslechting

1. Voor de beslechting van geschillen tussen PEPP-cliënten en PEPP-aanbieders of PEPP-distributeurs met betrekking tot de uit deze verordening voortvloeiende rechten en plichten worden adequate, onafhankelijke, onpartijdige, transparante en effectieve ADR-procedures ingesteld in overeenstemming met Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad¹, in voorkomend geval door gebruik te maken van bestaande bevoegde organen. Dergelijke ADR-procedures zijn van toepassing op, en de bevoegdheid van het betrokken ADR-orgaan reikt daadwerkelijk tot, PEPP-aanbieders of PEPP-distributeurs waartegen de procedures worden ingesteld.
2. De in lid 1 bedoelde organen werken doeltreffend samen bij de afhandeling van grensoverschrijdende geschillen met betrekking tot uit deze verordening voortvloeiende rechten en plichten.

¹ Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende alternatieve beslechting van consumentengeschillen en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG (PB L 165 van 18.6.2013, blz. 63).

HOOFDSTUK VII

OVERSTAP NAAR ANDERE PEPP-AANBIEDERS

Artikel 52

Aanbod van de overstapdienst

1. PEPP-aanbieders bieden een overstapdienst aan waarmee, op verzoek van een PEPP-spaarder, de corresponderende bedragen of, in voorkomend geval, activa in natura overeenkomstig lid 4, worden overgedragen van een bij de overdragende PEPP-aanbieder aangehouden PEPP-rekening naar een nieuwe bij de ontvangende PEPP-aanbieder geopende PEPP-rekening met dezelfde subrekeningen, waarbij de eerste PEPP-rekening wordt afgesloten.

Wanneer gebruik wordt gemaakt van de overstapdienst draagt de overdragende PEPP-aanbieder alle informatie die verband houdt met de subrekeningen van de vorige PEPP-rekening, inclusief rapportagevereisten, over aan de ontvangende PEPP-aanbieder. De ontvangende PEPP-aanbieder brengt die informatie onder bij de corresponderende subrekeningen.

De PEPP-spaarder kan verzoeken om een overstap naar een PEPP-aanbieder gevestigd in dezelfde lidstaat (binnenlandse overstap) of in een andere lidstaat (grensoverschrijdende overstap). De PEPP-spaarder heeft tijdens de opbouwfase en de afbouwfase het recht om naar andere PEPP-aanbieders over te stappen.

2. Niettegenstaande lid 1, zijn PEPP-aanbieders niet verplicht om tijdens de afbouwfase een overstapdienst aan te bieden voor PEPP's indien PEPP-spaarders uitbetalingen ontvangen in de vorm van levenslange annuïteiten.
3. De PEPP-spaarder kan na een minimumperiode van vijf jaar na het afsluiten van de PEPP-overeenkomst naar andere PEPP-aanbieders overstappen, en, in geval van een latere overstap, vijf jaar na de meest recente overstap, onverminderd artikel 20, lid 5, onder a). De PEPP-aanbieder kan de PEPP-spaarder toestaan om vaker van PEPP-aanbieder te wisselen.
4. Indien de overstap plaatsvindt tussen PEPP-aanbieders die doen aan individueel portefeuillebeheer voor PEPP-spaarders, kunnen de PEPP-spaarders ervoor kiezen hun activa in natura of corresponderende bedragen over te dragen. In alle overige gevallen is alleen de overdracht van corresponderende bedragen toegestaan.

Er is schriftelijke toestemming van de ontvangende PEPP-aanbieder nodig wanneer een PEPP-spaarder verzoekt om overdracht van activa in natura.

Artikel 53

De overstapdienst

1. Op verzoek van de PEPP-spaarder, nadat de PEPP-spaarder een weloverwogen besluit heeft genomen op basis van de informatie die hij ontvangen heeft van de PEPP-aanbieder als bedoeld in artikel 56, wordt de overstapdienst geïnitieerd door de ontvangende PEPP-aanbieder.
2. Het verzoek van de PEPP-spaarder wordt opgesteld in een officiële taal van de lidstaat waar de overstapdienst geïnitieerd wordt of in elke door beide partijen overeengekomen andere taal. In het verzoek geeft de PEPP-spaarder:
 - a) zijn uitdrukkelijke toestemming aan de overdragende PEPP-aanbieder om elk van de in lid 4 vermelde taken te verrichten en geeft hij de ontvangende PEPP-aanbieder uitdrukkelijk toestemming om elk van de in lid 5 vermelde taken te verrichten;
 - b) en vermeldt hij, met instemming van de ontvangende PEPP-aanbieder, vanaf welke datum de betalingen op de bij de ontvangende PEPP-aanbieder geopende PEPP-rekening moeten worden uitgevoerd.

Die datum ligt ten minste twee weken na de datum waarop de ontvangende PEPP-aanbieder de documenten ontvangt die de overdragende PEPP-aanbieder op grond van lid 4 heeft overgedragen.

De lidstaten kunnen voorschrijven dat het verzoek van de PEPP-spaarder op schrift wordt gesteld, en dat een kopie van het geaccepteerde verzoek aan de PEPP-spaarder wordt verstrekt.

3. Binnen vijf werkdagen na de ontvangst van het in lid 2 bedoelde verzoek verzoekt de ontvangende PEPP-aanbieder de overdragende PEPP-aanbieder de in lid 4 bedoelde taken uit te voeren.
4. Bij ontvangst van een verzoek van de ontvangende PEPP-aanbieder:
 - a) stuurt de overdragende PEPP-aanbieder binnen vijf werkdagen het PEPP-overzicht voor de periode vanaf de datum van het laatst opgestelde PEPP-overzicht tot aan de datum van het verzoek aan de PEPP-spaarder en aan de ontvangende PEPP-aanbieder;
 - b) stuurt de overdragende PEPP-aanbieder binnen vijf werkdagen, een lijst van de bestaande activa die worden overgedragen bij een overdracht van activa in natura als bedoeld in artikel 52, lid 4, aan de ontvangende PEPP-aanbieder;
 - c) aanvaardt de overdragende PEPP-aanbieder vanaf de door de PEPP-spaarder in het in lid 2, onder b), bedoelde verzoek bepaalde datum geen inkomende overmakingen op de PEPP-rekening meer;

- d) draagt de overdragende PEPP-aanbieder op de door de PEPP-spaarder bepaalde datum de corresponderende bedragen of, in voorkomend geval, de activa in natura overeenkomstig artikel 52, lid 4, van de PEPP-rekening over naar de bij de ontvangende PEPP-aanbieder geopende nieuwe PEPP-rekening;
 - e) heft de overdragende PEPP-aanbieder op de door de PEPP-spaarder bepaalde datum de PEPP-rekening op indien de PEPP-spaarder geen openstaande verplichtingen meer heeft. Indien door dergelijke openstaande verplichtingen de rekening van de PEPP-spaarder niet kan worden opgeheven, stelt de overdragende PEPP-aanbieder de PEPP-spaarder hier onmiddellijk van in kennis.
5. De ontvangende PEPP-aanbieder treft, als bepaald in het verzoek en voor zover de door de overdragende PEPP-aanbieder of door de PEPP-spaarder verstrekte informatie de ontvangende PEPP-aanbieder daartoe in staat stelt, alle nodige voorbereidingen om inkomende betalingen te aanvaarden, en aanvaardt deze vanaf de in het verzoek van de PEPP-spaarder bepaalde datum:

Artikel 54

Aan de overstapdienst verbonden vergoedingen en kosten

- 1. PEPP-spaarders kunnen kosteloos toegang krijgen tot hun persoonlijke informatie die in het bezit is van de overdragende of de ontvangende PEPP-aanbieder.

2. De overdragende PEPP-aanbieder verstrekt de door de ontvangende PEPP-aanbieder op grond van artikel 53, lid 4, onder a), gevraagde informatie zonder de PEPP-spaarder of de ontvangende PEPP-aanbieder kosten in rekening te brengen.
3. De totale vergoedingen en kosten die de overdragende PEPP-aanbieder de PEPP-spaarder aanrekent voor het afsluiten van de bij hem aangehouden PEPP-rekening, zijn beperkt tot de daadwerkelijke administratieve kosten die door de PEPP-aanbieder zijn gemaakt en bedragen ten hoogste 0,5 % van de aan de ontvangende PEPP-aanbieder over te dragen overeenkomstige bedragen of geldwaarde van de activa in natura.

Voor de in de eerste alinea bedoelde vergoedingen en kosten mogen de lidstaten een lager percentage vaststellen, en wanneer de PEPP-aanbieder de PEPP-spaarders overeenkomstig artikel 52, lid 3, toestaat vaker naar een andere PEPP-aanbieder over te stappen, mogen de lidstaten hiervoor een ander percentage vaststellen.

De overdragende PEPP-aanbieder brengt de ontvangende PEPP-aanbieder geen bijkomende vergoedingen of kosten in rekening.

4. De ontvangende PEPP-aanbieder mag uitsluitend de daadwerkelijke administratieve kosten en transactiekosten van de overstapdienst in rekening brengen.

Artikel 55

Bescherming van PEPP-spaarders tegen financieel verlies

1. De door de PEPP-spaarder geleden financiële verliezen, met inbegrip van vergoedingen, kosten en interesten, die rechtstreeks voortvloeien uit het feit dat een bij het overstapproces betrokken PEPP-aanbieder zijn verplichtingen uit hoofde van artikel 53 niet is nagekomen, worden door die PEPP-aanbieder onverwijld vergoed.
2. De aansprakelijkheid krachtens lid 1 geldt niet in abnormale en onvoorzienbare omstandigheden die onafhankelijk zijn van de wil van de PEPP-aanbieder die zich erop beroept, en waarvan de gevolgen ondanks alle voorzorgsmaatregelen niet konden worden voorkomen, noch wanneer een PEPP-aanbieder uit hoofde van het nationale of Unierecht andere wettelijke verplichtingen heeft.
3. De in lid 1 bedoelde aansprakelijkheid wordt vastgesteld in overeenstemming met de op nationaal niveau toepasselijke wettelijke bepalingen.
4. De PEPP-spaarder draagt alle risico's op financieel verlies in verband met de terugvordering in natura van de op de PEPP-rekening gehouden activa ten behoeve van de overdracht ervan van de overdragende PEPP-aanbieder naar de ontvangende PEPP-aanbieder als bedoeld in artikel 52, lid 4.

5. De overdragende PEPP-aanbieder is niet verplicht te zorgen voor kapitaalbescherming of een garantie te bieden op het moment van de overstap.

Artikel 56

Informatie over de overstapdienst

1. PEPP-aanbieders verstrekken de volgende informatie over de overstapdienst aan PEPP-spaarders, opdat PEPP-spaarders met kennis van zaken een beslissing kunnen nemen:
- a) de taken van de overdragende en de ontvangende PEPP-aanbieder bij elke stap van het overstapproces, als vermeld in artikel 53;
 - b) het tijdschema voor de voltooiing van de respectieve stappen;
 - c) de vergoedingen en kosten die voor het overstapproces in rekening worden gebracht;
 - d) de mogelijke gevolgen van de overstap, met name voor de kapitaalbescherming of garantie, en andere informatie in verband met de overstapdienst;
 - e) informatie over de mogelijkheid om activa in natura over te dragen, indien van toepassing.

De ontvangende PEPP-aanbieder voldoet aan de vereisten van hoofdstuk IV.

De ontvangende PEPP-aanbieder informeert de PEPP-spaarders in voorkomend geval over alle bestaande garantiestelsels, met inbegrip van depositogarantiestelsels, beleggerscompensatiestelsels of verzekeringsgarantiestelsels, waardoor die PEPP-spaarders zijn gedekt.

2. De in lid 1 van dit artikel bedoelde informatie is beschikbaar op de website van de PEPP-aanbieder. Deze wordt op verzoek ook aan de PEPP-spaarders verstrekt overeenkomstig de vereisten van artikel 24.

HOOFDSTUK VIII

AFBOUWFASE

Artikel 57

Voorwaarden met betrekking tot de afbouwfase

1. De voorwaarden met betrekking tot de afbouwfase en de uitbetaling van de nationale subrekeningen worden vastgesteld door de lidstaten, tenzij in deze verordening anders is bepaald.

2. Bij die voorwaarden kan het met name gaan om het vaststellen van de minimumleeftijd voor de aanvang van de afbouwfase, een maximumperiode vóór het bereiken van de pensioenleeftijd voor het toetreden tot een PEPP, alsmede om voorwaarden voor terugvordering vóór de minimumleeftijd voor de aanvang van de afbouwfase, met name in geval van bijzondere tegenspoed.

Artikel 58

Vormen van uitbetaling

1. PEPP-aanbieders stellen aan PEPP-spaarders een of meer van de volgende vormen van uitbetaling beschikbaar:
 - a) annuïteiten;
 - b) vaste bedragen;
 - c) onttrekkingen;
 - d) combinaties van de bovenstaande vormen.
2. PEPP-spaarders kiezen de vorm van uitbetaling voor de afbouwfase wanneer zij een PEPP-overeenkomst afsluiten en wanneer zij om de opening van een nieuwe subrekening verzoeken. De vorm van uitbetaling kan verschillen van subrekening tot subrekening.

3. Onverminderd lid 1 van dit artikel of artikel 57 dan wel artikel 59, kunnen de lidstaten maatregelen nemen om bepaalde vormen van uitbetaling te begunstigen. Deze maatregelen kunnen kwantitatieve beperkingen op betalingen op basis van vaste bedragen omvatten om de andere in lid 1 van dit artikel bedoelde vormen van uitbetaling te bevorderen. Dergelijke kwantitatieve beperkingen zijn alleen van toepassing op uitbetalingen in verband met opgebouwd kapitaal op PEPP-subrekeningen die gekoppeld zijn aan lidstaten waarvan het nationale recht in kwantitatieve beperkingen op betalingen op basis van vaste bedragen voorziet.
4. De lidstaten kunnen vaststellen onder welke voorwaarden verleende voordelen en stimulansen aan hen moeten worden terugbetaald.

Artikel 59

Wijzigingen van de vorm van uitbetaling

1. Indien de PEPP-aanbieder verschillende vormen van uitbetaling biedt, mag de PEPP-spaarder de vorm van uitbetaling voor iedere geopende subrekening wijzigen:
 - a) een jaar voor het begin van de afbouwfase;
 - b) bij het begin van de afbouwfase;
 - c) op het moment van de overstap.

De wijziging van de vorm van uitbetaling is kosteloos voor de PEPP-spaarder.

2. Na ontvangst van het verzoek van een PEPP-spaarder om zijn vorm van uitbetaling te wijzigen, biedt de PEPP-aanbieder de PEPP-spaarder informatie in een duidelijke en begrijpelijke vorm over de financiële gevolgen van die wijziging voor de PEPP-spaarder of de PEPP-gerechtigde, met name wat de eventuele gevolgen betreft voor de nationale stimulansen die kunnen gelden voor de bestaande subrekeningen binnen het PEPP van de PEPP-spaarder.

Artikel 60

Planning voor de pensionering en advies over uitbetaling

1. Voor het basis-PEPP biedt de PEPP-aanbieder de PEPP-spaarder bij het begin van de afbouwfase een persoonlijke planning voor de pensionering aan met betrekking tot het duurzame gebruik van het op de PEPP-subrekeningen opgebouwde kapitaal, waarbij ten minste rekening wordt gehouden met:
 - a) de waarde van het op de PEPP-subrekeningen opgebouwde kapitaal;
 - b) het totale bedrag van andere opgebouwde pensioenrechten; en
 - c) de pensioenwensen en -behoeften op lange termijn van de PEPP-spaarder.

2. De in lid 1 bedoelde planning voor de pensionering omvat een persoonlijke aanbeveling aan de PEPP-spaarder over de voor hem optimale vorm van uitbetaling, tenzij slechts één alternatieve vorm van uitbetaling wordt aangeboden. Indien een betaling op basis van vaste bedragen niet in overeenstemming is met de pensioenbehoeften van de PEPP-spaarder, gaat het advies vergezeld van een waarschuwing daarvoor.

HOOFDSTUK IX

TOEZICHT

Artikel 61

Toezicht door de bevoegde autoriteiten en monitoring door EIOPA

1. De bevoegde autoriteiten van de PEPP-aanbieder houden doorlopend toezicht op de naleving van deze verordening, overeenkomstig het betrokken sectorale toezichtsstelsel en de toepasselijke normen. Zij zijn ook verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de verplichtingen die zijn neergelegd in het reglement of in de statuten van de PEPP-aanbieder, en op de toereikendheid van diens regelingen en organisatie voor de bij het aanbieden van een PEPP uit te voeren taken.

2. EIOPA en de bevoegde autoriteiten monitoren persoonlijke pensioenproducten die worden aangeboden of gedistribueerd om zich ervan te vergewissen dat enkel indien deze producten zijn geregistreerd uit hoofde van deze verordening de benaming "PEPP" wordt gebruikt of wordt gesuggereerd dat het om PEPP's gaat.

Artikel 62

Bevoegdheden van bevoegde autoriteiten

Elke lidstaat zorgt ervoor dat de bevoegde autoriteiten beschikken over alle toezichhoudende en onderzoeksbevoegdheden die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun taken op grond van deze verordening.

Artikel 63

Bevoegdheden van bevoegde autoriteiten voor productinterventie

1. De bevoegde autoriteiten kunnen het op de markt brengen en distribueren van een PEPP in of vanuit de betreffende lidstaat verbieden of beperken onder de volgende voorwaarden:
 - a) de bevoegde autoriteit is ervan overtuigd dat er redelijke gronden zijn om aan te nemen dat het PEPP een significante of terugkerende reden tot bezorgdheid over de bescherming van de spaarders vormt of een risico vormt voor het ordelijk functioneren en de integriteit van financiële markten of voor de stabiliteit van het financiële stelsel of een deel daarvan in ten minste één lidstaat;

- b) de maatregel is evenredig als rekening wordt gehouden met de aard van de vastgestelde risico's, het kennisniveau van de betrokken PEPP-spaarders en het te verwachten effect van de maatregel op de PEPP-spaarders die een PEPP-overeenkomst hebben afgesloten;
- c) de bevoegde autoriteit heeft de bevoegde autoriteiten in andere lidstaten die een aanzienlijk effect kunnen ondervinden van de maatregel, voldoende geraadpleegd; en
- d) de maatregel heeft geen discriminerend effect op diensten of activiteiten die vanuit een andere lidstaat worden verricht.

De bevoegde autoriteiten kunnen, indien aan de in de eerste alinea vervatte voorwaarden is voldaan, het verbod of de beperking uit voorzorg opleggen voordat een PEPP op de markt is gebracht of aan PEPP-spaarders is gedistribueerd. Een verbod of beperking kan gelden in omstandigheden, of onderworpen zijn aan uitzonderingen, die door de bevoegde autoriteiten worden gespecificeerd.

2. De bevoegde autoriteiten mogen alleen een verbod of beperking uit hoofde van dit artikel opleggen als zij minimaal een maand voordat de maatregel van kracht moet worden alle andere betrokken bevoegde autoriteiten en EIOPA schriftelijk of op een andere door de autoriteiten overeengekomen wijze in kennis hebben gesteld van de bijzonderheden van:
- a) het PEPP waarop de voorgestelde maatregel betrekking heeft;

- b) de precieze aard van het voorgestelde verbod of de voorgestelde beperking en het geplande tijdstip waarop de maatregel van kracht moet worden; en
 - c) de gegevens waarop zij hun besluit hebben gebaseerd en waardoor er redelijke gronden zijn om aan te nemen dat aan alle voorwaarden van lid 1 is voldaan.
3. In uitzonderlijke gevallen waarin de bevoegde autoriteiten een snel optreden uit hoofde van dit artikel noodzakelijk achten om door het PEPP veroorzaakte schade te voorkomen, kunnen de bevoegde autoriteiten op tijdelijke basis maatregelen nemen met schriftelijke kennisgeving, ten minste 24 uur voordat de maatregel van kracht moet worden, aan alle andere bevoegde autoriteiten en EIOPA, op voorwaarde dat aan alle criteria van dit artikel is voldaan en bovendien duidelijk is aangetoond dat een kennisgevingstermijn van één maand niet volstaat om de specifieke reden tot bezorgdheid of de specifieke bedreiging adequaat aan te pakken. De bevoegde autoriteiten nemen geen voorlopige maatregelen voor een periode langer dan drie maanden.
4. De bevoegde autoriteiten plaatsen op hun websites een bericht van elk besluit om een verbod of een beperking als bedoeld in lid 1 op te leggen. In dat bericht worden de bijzonderheden van het verbod of de beperking gespecificeerd en wordt aangegeven op welk tijdstip na de bekendmaking van het bericht de maatregelen van kracht zullen worden en op grond van welke gegevens is vastgesteld dat aan alle voorwaarden van lid 1 is voldaan. Een verbod of beperking geldt alleen voor maatregelen die zijn genomen na de bekendmaking van het bericht.

5. De bevoegde autoriteiten trekken verboden of beperkingen in indien de voorwaarden van lid 1 niet langer van toepassing zijn.

Artikel 64

Facilitering en coördinatie

1. EIOPA vervult een faciliterende en coördinerende rol met betrekking tot de maatregelen die de bevoegde autoriteiten op grond van artikel 63 nemen. EIOPA ziet er in het bijzonder op toe dat de maatregelen die door een bevoegde autoriteit worden genomen, gerechtvaardigd en evenredig zijn en dat de bevoegde autoriteiten indien nodig een consistente aanpak hanteren.
2. Na ontvangst van een kennisgeving krachtens artikel 63 van een verbod dat of een beperking die op grond van dat artikel wordt opgelegd, verleent EIOPA een advies waarin zij aangeeft of het verbod of de beperking gerechtvaardigd en evenredig is. Indien EIOPA van mening is dat het voor het afwenden van het risico noodzakelijk is dat ook andere bevoegde autoriteiten maatregelen nemen, wordt dit in het advies vermeld. Het advies wordt op de website van EIOPA gepubliceerd.
3. Als een bevoegde autoriteit voorstelt maatregelen te nemen of maatregelen neemt die in strijd zijn met een door EIOPA verleend advies als bedoeld in lid 2 of ondanks dit advies weigert maatregelen te nemen, publiceert zij op haar website onmiddellijk een bericht waarin de redenen hiervoor volledig uiteen worden gezet.

Artikel 65

Bevoegdheden van EIOPA voor productinterventie

1. Overeenkomstig artikel 9, lid 2, van Verordening (EU) nr. 1094/2010 houdt EIOPA toezicht op de markt voor PEPP's die in de Unie op de markt worden gebracht, worden gedistribueerd of worden verkocht.
2. EIOPA kan overeenkomstig artikel 9, lid 5, van Verordening (EU) nr. 1094/2010 het op de markt brengen, distribueren of verkopen van bepaalde PEPP's of PEPP's met bepaalde specifieke kenmerken tijdelijk verbieden of beperken in de Unie, mits aan de voorwaarden van de leden 3 en 4 van dit artikel is voldaan.

Een verbod of beperking kan gelden in omstandigheden, of onderworpen zijn aan uitzonderingen, die door EIOPA moeten worden gespecificeerd.

3. EIOPA neemt alleen een besluit op grond van lid 2 van dit artikel na raadpleging van de overige ETA's, in voorkomend geval, en alleen als aan al de volgende voorwaarden is voldaan:
 - a) de voorgestelde maatregel pakt een significante reden tot bezorgdheid over de bescherming van PEPP-spaarders aan, onder meer doordat het om een pensioenproduct voor de lange termijn gaat, of pakt een bedreiging aan voor het ordelijk functioneren en de integriteit van financiële markten of voor de stabiliteit van het financiële stelsel in de Unie of een deel daarvan;

- b) de wettelijke voorschriften uit hoofde van het Unierecht die van toepassing zijn op PEPP's, pakken de bedreiging niet aan;
- c) een bevoegde autoriteit heeft of bevoegde autoriteiten hebben geen maatregelen genomen om de bedreiging aan te pakken of de maatregelen die zijn genomen, pakken de bedreiging niet adequaat aan.

Als aan de voorwaarden van de eerste alinea is voldaan, kan EIOPA het verbod of de beperking als bedoeld in lid 2 uit voorzorg opleggen voordat een PEPP op de markt is gebracht, is gedistribueerd of aan PEPP-cliënten is verkocht.

4. Wanneer EIOPA uit hoofde van dit artikel een maatregel neemt, ziet zij erop toe dat die maatregel:
- a) geen nadelig effect op de efficiëntie van de financiële markten of op de PEPP-spaarders heeft dat onevenredig is in vergelijking met de voordelen van de maatregel; en
 - b) niet het risico van regelgevingsarbitrage creëert.

Indien een bevoegde autoriteit of bevoegde autoriteiten een maatregel heeft of hebben genomen op grond van artikel 63, kan EIOPA elk van de in lid 2 van dit artikel bedoelde maatregelen nemen zonder advies uit te brengen als bedoeld in artikel 64.

5. Voordat EIOPA besluit een maatregel te nemen op grond van dit artikel, stelt zij de bevoegde autoriteiten van de voorgenomen maatregel in kennis.

6. EIOPA plaatst op haar website een bericht inzake elk besluit tot het nemen van maatregelen op grond van dit artikel. In dat bericht worden de bijzonderheden van het verbod of de beperking gespecificeerd en wordt aangegeven op welk tijdstip na de bekendmaking van het bericht de maatregelen van kracht zullen worden. Een verbod of beperking geldt alleen voor maatregelen die zijn genomen nadat de maatregelen van kracht zijn geworden.
7. EIOPA heroverweegt een verbod of beperking op grond van lid 2 na passende termijnen en ten minste om de drie maanden. Als het verbod of de beperking na die periode van drie maanden niet wordt verlengd, loopt het verbod of de beperking af.
8. Maatregelen die door EIOPA worden genomen overeenkomstig dit artikel, hebben voorrang boven eerdere maatregelen van een bevoegde autoriteit.
9. De Commissie stelt overeenkomstig artikel 72 gedelegeerde handelingen vast ter aanvulling van deze verordening met criteria en factoren die EIOPA moet toepassen om te bepalen wanneer er sprake is van een significante reden tot bezorgdheid over de bescherming van PEPP-spaarders, onder meer doordat het om een pensioenproduct voor de lange termijn gaat, of wanneer er sprake is van een bedreiging van het ordelijk functioneren of de integriteit van financiële markten of van de stabiliteit van het financiële stelsel in de Unie of een deel daarvan, zoals bedoeld in lid 3, onder a).

Deze criteria en factoren omvatten:

- a) de complexiteit van het PEPP en de relatie tot de soort PEPP-spaarder aan wie het wordt aangeboden en verkocht;
- b) het innovatiegehalte van een PEPP, een activiteit of een praktijk;
- c) de hefboomratio van een PEPP of praktijk;
- d) met betrekking tot het ordelijk functioneren en de integriteit van de financiële markten, de omvang van of het totale bedrag van het opgebouwde kapitaal van het PEPP.

Artikel 66

Samenwerking en samenhang

1. Elke bevoegde autoriteit draagt bij tot de consistente toepassing van deze verordening in de hele Unie.
2. De bevoegde autoriteiten werken onderling samen in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad¹, de Richtlijnen 2009/65/EG, 2009/138/EG, 2011/61/EU en 2014/65/EU, en de Richtlijnen (EU) 2016/97 en (EU) 2016/2341.

¹ Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 1).

3. De bevoegde autoriteiten en EIOPA werken voor het uitvoeren van hun respectieve taken krachtens deze verordening met elkaar samen overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1094/2010.
4. De bevoegde autoriteiten en EIOPA wisselen alle informatie en documentatie uit die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van hun respectieve taken krachtens deze verordening in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 1094/2010, met name om inbreuken op deze verordening vast te stellen en te verhelpen.
5. Om een consistente toepassing van dit artikel te verzekeren, ontwikkelt EIOPA ontwerpen van technische uitvoeringsnormen waarin samenwerking en informatie-uitwisseling nader zijn uitgewerkt, samen met de vereisten om die informatie in een gestandaardiseerd formaat te presenteren zodat deze kan worden vergeleken.

EIOPA dient die ontwerpen van technische uitvoeringsnormen uiterlijk op ... [12 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze verordening] bij de Commissie in.

Aan de Commissie wordt de bevoegdheid toegekend om de in de eerste alinea bedoelde technische uitvoeringsnormen vast te stellen overeenkomstig artikel 15 van Verordening (EU) nr. 1094/2010.

HOOFDSTUK X

SANCTIES

Artikel 67

Bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen

1. Onverminderd de toezichtsbevoegdheden van bevoegde autoriteiten en het recht van de lidstaten om strafrechtelijke sancties in te voeren en op te leggen, stellen de lidstaten de regels vast inzake passende bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen die van toepassing zijn op inbreuken op deze verordening, en treffen zij alle noodzakelijke maatregelen om de uitvoering van deze sancties en maatregelen te waarborgen. De bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen zijn doeltreffend, evenredig en afschrikkend.

De lidstaten kunnen besluiten geen regels voor bestuursrechtelijke sancties als bedoeld in de eerste alinea vast te stellen wanneer ten aanzien van deze inbreuken reeds strafrechtelijke sancties krachtens hun nationale recht gelden.

Uiterlijk op de datum van toepassing van deze verordening stellen de lidstaten de Commissie en EIOPA in kennis van de in de eerste en de tweede alinea bedoelde regels. Zij stellen de Commissie en EIOPA onverwijld in kennis van alle verdere wijzigingen ervan.

2. De in lid 3 van dit artikel bedoelde bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen gelden ten minste voor situaties waarin:
- a) een in artikel 6, lid 1, bedoelde financiële onderneming, in overtreding van de artikelen 6 en 7, een registratie van een PEPP heeft verkregen door middel van valse of misleidende verklaringen of op enige andere onregelmatige wijze;
 - b) een in artikel 6, lid 1, bedoelde financiële onderneming producten aanbiedt of distribueert onder de benaming "pan-Europees persoonlijk pensioenproduct" of "PEPP" zonder daarvoor over een registratie te beschikken;
 - c) een PEPP-aanbieder, in overtreding van artikel 18 of 19, niet de meeneembaarheidsdienst heeft aangeboden of niet de op grond van de artikelen 20 en 21 vereiste informatie over die dienst heeft verstrekt, of niet heeft voldaan aan de in hoofdstuk IV, hoofdstuk V, de artikelen 48 en 50, en hoofdstuk VII uiteengezette vereisten en verplichtingen;
 - d) een bewaarder zijn toezichtstaken uit hoofde van artikel 48 niet heeft vervuld.
3. De lidstaten bepalen, overeenkomstig het nationale recht, dat de bevoegde autoriteiten bevoegd zijn om ten minste de volgende bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen op te leggen met betrekking tot de in lid 2 van dit artikel bedoelde situaties:
- a) een publieke verklaring, waarin, overeenkomstig artikel 69, de identiteit van de natuurlijke persoon of rechtspersoon en de aard van de inbreuk worden vermeld;

- b) een bevel waarmee de natuurlijke persoon of rechtspersoon wordt gelast de gedraging te staken en niet meer te herhalen;
- c) een tijdelijk verbod voor een lid van het leidinggevend, toezichthoudend of bestuurlijk orgaan van de financiële onderneming of een andere natuurlijke persoon die verantwoordelijk wordt gehouden, om leidinggevende functies in dergelijke ondernemingen uit te oefenen;
- d) in geval van een rechtspersoon, bestuursrechtelijke maximumboeten van ten minste 5 000 000 EUR of, in de lidstaten die de euro niet als munt hebben, de overeenkomstige waarde in de nationale munteenheid op ... [datum van inwerkingtreding van deze verordening];
- e) in geval van een rechtspersoon, de onder d) bedoelde bestuursrechtelijke maximumboeten die kunnen oplopen tot 10 % van de totale jaaromzet volgens de meest recente jaarrekening die door het leidinggevend, toezichthoudend of bestuurlijk orgaan is goedgekeurd; wanneer de rechtspersoon een moederonderneming is of een dochteronderneming van de moederonderneming die overeenkomstig Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad¹ een geconsolideerde jaarrekening moet opstellen, is de desbetreffende totale jaaromzet gelijk aan de totale jaaromzet of het soort inkomsten dat daarmee overeenkomstig de toepasselijke wetgevingshandelingen inzake jaarrekeningen overeenstemt volgens de meest recente door het leidinggevend, toezichthoudend of bestuurlijk orgaan van de uiteindelijke moederonderneming goedgekeurde geconsolideerde jaarrekening;

¹ Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad (PB L 182 van 29.6.2013, blz. 19).

- f) in geval van een natuurlijk persoon, bestuursrechtelijke maximumboeten van ten minste 700 000 EUR of, in de lidstaten die de euro niet als munt hebben, de overeenkomstige waarde in de nationale munteenheid op ... [datum van inwerkingtreding van deze verordening];
 - g) bestuursrechtelijke maximumboeten van ten minste tweemaal het bedrag van het aan de inbreuk ontleende voordeel indien dat kan worden bepaald, zelfs indien dat bedrag de maximumbedragen respectievelijk onder d), e) of f) overschrijdt.
4. Elk besluit waarbij in lid 1, eerste alinea, en lid 3 vastgestelde bestuursrechtelijke sancties of andere maatregelen worden opgelegd, is onderbouwd en daartegen kan beroep worden ingesteld bij een rechter.
5. Bij de uitoefening van hun in lid 1, eerste alinea, en lid 3 bedoelde bevoegdheden werken de bevoegde autoriteiten nauw samen om ervoor te zorgen dat de bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen leiden tot de met deze verordening nagestreefde resultaten en coördineren zij hun optreden om mogelijke duplicering of overlapping bij het toepassen van bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen in grensoverschrijdende gevallen te voorkomen.

Artikel 68

*Uitoefening van de bevoegdheid tot het opleggen van
bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen*

1. De bevoegde autoriteiten oefenen de in artikel 67 bedoelde bevoegdheden tot het opleggen van bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen op de volgende manieren uit in overeenstemming met hun nationale rechtskader:
 - a) rechtstreeks;
 - b) in samenwerking met andere autoriteiten;
 - c) door middel van een verzoek aan de bevoegde rechterlijke instanties.

2. De bevoegde autoriteiten nemen bij het bepalen van het type en de omvang van een op grond van artikel 67, lid 3, opgelegde bestuursrechtelijke sanctie of andere maatregel alle relevante omstandigheden in aanmerking, waaronder, in voorkomend geval:
 - a) de materialiteit, ernst en duur van de inbreuk;
 - b) de mate van verantwoordelijkheid van de voor de inbreuk verantwoordelijke natuurlijke persoon of rechtspersoon;
 - c) de financiële draagkracht van de verantwoordelijke natuurlijke persoon of rechtspersoon, zoals deze met name blijkt uit de totale omzet van de verantwoordelijke rechtspersoon of het jaarinkomen en het nettovermogen van de verantwoordelijke natuurlijke persoon;

- d) de omvang van de door de verantwoordelijke natuurlijke persoon of rechtspersoon behaalde winsten of vermeden verliezen, voor zover deze kunnen worden bepaald;
- e) de verliezen die derden als gevolg van de inbreuk hebben geleden, voor zover deze kunnen worden bepaald;
- f) de mate waarin de verantwoordelijke natuurlijke persoon of rechtspersoon met de bevoegde autoriteiten meewerkt, onverminderd de noodzaak te zorgen voor terugbetaling van de door die persoon behaalde winsten of vermeden verliezen;
- g) eerdere inbreuken van de verantwoordelijke natuurlijke persoon of rechtspersoon.

Artikel 69

Bekendmaking van bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen

1. De bevoegde autoriteiten maken op hun officiële website alle besluiten waarbij bestuursrechtelijke sancties of andere maatregelen worden opgelegd voor inbreuken op deze verordening, zonder verdere vertraging bekend nadat de persoon aan wie de bestuursrechtelijke sanctie of andere maatregel is opgelegd, van dat besluit in kennis is gesteld.
2. De in lid 1 bedoelde bekendmaking omvat informatie over het type en de aard van de inbreuk en de identiteit van de verantwoordelijke personen en de opgelegde bestuursrechtelijke sancties of andere maatregelen.

3. Indien de bekendmaking van de identiteit, in geval van rechtspersonen, of de identiteit en persoonsgegevens, in geval van natuurlijke personen, na een per geval uitgevoerde beoordeling door de bevoegde autoriteiten onevenredig wordt geacht, of indien de bevoegde autoriteiten van oordeel zijn dat de bekendmaking de stabiliteit van de financiële markten of een lopend onderzoek in gevaar brengt, handelen de bevoegde autoriteiten als volgt:
- a) zij stellen de bekendmaking van het besluit waarbij de bestuursrechtelijke sanctie of andere maatregel wordt opgelegd, uit totdat de redenen voor niet-bekendmaking vervallen; of
 - b) zij maken het besluit waarbij de bestuursrechtelijke sanctie of andere maatregel wordt opgelegd, bekend onder weglating gedurende een redelijke termijn van de identiteit en de persoonsgegevens van de geadresseerde, indien wordt verwacht dat binnen die termijn de redenen voor anonieme bekendmaking vervallen en op voorwaarde dat een dergelijke anonieme bekendmaking een effectieve bescherming van de betreffende persoonsgegevens waarborgt; of
 - c) zij maken het besluit waarbij de bestuursrechtelijke sanctie of andere maatregel wordt opgelegd in het geheel niet bekend indien de onder a) en b) vermelde opties als ontoereikend worden beschouwd, om zo te waarborgen dat:
 - i) de stabiliteit van de financiële markten niet in gevaar wordt gebracht;
 - ii) de bekendmaking van dergelijke besluiten evenredig is ten aanzien van maatregelen die als weinig ingrijpend worden beschouwd.

4. In het geval van een besluit tot bekendmaking van een bestuursrechtelijke sanctie of andere maatregel op basis van anonimiteit als bedoeld in lid 3, onder b), kan de bekendmaking van de betrokken gegevens worden uitgesteld. Wanneer een besluit om een bestuursrechtelijke sanctie of andere maatregel op te leggen, onderworpen is aan een beroepsmogelijkheid voor de betrokken rechterlijke instantie, voegen de bevoegde autoriteiten ook die informatie en alle verdere informatie over de uitkomst van dat beroep onverwijld toe op hun officiële website. Ook een rechterlijke beslissing tot nietigverklaring van een besluit waarbij een bestuursrechtelijke sanctie of andere maatregel wordt opgelegd, wordt bekendgemaakt.
5. De bevoegde autoriteiten zorgen ervoor dat een in de leden 1 tot en met 4 bedoelde bekendmaking gedurende een periode van ten minste vijf jaar na de bekendmaking ervan op hun officiële website blijft staan. In de bekendmaking opgenomen persoonsgegevens worden op de officiële website van de bevoegde autoriteiten niet langer bewaard dan overeenkomstig de toepasselijke voorschriften inzake gegevensbescherming noodzakelijk is.

Artikel 70

Verplichting tot verstrekking van informatie

over bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen aan EIOPA

1. De bevoegde autoriteiten brengen EIOPA op de hoogte van alle overeenkomstig artikel 69, lid 3, onder c), opgelegde, maar niet bekendgemaakte bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen, met inbegrip van een eventueel ingesteld beroep en de uitkomst van dat beroep.

2. De bevoegde autoriteiten verstrekken EIOPA jaarlijks geaggregeerde informatie over alle bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen die overeenkomstig artikel 67 zijn opgelegd.

EIOPA publiceert deze informatie in een jaarlijks verslag.

3. Indien de lidstaten er overeenkomstig artikel 67, lid 1, tweede alinea, voor hebben gekozen strafrechtelijke sancties vast te stellen voor inbreuken op deze verordening, verstrekken hun bevoegde autoriteiten EIOPA jaarlijks geanonimiseerde en geaggregeerde gegevens met betrekking tot alle verrichte strafrechtelijke onderzoeken en alle opgelegde strafrechtelijke sancties. EIOPA publiceert geanonimiseerde gegevens over opgelegde strafrechtelijke sancties in een jaarverslag.
4. Wanneer bevoegde autoriteiten een bestuursrechtelijke sanctie, andere maatregel of strafrechtelijke sanctie openbaar maken, stellen zij tegelijkertijd EIOPA in kennis van die sanctie of maatregel.

HOOFDSTUK XI

SLOTBEPALINGEN

Artikel 71

Verwerking van persoonsgegevens

Met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens in het kader van deze verordening voeren PEPP-aanbieders, PEPP-distributeurs en bevoegde autoriteiten hun taken in het kader van deze verordening uit in overeenstemming met Verordening (EU) 2016/679 en Richtlijn 2002/58/EG. Met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens door EIOPA in het kader van deze verordening neemt EIOPA Verordening (EU) 2018/1725 in acht.

Artikel 72

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.

2. De in artikel 40, lid 9, artikel 45, lid 4 en artikel 65, lid 9, bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor een termijn van vier jaar met ingang van ... [datum van inwerkingtreding van deze verordening]. De Commissie stelt uiterlijk negen maanden voor het einde van de termijn van vier jaar een verslag op over de bevoegdheidsdelegatie. De bevoegdheidsdelegatie wordt stilzwijgend met termijnen van dezelfde duur verlengd, tenzij het Europees Parlement of de Raad zich uiterlijk drie maanden voor het einde van elke termijn tegen deze verlenging verzet.
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 40, lid 9, artikel 45, lid 4 en artikel 65, lid 9, bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Een intrekingsbesluit beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven.
5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.

6. Een op grond van artikel 40, lid 9, artikel 45, lid 4 of artikel 65, lid 9, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van drie maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie hebben medegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met drie maanden verlengd.

Artikel 73

Evaluatie en verslag

1. Vijf jaar na de datum van toepassing van deze verordening, en daarna om de vijf jaar, maakt de Commissie een evaluatie van deze verordening en dient zij, na overleg met EIOPA en in voorkomend geval met de overige ETA's, een verslag met de belangrijkste bevindingen in bij het Europees Parlement en de Raad. Dat verslag gaat, in voorkomend geval, vergezeld van een wetgevingsvoorstel.
2. Het verslag heeft met name betrekking op het volgende:
 - a) de werking van de procedure voor registratie van PEPP's overeenkomstig hoofdstuk II;
 - b) de meeneembaarheid, met name de voor PEPP-spaarders beschikbare subrekeningen en de mogelijkheid voor spaarders om aan de laatst geopende subrekening te blijven bijdragen, overeenkomstig artikel 20, leden 3 en 4;

- c) de ontwikkeling van partnerschappen;
- d) de werking van de overstapdienst en het niveau van de vergoedingen en kosten;
- e) de marktpenetratiegraad van het PEPP en het effect van deze verordening op de pensioenvoorziening in heel Europa, met inbegrip van de vervanging van bestaande producten en de marktpenetratie van het basis-PEPP;
- f) de klachtenprocedure;
- g) de integratie van MSG-factoren in het beleggingsbeleid van het PEPP;
- h) het niveau van de vergoedingen, lasten en kosten die direct of indirect door de PEPP-spaarders worden gedragen, met inbegrip van een beoordeling van mogelijke tekortkomingen van de markt;
- i) de naleving door PEPP-aanbieders van deze verordening en de normen van het toepasselijke sectorale recht;
- j) de toepassing van verschillende risicolimiteringstechnieken die door de PEPP-aanbieders worden gebruikt;
- k) het aanbieden van PEPP's op grond van de vrijheid van dienstverlening en vrijheid van vestiging;

- l) of het zinvol is om informatie over de prestaties in het verleden van het product bekend te maken aan potentiële PEPP-spaarders, rekening houdend met de informatie voor de prestatiescenario's die in het PEPP zullen worden opgenomen;
- m) of het aan PEPP-spaarders verstrekte advies toereikend is, met name wat betreft de mogelijke vormen van uitbetaling.

Bij de onder e) van de eerste alinea bedoelde beoordeling wordt rekening gehouden met de redenen waarom in bepaalde lidstaten geen subrekeningen worden geopend, en worden de vorderingen en inspanningen van PEPP-aanbieders met betrekking tot de ontwikkeling van technische oplossingen voor het openen van subrekeningen beoordeeld.

- 3. De Commissie richt een panel op met relevante belanghebbenden om de ontwikkeling en de uitvoering van PEPP's doorlopend te monitoren. Dit panel omvat ten minste vertegenwoordigers van EIOPA, de bevoegde autoriteiten, de sector en de consumenten alsook onafhankelijke deskundigen.

EIOPA treedt op als het secretariaat van het panel.

Artikel 74

Inwerkingtreding en toepassing

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is van toepassing vanaf twaalf maanden na de bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie* van de gedelegeerde handelingen bedoeld in artikel 28, lid 5, artikel 30, lid 2, artikel 33, lid 3, artikel 36, lid 2, artikel 37, lid 2, artikel 45, lid 3, en artikel 46, lid 3.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te ...,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter